

EUROPSKA KOMISIJA

OPĆA UPRAVA

ZA POREZE I CARINSKU UNIJU

Zaštita i sigurnost, poticanje trgovine i međunarodna koordinacija

Upravljanje rizicima i sigurnost

Bruxelles, 28. svibnja 2014.

TAXUD/B2/047/2011 –Rev.5

OVLAŠTENI GOSPODARSKI SUBJEKTI

SMJERNICE

Odobrio CZZ-GEN (pododjel za AEO-ove) 11. lipnja 2014.

Sadržaj	2
Kratice	5
1. DIO, Opće informacije	6
I. odjeljak - Uvod	7
AEO status	7
1.I.1. AEOC – carinska pojednostavljenja	7
1.I.2. AEOS –zaštita i sigurnost	8
1.I.3. AEOF - carinska pojednostavljenja / zaštita i sigurnost	9
1.I.4. Priprema za podnošenje zahtjeva	9
II. odjeljak - Tko može postati AEO?	11
1. II.1. Tko je "gospodarski subjekt"?	11
1. II.2. Tko je "gospodarski subjekt s poslovnim nastanom u Zajednici"	12
1. II.3. Tko je gospodarski subjekt "uključen u carinske aktivnosti"	13
1. II.4. Dionici u međunarodnom lancu nabave	13
III. odjeljak - Pogodnosti za AEO-ove	16
1.III.1. Lakši pristup carinskim pojednostavnjenjima	16
1.III.2. Prethodna obavijest	17
1.III.3. Smanjeni skup podataka za ulazne i izlazne skraćene deklaracije	17
1.III.4. Manje fizičkih i dokumentarnih kontrola	17
1.III.5. Davanje prednosti pošiljkama ako su odabrane za kontrolu	20
1.III.6. Izbor mjesta kontrola	20
1.III.7. Neizravne pogodnosti	21
1.III.8. Priznat kao zaštićen i siguran poslovni partner	21
1.III.9. Bolji odnosi s carinom	21
1.III.10. Bolji odnosi i priznanje drugih tijela državne vlasti	22
IV. odjeljak - Uzajamno priznavanje	22
2. DIO, Mjerila za stjecanje AEO statusa	24
2.1. Odgovarajuća evidencija o usklađenosti s carinskim zahtjevima	24
2.2. Zadovoljavajući sustav vođenja poslovne evidencije i, ako je potrebno, evidencije o prijevozu koja omogućuje odgovarajući carinski nadzor	27
2.3. Dokazana financijska solventnost	30
2.4. Odgovarajući standardi zaštite i sigurnosti	35
3. DIO, Postupak ponošenja zahtjeva i dodjele odobrenja	45
I. odjeljak - Utvrđivanje države članice nadležne za podnošenje AEO zahtjeva	47

3. I. 1. Općenito	47
3. I. 2. Multinacionalne tvrtke i veliki poduzetnici	47
3. I. 3. Pristup carinskoj dokumentaciji	48
II. odjeljak - Zaprimanje i prihvaćanje zahtjeva	48
III. odjeljak - Analiza rizika i postupak naknadne kontrole	49
3. III.1 Prikupljanje i analiza podataka	49
3. III.2. Male i srednje tvrtke	50
3. III.3. Posebne gospodarske aktivnosti	51
3. III.3.1. Kurirski operatori	51
3. III.3.2. Poštanski operatori	52
3. III.3.3. Željeznički prijevoznici	54
3. III.4. Čimbenici koji olakšavaju postupak dodjele ovlaštenja	56
3.III.4.1. Općenito	56
3.III.4.2. Potvrde/odobrenja koja su dodijelila carinska ili druga državna tijela	57
3.III.4.3. Komercijalni standardi i certifikacije	60
3. III.5. Matično društvo/društvo kći sa zajedničkim sustavom/postupcima	61
3. III.6. Rizik i analiza rizika	62
3. III.6.1 Upravljanje rizicima gospodarskog subjekta	62
3. III.6.2 Carinska analiza rizika i naknadna kontrola	63
3. III.7. Provođenje naknadne kontrole i naknadna kontrola temeljena na riziku	65
3. III.7.1 Priprema plana naknadne kontrole	65
3. III.7.2 Provođenje naknadne kontrole	65
3. III.7.3 Upravljanje preostalim rizikom	66
3. III.7.4 Završno izvješće i revizijska dokumentacija	67
IV. odjeljak – Odluka o dodjeli statusa	68
3. IV. 1. Čimbenici koje treba razmotriti prije donošenja odluke	68
3. IV. 2. Donošenje odluke	68
3. IV. 3. Obavješćavanje podnositelja zahtjeva	68
3. IV. 4. Podnošenje žalbe	69
4. DIO, Razmjena informacija između država članica	69
I. odjeljak – Postupak informiranja	70
II. odjeljak – Postupak savjetovanja	70
5. DIO, Upravljanje odobrenjem	71
I. odjeljak - Nadzor	71
5.I.1. Općenito	71
5.I.2. Odobrenje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta koje obuhvaća nekoliko podružnica	73
II. odjeljak – Ponovna procjena	74

III. odjeljak - Privremeno ukidanje statusa	76
IV. odjeljak - Opoziv	77

6. DIO, Dodaci

1. Upitnik za samoprocjenu i pojašnjenja
2. Prijetnje, rizici i moguća rješenja
3. Izjava o sigurnosti

KRATICE

AEO	Authorised Economic Operator	ovlaštteni gospodarski subjekt
AEOC	an AEO certificate – Customs simplifications	potvrda AEO – carinska pojednostavnjenja
AEOs	an AEO certificate – Security and safety	potvrda AEO – zaštita i sigurnost
AEOF	an AEO certificate – Customs simplifications/Security and safety	potvrda AEO – carinska pojednostavnjenja/zaštita i sigurnost
AC	Account Consignor	stalni pošiljatelj
CZZ	Community Customs Code	Carinski zakonik Zajednice ¹
UPCZZ	Customs Code Implementing Provisions	Uredba za provedbu Carinskog zakonika ²
EZ	European Community	Europska zajednica
ERP	Enterprise resource planning	upravljanje resursima tvrtke
EU	European Union	Europska unija
EORI	Economic Operator Registration Identification	registracija i identifikacija gospodarskih subjekata
EOS	Economic Operator System	sustav gospodarskih subjekata
ICA	Issuing Customs Authority	carinsko tijelo izdavatelj
ICAO	International Civil Aviation Organisation	Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva
ISO	International Standard Organisation	Međunarodna organizacija za normizaciju
ISO/PAS	International Standard Organisation, Public Available Specification	Međunarodna organizacija za normizaciju, javno dostupna specifikacija
IMO	International Maritime Organisation	Međunarodna pomorska organizacija
KC	Known Consignor	poznati pošiljatelj
MRA	Mutual Recognition Agreement	sporazum o uzajamnom priznavanju
MS	Member State (s) of the EU	država(e) članica(e) EU-a
OJ	Official Journal	Službeni list
OTIF	Intergovernmental Organisation for International Carriage by Rail	Međuvladina organizacija za međunarodni željeznički promet
PBE	Permanent Business Establishment	stalna poslovna jedinica
RA	Regulated Agent	regulirani agent
SME	Small and Medium sized Enterprise	male i srednje tvrtke
SAQ	Self-assessment questionnaire	upitnik za samoprocjenu
TAPA	Transported Asset Protection Association	Udruženje za zaštitu dobara u prijevozu
TAXUD	General Directorate 'Taxation and Customs Union'	Opća uprava za poreze i carinsku uniju
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe	Gospodarska komisija Ujedinjenih naroda za Europu
UPU	Universal Postal Union	Svjetska poštanska unija
WCO	World Customs Organisation	Svjetska carinska organizacija
WCO SAFE	World Customs Organisations Safe and Secure Framework of Standards	Okvir normi Svjetske carinske organizacije za osiguravanje i olakšavanje globalne trgovine

¹ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. kojom se uspostavlja Carinski zakonik Zajednice

² Uredba Komisije (EEZ) br. 2454/93 od 2. srpnja 1993. o odredbama za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 kojom se uspostavlja Carinski zakonik Zajednice

1. DIO, Opće informacije

Koncept AEO-a uveden je kao jedan od glavnih elemenata izmjena i dopuna CZZ-a vezanih uz sigurnost³.

Detaljne odredbe propisane su u izmjenama i dopunama UPCZZ-a⁴. Te su odredbe sastavljene na temelju iskustava iz pilot-projekta za AEO-ove provedenog 2006.

Istovremeno su pripremane Smjernice za ovlaštene gospodarske subjekte (TAXUD/2006/1450) namijenjene kako carinskim tijelima tako i gospodarskim subjektima kako bi se osiguralo jednako shvaćanje i jednoobrazna primjena novog carinskog zakonodavstva vezanog uz koncept AEO-a te zajamčilo transparentnost i ravnopravnost gospodarskih subjekata. Međutim, u vrijeme pripreme Smjernica za AEO-ove nije bilo mnogo praktičnog iskustva s takvim odredbama pa one zahtijevaju daljnju razradu i razjašnjavanje putem najboljih praksi nakon što se odredbe o AEO-ovima počnu primjenjivati i stekne se više praktičnog iskustva.

Trenutne ažurirane Smjernice za AEO-ove nastale su kao rezultat više od 4 godine praktične primjene programa i zaprimljenih zahtjeva te dodijeljenih statusa u svih 27 država članica, promatračke aktivnosti provedene 2008. i 2009. godine te iskustva stečenog u pregovorima o uzajamnom priznavanju s trećim zemljama.

Ove Smjernice nisu pravno obvezujući akt i služe isključivo kao objašnjenje. Svrha im je osigurati jednoobrazno shvaćanje statusa AEO-a kako kod carinskih tijela tako i kod gospodarskih subjekata te olakšati pravilnu i harmoniziranu primjenu zakonskih odredbi o AEO-ovima u državama članicama. One čine jedinstven dokument zajedno sa svojim Dodacima koji obuhvaćaju sva glavna sredstva koja se koriste tijekom postupka podnošenja zahtjeva za status AEO-a i upravljanja tim statusom. Najnoviju verziju Smjernica za AEO-ove možete pronaći na mrežnim stranicama TAXUD-a o carini i sigurnosti na adresi: http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/policy_issues/customs_security/aeo/index_en.htm.

Kako koristiti ove Smjernice?

1. dio Smjernica pruža opće informacije o programu EU-a za AEO-ove, uključujući koristi od statusa i uzajamno priznavanje.

2. dio Smjernica opisuje mjerila za stjecanje statusa AEO-a i različite aspekte sigurnosnih zahtjeva i sigurnosti lanca nabave.

3. dio Smjernica bavi se cjelokupnim postupkom donošenja odluka vezano kako uz carinska tijela tako i uz gospodarske subjekte.

4. dio Smjernica opisuje različite aspekte razmjene podataka među carinskim tijelima, uključujući savjetovanje.

5. dio Smjernica obuhvaća sve aspekte vezane uz upravljanje već dodijeljenim statusom, uključujući praćenje, ponovnu procjenu, privremeno ukidanje i opoziv.

6. dio Smjernica sadrži sve Dodatke.

Dodatak 1 uključuje Upitnik za samoprocjenu i njegova pojašnjenja. Preporučuje se da podnositelj zahtjeva popuni Upitnik za samoprocjenu na samom početku postupka podnošenja

³ Uredba (EZ) br. 648/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. travnja 2005. kojom se mijenja i dopunjuje Uredba Komisije (EEZ) br. 2913/92 kojom se uspostavlja Carinski zakonik Zajednice

⁴ Uredba Komisije (EZ) br. 1875/2006 od 18. prosinca 2006. kojom se mijenja i dopunjuje Uredba (EEZ) br. 2454/93 kojom se propisuju odredbe za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 kojom se uspostavlja Carinski zakonik Zajednice

zahtjeva budući da mu je cilj opisati trenutno stanje svog poslovanja i procedura, posebno u kontekstu odobrenja statusa AEO-a.

Dodatak 2 uključuje dokument "Prijetnje, rizici i moguća rješenja" namijenjen i carinskim tijelima i gospodarskim subjektima. Cilj mu je olakšati naknadnu kontrolu i provjeru kako bi se osigurala usklađenost s mjerilima za stjecanje statusa AEO-a uspoređivanjem podataka navedenih u Upitniku za samoprocjenu i utvrđenih područja rizika, te navodi primjere mogućih rješenja za utvrđene rizike i prijetnje.

Dodatak 3 sadrži primjer obrasca izjave o sigurnosti.

I. odjeljak - Uvod

AEO status

AEO se može definirati kao gospodarski subjekt iz članka 1. st. 12. UPCZZ-a kojeg se smatra pouzdanim u kontekstu njegovih carinskih postupaka pa stoga ima pravo uživati određene pogodnosti diljem EU-a.

Na temelju članka 5.a CZZ-a nakon izmjena i dopuna vezanih uz sigurnost, status AEO-a može biti dodijeljen svakom gospodarskom subjektu koji zadovoljava sljedeća zajednička mjerila:

- posjeduje evidencije o udovoljavanju carinskim zahtjevima,
- ima zadovoljavajući sustav vođenja trgovačke i, ako je potrebno, evidencije prijevoza, koji omogućuje odgovarajuće carinske kontrole,
- dokazano je financijski solventan, i
- po potrebi, ima standarde zaštite i sigurnosti.

Status AEO-a dodjeljuje se u obliku potvrde navedene u članku 14.a st. 1. UPCZZ-a.

Status AEO-a koji dodijeli jedna država članica priznaju carinska tijela u svim državama članicama.

[Vidi također 1. dio, III. odjeljak "Pogodnosti za AEO-ove".](#)

1.1.1. AEOC:

Odobrenje statusa AEO-a u obliku AEOC-a predviđeno je za gospodarske subjekte s poslovnim nastanom u Zajednici koji bi htjeli imati korist od različitih pojednostavnjenja koja su izričito omogućena u okviru carinskog zakonodavstva.

Mjerila za dodjelu AEOC-a uključuju:

- postojanje evidencije o usklađenosti s carinskim zahtjevima,
- postojanje zadovoljavajućeg sustava vođenja trgovačke i, ako je potrebno, evidencije prijevoza, koji omogućuje odgovarajuće carinske kontrole, i
- dokazanu financijsku solventnost.

Kako ta mjerila vrijede za gotovo sva carinska pojednostavnjenja, dobivanje AEOC, olakšava gospodarskom subjektu dostupnost i korištenje različitih pojednostavnjenja. Na primjer,

Uredbom 1192/2008⁵ o uvođenju harmoniziranih pravila za pojednostavnjene postupke već su usklađena mjerila za dodjelu AEOC-a i odobrenja za pojednostavnjeni postupak deklariranja i postupak lokalnog carinjenja. Osim toga, Smjernice o pojednostavnjenim postupcima/Jedinstveno odobrenje za pojednostavnjene postupke (TAXUD/1284/2005, Rev.5.5) potpuno odražavaju AEOC/AEOF.

Korisnik AEOC-a ima pravo na:

- jednostavniji pristup carinskim pojednostavnjenjima navedenima u članku 14.b st. 1. UPCZZ-a budući da se mjerila koja su već bila provjerena pri dodjeli AEOC-a neće ponovo provjeravati;
- manje fizičkih i dokumentarnih carinskih kontrola u odnosu na druge gospodarske subjekte, s izuzetkom kontrola vezanih uz mjere zaštite i sigurnosti;
- prednost ako je odabran za kontrolu;
- mogućnost zahtijevanja posebnog mjesta za takvu kontrolu.

[Vidi također 1. dio, III. odjeljak "Pogodnosti za AEO-ove".](#)

Ispunjavanje mjerila odgovarajućih standarda zaštite i sigurnosti ne zahtijeva se za ovaj tip potvrde AEO-a. Stoga korisnici AEOC-a nemaju pravo ni na kakve prednosti za AEO-ove vezane uz zaštitu i sigurnost međunarodnog lanca nabave. Odobrenje statusa AEO-a u obliku AEOC-a trenutačno se ne uzima u obzir u vezi s MRA-om s trećim zemljama.

1.1.2. AEOS:

Odobrenje statusa AEO-a u obliku AEOS-a predviđeno je za gospodarske subjekte s poslovnim nastanom u Zajednici koji bi htjeli imati korist od posebnih olakšica vezanih uz carinske kontrole koje se odnose na zaštitu i sigurnost kada roba ulazi u ili napušta carinsko područje Zajednice.

Mjerila za dodjelu AEOS-a uključuju:

- postojanje evidencije o usklađenosti s carinskim zahtjevima,
- postojanje zadovoljavajućeg sustava vođenja trgovačke i, ako je potrebno, evidencije prijevoza, koji omogućuje odgovarajuće carinske kontrole. Međutim, za razliku od AEOC-a, AEOS ne zahtijeva posjedovanje logističkog sustava koji u svojoj evidenciji razlikuje robu Zajednice od robe koja nema status robe Zajednice;
- dokazanu financijsku solventnost; i
- odgovarajuće standarde zaštite i sigurnosti.

Korisnik ove potvrde ima pravo na:

- mogućnost prethodne obavijesti kad je odabran za kontrolu, kako je opisano u članku 14.b st. 2. UPCZZ-a;
- manje podataka za ulazne i izlazne skraćene deklaracije kako je navedeno u članku 14.b st. 3. UPCZZ-a;
- manje fizičkih i dokumentarnih carinskih kontrola u vezi sa zaštitom i sigurnošću;
- prednost ako je odabran za kontrolu;

⁵ Uredba Komisije (EZ) br. 1192/2008 od 17. rujna 2008. kojom se mijenja i dopunjuje Uredba (EEZ) br. 2454/93 o odredbama za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 kojom se uspostavlja Carinski zakonik Zajednice

- mogućnost zahtijevanja posebnog mjesta za takvu kontrolu.

Imatelj AEOS-a priznat je kao gospodarski subjekt koji je poduzeo odgovarajuće mjere zaštite svojeg poslovanja i stoga je pouzdan sudionik u međunarodnom lancu nabave kako iz perspektive predmetnih državnih tijela tako i iz perspektive svojih poslovnih partnera. Odobrenje statusa AEO-a u obliku AEOS-a uzima se u obzir u vezi s MRA-om s trećim zemljama.

U razvoju WCO SAFE zahtjeva za zaštitu i sigurnost za AEO-ove, proučene su i, ako je bilo moguće, integrirane postojeće međunarodne obvezne sigurnosne norme za pomorski i zračni prijevoz i ISO/PAS 28001. Integracija WCO SAFE-a bila je jako važna jer se uzajamno priznavanje statusa sigurnog AEO-a ne može osigurati bez globalno priznatog zajedničkog standarda. Nadalje, nadležne službe Komisije blisko su surađivale kako bi se izbjegli, za potrebe podnošenja zahtjeva za AEOS, nepotrebni dvostruki zakonski zahtjevi za potvrde o zaštiti i/ili sigurnosti u pomorskom, zračnom teretnom i kopnenom prijevozu tereta na međunarodnoj i/ili europskoj razini. Tako zahtjevi mogu biti kompatibilni, čime se omogućuje nadležnim tijelima da jedni drugima priznaju potvrde o sigurnosti i time rasterete podnositelja zahtjeva za AEOS obveze usklađivanja.

[Vidi također 1. dio, III. odjeljak "Pogodnosti za AEO-ove".](#)

1.I.3. AEOF:

Odobrenje statusa AEO-a u obliku AEOF-a predviđeno je za gospodarske subjekte s poslovnim nastanom u Zajednici koji bi htjeli imati korist od različitih pojednostavnjenja koja su izričito omogućena u okviru carinskog zakonodavstva i posebnih olakšica vezanih uz carinske kontrole koje se odnose na zaštitu i sigurnost. Mjerila za dodjelu AEOF-a uključuju:

- postojanje evidencije o usklađenosti s carinskim zahtjevima;
- postojanje zadovoljavajućeg sustava vođenja trgovačke i, ako je potrebno, evidencije prijevoza, koji omogućuje odgovarajuće carinske kontrole;
- dokazanu financijsku solventnost; i
- odgovarajuće standarde zaštite i sigurnosti.

Korisnik ove potvrde ima pravo na sve pogodnosti navedene u točkama I.1 i I.2 ovog odjeljka.

[Vidi također 1. dio, III. odjeljak "Pogodnosti za AEO-ove".](#)

1.I.4. Priprema za podnošenje zahtjeva:

Program AEO-ova na raspolaganju je **svim gospodarskim subjektima**, bez obzira na veličinu tvrtke, uključujući male i srednje tvrtke. Međutim, za posebne upute vezane uz male i srednje tvrtke, vidi 3. dio, odjeljak III.2. "Male i srednje tvrtke" Smjernica za AEO-ove.

Gospodarski subjekti nemaju zakonsku obvezu postati AEO-ovi, to je stvar izbora gospodarskog subjekta ovisno o njegovoj konkretnoj situaciji. Također, AEO-ovi nisu zakonski obvezani zahtijevati od svojih poslovnih partnera stjecanje statusa AEO-a.

Gospodarski subjekt koji podnosi zahtjev i nastoji steći status AEO-a treba biti svjestan da mora "imati kontrolu" nad svojim poslovanjem. To znači da, ovisno o vrsti AEO potvrde te poslovnim djelatnostima tvrtke i njegovom poslovnom modelu, tvrtka treba provoditi

odgovarajuće organizacijske mjere u područjima vezanima uz mjerila za stjecanje statusa AEO-a kako bi osigurala da rizici povezani s njezinim carinskim aktivnostima mogu biti identificirani i izbjegnuti i/ili svedeni na najmanju mjeru.

Izraz "imati kontrolu" može se tumačiti na različite načine:

Općenito, to znači da gospodarski subjekt ima:

- jasnu viziju, misiju i strategiju svojih djelatnosti, posebno u odnosu/s utjecajem na međunarodni lanac nabave;
- provedene odgovarajuće organizacijske mjere;
- sustav odgovarajućih unutarnjih kontrola;
- sustav evaluacije koji vodi do prilagodbe i poboljšanja organizacijskog ustroja i procedura kada je to potrebno.

Konkretnije, to znači da je gospodarski subjekt:

- utvrdio i procijenio sve moguće rizike vezane uz svoje poslovne aktivnosti; u slučaju podnošenja zahtjeva za status AEO-a to treba uključivati carinske rizike i/ili rizike povezane sa zaštitom i sigurnošću; i
- poduzeo korake za ublažavanje utvrđenih rizika primjenom unutarnjih procedura i uobičajenih postupaka te odgovarajuće mjere nadzora.

Jako je važno da gospodarski subjekti prije službenog podnošenja zahtjeva poduzmu sljedeće korake:

- *odluka o tipu potvrde* – gospodarski subjekt mora od početka biti potpuno svjestan različitih tipova AEO potvrde pa nakon odgovarajuće procjene podnosi zahtjev za tip AEO potvrde koji mu najviše odgovara. Prilikom te procjene glavno pitanje na koje treba odgovoriti jest "U kakvim carinskim postupcima sudjelujem i u kojim aspektima AEO potvrda mi može koristiti?";
- *imenovanje osobe za kontakt* – tijekom različitih faza postupka podnošenja zahtjeva u postupku će sudjelovati razni odjeli/osobe te zakonodavstvo zahtijeva da gospodarski subjekt imenuje osobu iz vlastite tvrtke koja će biti osoba za kontakt s carinskim tijelom. Međutim, preporučuje se da se to učini čak i prije službenog podnošenja zahtjeva i, osobito kod velikih tvrtki, da bude imenovana osoba na višoj funkciji, koja ima ovlasti donositi odluke, nadzirati i koordinirati postupak podnošenja zahtjeva;
- *prethodna razmjena informacija s carinskim tijelima* - rana razmjena informacija i razgovor s carinskim tijelom uštedjet će mnogo vremena nakon što počne službeni postupak za odobrenje AEO statusa. Radi određivanja nadležne države članice u kojoj se predaje zahtjev vidi također [3. dio, odjeljak I "Određivanje države članice nadležne za podnošenje zahtjeva za status AEO-a"](#);
- *objedinjavanje podataka različitih jedinica/odjela* – nakon pregleda glavnih dokumenata i pripreme potrebnih podataka preporučuje se da se upozna odgovorne jedinice s njima i sa svojom konkretnom odgovornošću vezanom uz uvjete/cjelokupni postupak za odobrenje statusa AEO-a;
- *samoprocjena prema mjerilima za stjecanje statusa AEO-a* – svakako se preporuča korištenje Upitnika za samoprocjenu iz Dodatka 1 za procjenu spremnosti gospodarskog subjekta da zadovolji mjerila za stjecanje statusa AEO-a. Preporuča se prije korištenja Upitnika za samoprocjenu pročitati točke 1. - 9. Pojašnjenja Upitnika za samoprocjenu i koristiti ih pri odgovoru na pitanja iz Upitnika za samoprocjenu;
- *dovršetak relevantne dokumentacije* – kao rezultat svih prethodnih koraka može biti potrebno dodatno izmijeniti i dopuniti zahtjev i druge dokumente. Iako to može

dodatno oduzeti vrijeme, učinkovitije je ako se preporuke carinskih tijela uzmu u obzir u ovom stadiju;

- *službeno podnošenje zahtjeva* - carinsko tijelo mora pregledati zahtjev i obaviti početne provjere za prihvaćanje zahtjeva u roku od 30 kalendarskih dana od primitka, a zatim obavlja postupkenaknadne kontrole kako bi provjerilo jesu li ispunjeni uvjeti i mjerila za odobrenje statusa AEO-a. Odluka u pravilu mora biti donesena u roku od 120 kalendarskih dana od datuma primitka zahtjeva, ali carinsko tijelo u opravdanim okolnostima može i produljiti to razdoblje za dodatnih 60 kalendarskih dana. Razdoblje se također može produljiti na zahtjev podnositelja zahtjeva i uz suglasnost carinskog tijela.

II. odjeljak - Tko može postati AEO?

Člankom 5.a st. 1. CZZ-a propisano je da status "ovlaštenog gospodarskog subjekta" može biti dodijeljen, u skladu s mjerilima koje predviđa zakonodavstvo, **svim gospodarskim subjektima s poslovnim nastanom u carinskom području Zajednice.**

Taj osnovni uvjet podrazumijeva ispunjavanje dvaju uvjeta: podnositelj zahtjeva mora biti gospodarski subjekt i mora imati poslovni nastan u carinskom području Zajednice.

1.II.1. Tko je "gospodarski subjekt"?

U članku 1., točki 12. UPCZZ-a navodi se da "Pojam 'gospodarski subjekt' označava osobu koja je u sklopu svojeg poslovanja uključena u aktivnosti obuhvaćene carinskim zakonodavstvom".

Opet, zakonska definicija "gospodarskog subjekta" uključuje dva glavna uvjeta. Podnositelj zahtjeva mora biti "osoba" i mora biti uključen u aktivnosti obuhvaćene carinskim zakonodavstvom.

Prema članku 4. st. 1. CZZ-a "osoba" znači:

- fizičku osobu,
- pravnu osobu,
- ako važeća pravila predviđaju tu mogućnost, udruženje osoba kojem je priznata sposobnost za obavljanje pravnih radnji, ali nema status pravne osobe.

Nacionalnim zakonodavstvom svake države članice definirano je koga se smatra fizičkom osobom, pravnom osobom ili udruženjem osoba kojem je priznata sposobnost za obavljanje pravnih radnji, ali nema status pravne osobe.

Multinacionalne tvrtke obično se sastoje od matičnog društva i društava kćeri ili/i podružnica.

Društvo kći je zasebna pravna osoba, tj. pojedinačna pravna osoba ili udruženje osoba registrirano u lokalnom registru društava u skladu sa zakonom o trgovačkim društvima države članice u kojoj predmetno društvo kći ima poslovni nastan. Prema tome, ako matično društvo želi dobiti status AEO-a za dio svojih društava kćeri ili za sva svoja društva kćeri, zahtjev za status AEO-a moraju predati sva društva kćeri koja žele dobiti status AEO-a. Međutim, ako društva kćeri primjenjuju iste korporativne standarde/postupke za svoje carinske aktivnosti, upitnik iz Dodatka 1 može popuniti matično društvo u ime svih društava kćeri koja su predala zahtjev. Ipak, treba uzeti u obzir da carinsko tijelo izdavatelj može zahtijevati da mu se sva dokumentacija dostavi na njegovom jeziku.

S druge strane, "podružnica" je ured/poslovni prostor/druga lokacija samog trgovačkog društva i čini dio ukupne imovine trgovačkog društva te stoga nije pojedinačna pravna osoba. U tom slučaju matično društvo koje želi steći status AEO-a mora podnijeti jedan zahtjev koji obuhvaća sve podružnice unutar EU-a koje nisu pojedinačne pravne osobe ili udruženja osoba. Radi određivanja nadležne države članice u kojoj se predaje jedinstveni zahtjev vidi 3. dio, I. odjeljak "Određivanje države članice nadležne za podnošenje zahtjeva za status AEO-a".

1.II.2. Tko je "gospodarski subjekt s poslovnim nastanom u Zajednici":

Prema članku 4. st. 2. CZZ-a, osoba ima poslovni nastan u Zajednici ako:

- (a) u slučaju fizičke osobe, u Zajednici ima uobičajeno boravište,
- (b) u slučaju pravne osobe ili udruženja osoba, u Zajednici ima:
 - svoje registrirano sjedište, ili
 - glavni ured, ili
 - stalnu poslovnu jedinicu.

Opća definicija stalne poslovne jedinice uključena je u model Konvencije u vezi s porezima na dohodak i na kapital (model ugovora OECD-a)⁶. Prema Konvenciji (članku 8.), činjenica da stalna poslovna jedinica ne plaća porez na dohodak u određenoj državi članici nije bitna za njezin status stalne poslovne jedinice. Podružnica se može smatrati stalnom poslovnom jedinicom čak i ako ne plaća porez na dohodak u određenoj državi članici pa prema tome može omogućiti matičnom društvu ispunjavanje uvjeta za "poslovni nastan u Zajednici" i dati mu pravo na podnošenje zahtjeva za određeno carinsko pojednostavnjenje/odobrenje statusa AEO-a predviđeno carinskim zakonodavstvom.

Multinacionalne ili velike tvrtke obično se sastoje od matičnog društva i društava kćeri ili podružnica koje mogu imati poslovni nastan u jednoj ili više država članica. Iako su stalne poslovne jedinice istog matičnog društva, te tvrtke mogu imati različite pravne statuse u različitim državama članicama jer pravni oblik u kojem posluju u državi članici ovisi o tome kako su odabrali poslovati i uglavnom o nacionalnom zakonodavstvu države članice o kojoj je riječ. Kao rezultat toga, neke od podružnica matičnog društva mogu se smatrati pojedinačnim pravnim osobama u nekim državama članicama (tj. pojedinačnom pravnom osobom registriranom u lokalnom registru društava u skladu sa zakonom o trgovačkim društvima države članice), a istovremeno se neke stalne poslovne jedinice ne smatraju pojedinačnom pravnom osobom u drugoj državi članici.

U tom slučaju gospodarski subjekt koji želi podnijeti zahtjev za status AEO-a za sve svoje stalne poslovne jedinice mora procijeniti kojoj skupini pripadaju. U slučaju da su pravne osobe ili spadaju u definiciju opisanu u trećoj podtočki članka 4. st. 1. CZZ-a, zasebno podnose zahtjev za status AEO-a u predmetnoj državi članici. Ni u kojem drugom slučaju ne mogu zasebno podnijeti zahtjev za status AEO-a; umjesto toga, matično društvo koje se smatra osobom prema zakonodavstvu EU-a podnosi jedinstveni zahtjev koji ih sve obuhvaća.

⁶ MODEL KONVENCIJE U VEZI S POREZIMA NA DOHODAK I NA KAPITAL Članak 5. - Za potrebe ove Konvencije, izraz "stalna jedinica" znači stalno mjesto poslovanja kroz koje se u cijelosti ili djelomično odvija poslovanje poduzeća.

Carinska tijela također trebaju uzeti u obzir da su opći uvjeti isti za sve vrste odobrenja/odluka za koje gospodarski subjekt podnese zahtjev. Na primjer, ako primjenjuje isto zakonodavstvo, carina ne može smatrati gospodarski subjekt pravnom osobom kad podnosi zahtjev za broj EORI ili za odobrenje postupka lokalnog carinjenja, ali ga smatrati samo podružnicom kad podnosi zahtjev za status AEO-a.

Jedine iznimke od zahtjeva za postojanjem poslovnog nastana u carinskom području Zajednice pri podnošenju zahtjeva za status AEO-a navedene su u članku 14.g UPCZZ-a.

1.II.3. Tko je gospodarski subjekt "uključen u carinske aktivnosti":

Drugi aspekt koji se mora uzeti u obzir pri utvrđivanju je li određeni podnositelj zahtjeva "gospodarski subjekt" jest je li njegova gospodarska aktivnost "obuhvaćena carinskim zakonodavstvom".

Zahtjevi za status AEO-a mogu biti prihvaćeni samo ako ih podnese gospodarski subjekt koji je tijekom svojeg poslovanja uključen u aktivnosti obuhvaćene carinskim zakonodavstvom. Na temelju te definicije postoje brojne situacije u kojima gospodarski subjekt ne može podnijeti zahtjev za status AEO-a jer nije uključen u carinske aktivnosti, npr.:

- dobavljač sa sjedištem u EU-u koji distribuirao samo robu koja je već u slobodnom prometu proizvođaču sa sjedištem u EU-u;
- prijevoznik koji prevozi samo robu u slobodnom prometu koja nije ni u kojem drugom carinskom postupku unutar carinskog područja Zajednice;
- proizvođač koji proizvodi robu samo za unutarnje tržište EU-a i koristi sirovine koje su već u slobodnom prometu;
- konzultant koji samo savjetuje/pruža mišljenje o carinskim pitanjima.

Definicija gospodarskog subjekta ne ograničava pojam "uključenost u aktivnosti obuhvaćene carinskim zakonodavstvom" samo na izravnu uključenost. Proizvođač koji proizvodi robu namijenjenu izvozu može podnijeti zahtjev za status AEO-a čak i ako izvozne formalnosti obavlja druga osoba.

Koncept AEO potvrde - zaštita i sigurnost blisko je povezan s upravljanjem lancem nabave. Gospodarski subjekti koji rukuju robom koja podliježe carinskom nadzoru ili koriste carinske podatke vezane uz tu robu mogu podnijeti zahtjev za AEOS.

Međutim, svaki slučaj mora se promatrati zasebno, vodeći računa o svim okolnostima relevantnima za određenog gospodarskog subjekta.

1.II.4. Dionici u međunarodnom lancu nabave

Međunarodni sveobuhvatni (*end-to-end*) lanac nabave iz carinske perspektive predstavlja proces, npr. od proizvodnje robe namijenjene za izvoz do isporuke robe kupcu u drugom carinskom području (koje je carinsko područje EZ-a ili drugo carinsko područje). Međunarodni lanac nabave nije zaseban prepoznatljivi subjekt. To je niz ad hoc struktura sačinjen od gospodarskih subjekata koji predstavljaju razne segmente trgovačke djelatnosti. U nekim slučajevima gospodarski subjekti su svi poznati i može postojati dugoročni odnos, dok se u drugim slučajevima gospodarski subjekti mogu često mijenjati ili mogu samo biti vezani ugovorom za potrebe jednog posla/pošiljke. S operativnog stajališta bolje je govoriti o "lancima nabave" umjesto "lancu nabave", što znači da svaki gospodarski subjekt može biti uključen u ne samo jedan teoretski lanac nabave već i u mnoge praktične.

U praksi mnoge tvrtke mogu imati više od jedne uloge u određenom lancu nabave i ispunjavati više od jedne odgovornosti vezane uz te uloge. Kad podnosi zahtjev za status AEO-a, podnositelj zahtjeva mora osigurati da u zahtjev uključi carinske aktivnosti za sve svoje odgovornosti unutar međunarodnog lanca nabave.

Razni dionici - i njihove različite odgovornosti u međunarodnom lancu nabave koje su relevantne iz carinske perspektive - koji mogu podnijeti zahtjev za status AEO-a uglavnom su sljedeći:

a) proizvođač

U okviru međunarodnog lanca nabave proizvođač je gospodarski subjekt koji tijekom svojeg poslovanja proizvodi robu namijenjenu izvozu.

Proizvođačeva odgovornost u međunarodnom lancu nabave može biti, između ostalog:

- osigurava siguran i zaštićen proizvodni postupak za svoje proizvode;
- osigurava sigurnu i zaštićenu isporuku svojih proizvoda svojim klijentima;
- osigurava pravilnu primjenu carinskih propisa s obzirom na podrijetlo robe.

b) izvoznik

Prema članku 788. UPCZZ-a, izvoznik je osoba u čije se ime sastavlja izvozna deklaracija i koja je vlasnik robe ili ima slično pravo raspolaganja robom u vrijeme prihvaćanja deklaracije. Ako vlasništvo ili slično pravo raspolaganja robom pripada osobi s poslovnim nastanom izvan Zajednice prema ugovoru na kojem se temelji izvoz, izvoznikom se smatra ugovorna strana s poslovnim nastanom u Zajednici.

Izvoznikova odgovornost u međunarodnom lancu nabave može biti, između ostalog:

- odgovoran je za ispravnost izvozne deklaracije i njezino pravovremeno podnošenje ako izvozniku deklaraciju podnosi izvoznik;
- odgovoran je za podnošenje izvozne deklaracije koja, kad je potrebno, sadrži elemente podataka izlazne skraćene deklaracije;
- primjenjuje zakonske izvozne formalnosti u skladu s carinskim propisima, uključujući mjere trgovinske politike i, ako je potrebno, izvozne pristojbe;
- osigurava zaštićenu i sigurnu isporuku robe prijevozniku ili otpremniku ili carinskom zastupniku.

c) otpremnik

Otpremnik organizira prijevoz robe u međunarodnoj trgovini u ime izvoznika, uvoznika ili druge osobe. U nekim slučajevima, podnositelj zahtjeva koji je otpremnik djeluje kao prijevoznik i izdaje vlastiti ugovor o prijevozu, npr. teretnicu. Tipična aktivnost otpremnika može uključivati pribavljanje, provjeru i pripremu dokumentacije radi ispunjavanja carinskih zahtjeva.

Odgovornost otpremnika u međunarodnom lancu nabave može biti, između ostalog:

- primjenjuje pravila o formalnostima vezanima uz prijevoz
- osigurava, ako je primjenjivo, zaštićen i siguran prijevoz robe
- primjenjuje, ako je potrebno, pravila o skraćenim deklaracijama u skladu sa zakonodavstvom.

d) posjednici skladišta i ostali upravitelji skladišnih prostora

Posjednik skladišta je osoba ovlaštena za upravljanje carinskim skladištem prema članku 99. CZZ-a ili osoba koja upravlja prostorom za privremeni smještaj prema članku 51. st. 1. CZZ- i članku 185. st. 1. UPCZZ-a ili prostorom slobodne zone.

Odgovornost posjednika skladišta u međunarodnom lancu nabave može biti, između ostalog:

- osigurava da roba, dok se nalazi u carinskom skladištu ili u privremenom smještaju, ne bude izuzeta ispod carinskog nadzora i ispunjava druge obveze koje proizlaze iz skladištenja robe obuhvaćene postupkom carinskog skladištenja ili pravilima o privremenom smještaju;

- ispunjava posebne uvjete navedene u odobrenju za carinsko skladište ili prostor za privremeni smještaj;

- pruža odgovarajuću zaštitu skladišnog prostora od upada osoba izvana;

- pruža odgovarajuću zaštitu od neovlaštenog pristupa robi, njezine zamjene i neovlaštenog rukovanja robom.

e) carinski zastupnik

Carinski zastupnik iz ovih smjernica za AEO-ove znači carinskog predstavnika u smislu članka 5. CZZ-a. Carinski zastupnik djeluje u ime osobe koja je uključena u djelatnosti obuhvaćene carinskim zakonodavstvom (npr. uvoznika ili izvoznika). Carinski zastupnik može djelovati ili u ime te osobe (izravno zastupanje) ili u vlastito ime (neizravno zastupanje). Odgovornost carinskog zastupnika u međunarodnom lancu nabave može biti, između ostalog:

- primjenjuje potrebne odredbe u skladu s carinskim propisima svojstvenima za taj tip zastupanja za stavljanje robe u carinski postupak;

- u slučaju neizravnog zastupanja, odgovara za ispravnost carinske ili skraćene deklaracije i njezino pravovremeno podnošenje.

f) prijevoznik

Prijevoznik je osoba koja stvarno prevozi robu ili koja je preuzela ugovorne obveze i izdala npr. teretnicu ili zrakoplovni tovarni list za stvarni prijevoz robe.

Prijevoznikova odgovornost u međunarodnom lancu nabave može biti, između ostalog:

- osigurava zaštićen i siguran prijevoz robe dok je pod nadzorom prijevoznika, posebno izbjegavajući neovlašten pristup robi i neovlašteno rukovanje prijevoznim sredstvom i robom koja se prevozi;

- osigurava pravovremenu prijevoznu dokumentaciju u skladu sa zakonom;

- primjenjuje potrebne pravne formalnosti u skladu s carinskim zakonom;

- primjenjuje, po potrebi, pravila o skraćenim deklaracijama u skladu sa zakonom.

g) uvoznik

Uvoznik je gospodarski subjekt koji sastavlja uvoznju deklaraciju ili u čije se ime ona sastavlja. Međutim, iz općenitije trgovinske perspektive i posebno s obzirom na bit AEO programa, definiciju stvarnog uvoznika trebalo bi razmotriti iz šire perspektive (osoba koja sastavlja uvoznju deklaraciju nije nužno uvijek osoba koja stavlja robu na tržište).

Uvoznikova odgovornost u međunarodnom lancu nabave može biti, između ostalog:

- odgovara u svojim postupcima pred carinom za stavljanje robe podnesene carini u carinski dopušteno postupanje ili uporabu;

- odgovara za ispravnost deklaracije i njezino pravovremeno podnošenje;

- kad je uvoznik osoba koja podnosi ulaznu skraćenu deklaraciju, odgovara za pravilnu primjenu pravila o skraćenim deklaracijama;

- primjenjuje potrebne pravne formalnosti u skladu s carinskim propisima bitnima za uvoz robe;

- osigurava zaštićen i siguran primitak robe, posebno izbjegavajući neovlašten pristup robi i neovlašteno rukovanje robom.

h) ostali, na primjer, operateri na terminalu, lučki slagači i pakiratelji tereta.

III. odjeljak - Pogodnosti za AEO-ove

AEO potvrda izdaje se podnositelju zahtjeva nakon temeljite kontrole njegovog poslovanja, ali ne njegovim poslovnim partnerima. Odobreni status AEO-a odnosi se na samog gospodarskog subjekta i vrijedi za njegove poslovne aktivnosti te on jedini ima pravo na koristi od tog statusa. To je opće načelo za sve vrste AEO potvrda koje se mogu izdati gospodarskim subjektima s različitim ulogama u međunarodnom lancu nabave.

Status AEO-a priznaje se u svim državama članicama prema članku 5.a CZZ-a pa prema tome korisnik AEO potvrde ima iste koristi od njega u svim državama članicama.

U nastavku je kratak pregled pogodnosti za AEO-ove, ovisno o vrsti potvrde. Kako bi omogućio carinskim tijelima da mu osiguraju ostvarivanje tih pogodnosti, AEO treba osigurati da njegov broj EORI bude prijavljen carini.

1.III.1. Lakši pristup carinskim pojednostavnjenjima

Radi se o pogodnosti za korisnike AEOC i AEOF potvrdi.

Gospodarski subjekti ne trebaju imati status AEO-a kako bi dobili odobrenje za pojednostavnjenje predviđeno carinskim propisima. Međutim, za neka pojednostavnjenja trebaju ispuniti određena mjerila za stjecanje statusa AEO-a ili dio njih kako bi ishodili predmetno odobrenje.

Člankom 14.b st. 1. UPCZZ-a predviđeno je da za osobu koja traži određeno pojednostavnjenje, a korisnik je AEOC-a ili AEOF-a, carinska tijela ne preispituju one uvjete koji su već bili ispitani pri odobravanju statusa AEO-a.

Mjerila za koje se smatra da ih ispunjava AEO mogu se pronaći u odgovarajućim člancima UPCZZ-a vezanima uz konkretno pojednostavnjenje. U nastavku je naveden popis pojednostavnjenja o kojima je riječ:

Lokalno carinjenje i pojednostavnjena deklaracija - članak 253.c

Redovni brodarski prijevoz - članak 313.b st. 3.a

Dokaz statusa robe Zajednice/ovlaštenu pošiljatelj - članak 373. st. 3.

Dokaz statusa robe Zajednice/članak 324.e - članak 373. st. 3.

Pojednostavnjenja provoza - članci 373. st. 3. i 454.a st. 5.

Kontrolni primjerak T5/čl. 912.g - nije naveden, ali se podrazumijeva u članku 912.g st. 4.

Status AEO-a uveden je u CZZ i UPCZZ nakon drugih pojednostavnjenja pa je stoga većina gospodarskih subjekata već imala odobrenja za njih prije dobivanja statusa AEO-a. Ipak, ova konkretna korist još uvijek je jako važna za AEO-ove ili one koji razmatraju podnošenje zahtjeva za status AEO-a, a čak i više za carinska tijela. U smislu planiranja aktivnosti praćenja AEO-a, one se usklađuju s aktivnostima praćenja za druga odobrenja, kako bi se što je učinkovitije moguće izbjegao dvostruki posao. Kako bi se postigla najveća korist kako za AEO-ove tako i za carinska tijela, treba uzeti u obzir sljedeće:

- s obzirom na to da pojednostavnjenja ovise o usklađenosti s određenim mjerilima za stjecanje statusa AEO-a, odnos/ovisnost između određenog odobrenja i statusa AEO-a mora se osigurati/održavati tijekom cijelog postupka, što obuhvaća ne samo fazu podnošenja zahtjeva već i praćenje i ponovnu procjenu nakon dodjele odobrenja/statusa;

- ispitivanje ispunjavanja bitnih mjerila za stjecanje statusa AEO-a prije odobrenja statusa AEO-a nije apstraktno i uvijek se obavlja u odnosu na konkretne poslovne aktivnosti gospodarskog subjekta. Prema tome, kad prime zahtjev za posebno odobrenje carinska tijela ne bi trebala preispitivati mjerila koji su već bili provjereni, već se usredotočiti samo na nove elemente/zahjeve.

Za dodatne pojedinosti, osobito s obzirom na lokalno carinjenje i pojednostavnjeni postupak, vidi također Smjernice o pojednostavnjenim postupcima/Jedinstveno odobrenje pojednostavnjenih postupaka (TAXUD/1284/2005, Rev. 5.5).

1.III.2. Prethodna obavijest

Radi se o pogodnosti za korisnike AEOS-a ili AEOF-a. Člankom 14.b st. 2. UPCZZ-a propisano je da, kad AEO podnese ulaznu/izlaznu skraćenu deklaraciju, nadležna carinska ispostava može, prije dolaska/odlaska robe u carinsko područje Zajednice/iz njega, obavijestiti AEO-a kad je, kao rezultat analize rizika za zaštitu i sigurnost, pošiljka odabrana za dodatnu fizičku kontrolu. Prethodna obavijest mogla bi biti izrazito važna AEO-ovima koji posluju u velikim lukama s obzirom na to da će im omogućiti bolje planiranje poslovanja.

Ta se obavijest šalje samo ako ne ugrožava kontrolu koja treba biti provedena. Međutim, carinsko tijelo može provesti fizičku kontrolu čak i ako AEO nije bio obaviješten.

1.III.3. Manje podataka za ulazne i izlazne skraćene deklaracije

Radi se o pogodnosti za korisnike AEOS-a ili AEOF-a. Člankom 14.b st. 3. UPCZZ-a omogućeno im je da kod podnošenja ulazne/izlazne skraćene deklaracije pružaju manje podataka kako je prikazano u tablici 5. Dodatka 30.A UPCZZ-u. Tu pogodnost mogu ostvariti samo:

primatelj ili pošiljatelj koji imaju AEOS ili AEOF kad sami podnose ulaznu/izlaznu skraćenu deklaraciju uz znanje i pristanak prijevoznika, ili

prijevoznici koji imaju AEOS ili AEOF kad podnose ENS/EXS za pošiljke pod kontrolom primatelja ili pošiljatelja koji imaju AEOF ili AEOS, ili otpremnici ili carinski zastupnici ako podnose deklaraciju u ime primatelja ili pošiljatelja koji imaju AEOF ili AEOS.

1.III.4. Manje fizičkih i dokumentarnih kontrola

Radi se o pogodnosti za sve kategorije AEO-ova. Člankom 14.b st. 4. UPCZZ-a propisano je da AEO podliježe manjoj količini fizičkih i dokumentarnih kontrola nego drugi gospodarski subjekti. Međutim, carinska tijela mogu odlučiti kontrolirati pošiljke AEO-a zbog konkretne prijetnje ili obveze kontrole propisane drugim zakonodavstvom Unije (tj. vezanim uz sigurnost proizvoda itd.).

Istovremeno, postoje primjeri u kojima je status AEO-a povlašten čak i kod drugih kontrola⁷.

⁷ UREDBA KOMISIJE (EZ) BR. 1276/2008 OD 17. PROSINCA 2008. o nadzoru izvoza poljoprivrednih proizvoda za koje se dobivaju izvozne naknade i drugi iznosi putem fizičkih pregleda

Također je važno razlikovati kontrole vezane uz zaštitu i sigurnost od kontrola vezanih uz primjenu drugih mjera predviđenih carinskim zakonodavstvom.

To znači da će samo korisnici AEOS-a i AEOF-a koji ispunjavaju mjerila zaštite i sigurnosti imati koristi od manjeg broja fizičkih i dokumentarnih kontrola vezanih uz zaštitu i sigurnost.

Slično tome, samo će korisnici AEOC-a i AEOF-a imati koristi od manjeg broja fizičkih i dokumentarnih kontrola vezanih uz druge mjere predviđene carinskim zakonodavstvom. To uključuje manje kontrola na mjestu uvoza ili izvoza, a može se uzeti u obzir i za kontrole nakon carinskog postupka.

Kako bi se omogućilo ostvarivanje te pogodnosti, potrebno je unijeti nižu ocjenu rizika u carinski sustav upravljanja rizicima. Međutim, iako je niža ocjena rizika posljedica činjenice da je status AEO-a uvijek povlašten, stupanj smanjenja može varirati ovisno o ulozi i odgovornosti AEO-a u određenom lancu nabave.

Također se mora uzeti u obzir da je ova pogodnost povezana s općom procjenom rizika za određenu transakciju. Prema tome, iako se status AEO-a uvijek uzima u obzir za povoljniji tretman, drugi pokazatelji rizika, npr. zemlja podrijetla itd. mogu aktivirati potrebu za provođenjem kontrole.

Uzmemo li naprijed navedena opća načela u obzir, slijede neki primjeri mogućih situacija:

a) ulazna skraćena deklaracija (ENS):

U većini su slučajeva zahtjevi i odgovornosti pri podnošenju ENS-a vezani uz prijevoznika. U slučaju da je on osoba koja podnosi ENS i korisnik je AEOF-a ili AEOS-a, ima pravo na najnižu ocjenu rizika jer su njegove sustave i postupke vezane uz zaštitu prijevoza, poslovne partnere i djelatnike carinska tijela već pregledala. Ako uz prijevoznika i primatelj ima AEOF ili AEOS, razina kontrola može biti dodatno smanjena.

Osim toga, ako deklarirani pošiljatelj također ima istovrijednu potvrdu AEO-a koju je izdalo carinsko tijelo u trećoj zemlji, koja je priznata u EU-u prema Sporazumu o uzajamnom priznavanju (vidi 1. dio, IV. odjeljak "Uzajamno priznavanje"), svim stranama deklariranima u ENS-u, uključujući one koje imaju izravne informacije o robi o kojoj je riječ, carinska tijela bi već bila provjerila sustave zaštite i sigurnosti, bilo u EU-u ili usporedivim postupkom carinskih tijela u trećoj zemlji. To bi pridonijelo maksimalnom povećanju sigurnosti sveobuhvatnog lanca nabave i rezultiralo čak i višim stupnjem smanjenja kontrola vezanih uz zaštitu i sigurnost.

Također, može biti slučajeva u kojima se podaci potrebni za ENS podnose putem carinske deklaracije (npr. za provoz). Stupanj smanjenja se procjenjuje na isti način, uzimajući u obzir ulogu i odgovornosti sudionika. Na primjer, otpremnik koji ima status AEO-a glavni je obveznik u carinskoj deklaraciji za provoz sa skupom podataka za ENS. U tom slučaju, prvo treba uzeti u obzir tip potvrde. U slučaju da je otpremnik korisnik AEOC-a, ocjena rizika vezana uz carinski postupak o kojem je riječ može biti smanjena u skladu s time, s obzirom na to da je kod tradicionalne carinske deklaracije za provoz otpremnik glavni obveznik. On snosi (čak i financijsku) odgovornost za robu koja se prevozi te za točnost navedenih informacija kao i za usklađenost s pravilima provoza od otpremnog carinskog ureda do odredišnog carinskog ureda.

Međutim, za smanjenje ocjene rizika vezanih uz kontrole zaštite i sigurnosti, glavni obveznik mora biti korisnik AEOS-a ili AEOF-a.

b) carinska deklaracija sa sigurnosnim podacima za izlaznu skraćenu deklaraciju (EXS) uključuje:

U većini slučajeva izvoznik navodi sigurnosne podatke u izveznoj carinskoj deklaraciji. Prema tome, općenito, ako je izvoznik korisnik AEOS-a ili AEOF-a, dobiva viši stupanj smanjenja u smislu kontrole zaštite i sigurnosti.

c) carinske deklaracije (sigurnosni podaci za ENS/EXS nisu uključeni):

- korisnik AEOC-a ili AEOF-a je carinski zastupnik, a klijent kojega zastupa nije AEO. Carinski zastupnik koji je AEO podnosi carinsku deklaraciju za slobodan promet:

Općenito, carinska tijela bi trebala sniziti ocjenu rizika u skladu sa stupnjem uključenosti carinskog zastupnika koji je AEO u zastupanje njegova klijenta. To ovisi o tipu zastupanja.

Dodjeljivanje pogodnosti povezano je s pojmom "deklaranta". Važno je napomenuti da je u skladu s člankom 4. st. 18. CZZ-a "deklarant" "osoba koja sastavlja carinsku deklaraciju u svoje ime ili osoba u čije se ime sastavlja carinska deklaracija".

U slučaju izravnog zastupanja, carinski zastupnik je izravni predstavnik uvoznika što znači da carinski zastupnik djeluje u ime uvoznika. Prema tome, "korisnik potvrde AEO-a" (carinski zastupnik) i "deklarant" (uvoznik) nisu ista osoba.

Uzimajući u obzir da su carinska tijela provjerila uobičajene carinske postupke i procedure carinskog zastupnika, njegov status AEO-a treba uzeti u obzir u pozitivnom smislu. Međutim, istovremeno bi također trebalo uzeti u obzir da je u ovom slučaju osoba odgovorna za točnost podataka koji se navode u carinskoj deklaraciji, vjerodostojnost predočenih dokumenata i pridržavanje svih obveza vezanih uz ulazak predmetne robe u postupku o kojem je riječ, deklarant (uvoznik koji nije AEO), a ne korisnik AEO potvrde.

U slučaju neizravnog zastupanja, carinski zastupnik koji je korisnik AEO statusa nastupa u vlastito ime. On je "deklarant" i njegovu proceduru za preuzimanje odgovornosti iz članka 199. UPCZZ-a provjerila su carinska tijela.

- korisnik AEOC-a ili AEOF-a je uvoznik i surađuje s carinskim zastupnikom koji nije AEO. Uvoznik podnosi carinsku deklaraciju za slobodni promet:

Upravljanje rizikom također treba uskladiti sa stupnjem uključenosti carinskog zastupnika u poslove njegova klijenta s carinskim tijelima.

1.III.5. Davanje prednosti pošiljkama ako su odabrane za kontrolu

Radi se o pogodnosti za sve kategorije AEO-ova. Člankom 14.b st. 4. drugi podstavkom UPCZZ-a propisano je da se kad je, nakon analize rizika, roba obuhvaćena ulaznom ili izlaznom skraćenom deklaracijom ili carinskom deklaracijom koju je podnio AEO odabrana za pregled, potrebne kontrole provode prioritarno. To znači da pošiljka treba biti prva kontrolirana ako su ostale odabrane pošiljke od subjekata koji nisu AEO-ovi.

Ostvarenje te pogodnosti izravno je povezano s načinom prijevoza i infrastrukturom luke/zračne luke te ovisi o njima.

1.III.6. Izbor mjesta kontrole

Radi se o pogodnosti za sve kategorije AEO-a. Člankom 14.b st. 4. drugim podstavkom UPCZZ-a predviđa se mogućnost da AEO zahtijeva da carinska kontrola bude preusmjerena na alternativnu lokaciju, što bi moglo smanjiti kašnjenje i/ili sniziti troškove. Međutim, to ovisi o pojedinačnim dogovorima s carinskim tijelom u pitanju. Odabrano mjesto za kontrolu uvijek treba omogućavati carinskim tijelima obavljanje potrebnih kontrola i ne ugrožavati rezultate kontrola.

Iako je mogućnost izbora mjesta kontrole predviđena i člankom 239. st. 2. UPCZZ-a za sve gospodarske subjekte prema drugim uvjetima i procedurama, postoji razlika između općenitih mogućnosti i mogućnosti u obliku pogodnosti za AEO-ove, budući da carina pri odlučivanju hoće li prihvatiti zahtjev može uzeti u obzir status.

AEO-ovi se mogu naći u nekoliko praktičnih situacija:

- zbog svojih poslovnih aktivnosti AEO treba koristiti tu mogućnost stalno i u kombinaciji sa svim drugim "mogućnostima" predviđenima postupkom lokalnog carinjenja

U tom slučaju status AEO-a nije dovoljan da omogući gospodarskom subjektu automatsko korištenje "postupka lokalnog carinjenja" i stalno carinjenje robe u njegovim poslovnim prostorima. AEO mora zasebno podnijeti zahtjev za odobrenje "postupka lokalnog carinjenja". Međutim, dokle god su mjerila ista, status AEO-a omogućuje gospodarskom subjektu da dobije odobrenje za postupak lokalnog carinjenja mnogo lakše i brže nego drugi gospodarski subjekti. Također treba uzeti u obzir da se "postupak lokalnog carinjenja" odobrava za onu robu koja je prvo bila navedena u odobrenju.

- ovisno o slučaju, za određene transakcije, AEO može tražiti drugo mjesto za obavljanje kontrole

U tom slučaju carinska tijela uzimaju u obzir status AEO-a i, u slučaju da nema drugih okolnosti koje bi to spriječile, carinska tijela moraju dopustiti obavljanje kontrole u mjestu koje je odabrao AEO. To su situacije u kojima status AEO-a i znanje carinskih tijela mogu predstavljati prednost kakvu nemaju drugi gospodarski subjekti.

1.III.7. Neizravne pogodnosti

Važno je naglasiti da uz izravne pogodnosti, predviđene zakonodavstvom, AEO može ostvariti pogodnosti koje nisu izravno povezane s carinskom stranom njegova poslovanja. Iako se smatraju "neizravnim" pogodnostima pa stoga nisu izričito navedene u zakonodavstvu, one su važne jer mogu imati vrlo pozitivan učinak na opće poslovanje AEO-a.

Status AEO-a pomaže gospodarskim subjektima da detaljno analiziraju sve svoje povezane procese u međunarodnom lancu nabave. Aktivnosti svih dotičnih odjela općenito se ocjenjuju tijekom sastavljanja zahtjeva za odobrenje statusa AEO-a. U većini su slučajeva učinkovitost i suradnja između tih službi optimizirane kako bi se postigla veća transparentnost i vidljivost u lancu nabave.

Ulaganja gospodarskih subjekata u povećanje njihovih standarda zaštite i sigurnosti mogu dati pozitivne učinke u sljedećim područjima: preglednost i praćenje, sigurnost osoblja, razvoj standarda, izbor dobavljača, sigurnost ulaganja i prijevoza, izgradnja svijesti o organizacijskoj infrastrukturi i sposobnostima, suradnja među strankama u lancu nabave, proaktivna tehnološka ulaganja i dobrovoljno pridržavanje sigurnosnih propisa.

Neki primjeri neizravnih pogodnosti koje mogu proizaći iz tih pozitivnih učinaka mogli bi biti sljedeći:

- manje krađa i gubitaka;
- manje zakašnjelih pošiljki;
- bolje planiranje;
- bolja služba za klijente;
- veća lojalnost klijenata;
- bolje upravljanje zalihama;
- veća predanost zaposlenika;
- manje incidenata vezanih uz zaštitu i sigurnost;
- niži inspekcijski troškovi dobavljača i bolja suradnja;
- manje kriminala i vandalizma;
- veća sigurnost i bolja komunikacija među partnerima u lancu nabave.

1.III.8. Priznat kao zaštićen i siguran poslovni partner

AEO koji zadovoljava mjerila zaštite i sigurnosti smatra se zaštićenim i sigurnim partnerom u lancu nabave. To znači da AEO čini sve što je u njegovoj moći da smanji prijetnje u lancima nabave u kojima sudjeluje. Status AEO-a, uključujući mogućnost korištenja loga AEO-a, povećava njegov ugled.

Logo AEO-a zaštićen je autorskim pravom EU-a i nije slobodan za preuzimanje. Gospodarski subjekt koji ga želi koristiti mora zatražiti dopuštenje od nadležnog carinskog tijela (u pravilu onoga koje je dodijelilo status). Logo AEO-a može se koristiti pod sljedećim uvjetima:

- pravo korištenja loga uvjetovano je posjedovanjem valjane potvrde AEO-a i samo korisnik AEO potvrde može ga koristiti;
- AEO ga mora prestati koristiti čim je njegov status AEO-a privremeno ukinut ili opozvan;
- EU procesuiru svaku zlouporabu .

1.III.9. Bolji odnosi s carinom

AEO treba imati određenu osobu za kontakt u carinskom tijelu kojoj se može obratiti sa svojim pitanjima. Osoba za kontakt možda neće imati sve odgovore na sva pitanja, ali može obavijestiti AEO-a kome da se sljedećem obrati ako je potrebno.

1.III.10. Bolji odnosi i priznanje drugih tijela državne uprave

Sa statusom AEO-a stječe se priznanje i važnost u mnogim područjima. Trenutno postoje brojne potvrde ili odobrenja za koje su uvjeti jedan ili više od mjerila za stjecanje statusa AEO-a ili sam status AEO-a. Prema tome, AEO ima prednost pri podnošenju zahtjeva za te potvrde/odobrenja. Zasad se mogu navesti sljedeći primjeri:

- zrakoplovni propisi⁸

Uprave zračnog prometa izdaju potvrde za tvrtke koje se bave prijevozom zračnog tereta. Ovisno o ulozi u lancu nabave, spomenuta tijela mogu tvrtkama odobriti status RA-a ili KC-a, dok RA određuje AC.

Ako korisnik AEOS-a ili AEOF-a podnese zahtjev za status RA-a ili KC-a, smatra se da su odgovarajući uvjeti u pogledu sigurnosti ispunjeni u onoj mjeri u kojoj su mjerila za odobravanje AEO statusa jednaka ili odgovaraju onima za RA ili KC status.

U slučaju AC-a predviđeno je izravno priznavanje korisnicima AEOS-a ili AEOF-a jer ne trebaju potpisati izjavu o preuzimanju obveza "stalnog pošiljatelja" već im se automatski priznaje status AC-a u skladu s mjerodavnim propisima.

- odobreni gospodarski subjekt (engl. *Approved Economic Operator*, APEO)⁹

Gospodarski subjekti koji posluju s ribarskim proizvodima i potvrdama o ulovu mogu podnijeti zahtjev za status APEO-a. APEO bi trebao zadovoljavati uvjete za korištenje pojednostavnjenih postupaka u sklopu uvoza ribarskih proizvoda u EU.

Za odobrenje statusa APEO-a obvezno je imati status AEO-a kako je propisano mjerodavnim propisima. Osim toga, ako je podnositelj zahtjeva za APEO korisnik AEOS-a ili AEOF-a, postupak podnošenja zahtjeva je pojednostavnjen.

- ostali

Zaštita i sigurnost dobivaju na važnosti za različite dionike. Status AEO-a jedna je od najvećih sigurnosnih inicijativa u cijelom svijetu i privlači sve veću pozornost.

IV. odjeljak - Uzajamno priznavanje (MRA)

U okviru SAFE WCO-a uzajamno priznavanje određeno je kao ključni element za jačanje i omogućavanje sveobuhvatne zaštite međunarodnih lanaca nabave te kao koristan alat za izbjegavanje dvostrukih sigurnosnih kontrola i kontrola usklađenosti. MRA može znatno pridonijeti u provedbi te u upravljanju rizicima i osigurati značajne, usporedive i, ako je moguće, uzajamne koristi pouzdanim međunarodnim partnerima i gospodarskim subjektima.

Postoje dvije različite vrste uzajamnog priznavanja:

⁸ Uredba (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o zajedničkim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa. Uredba Komisije (EU) br. 185/2010 od 4. ožujka 2010. kojom se propisuju mjere za primjenu zajedničkih temeljnih standarda zaštite zračnog prometa

⁹ Uredba Komisije (EZ) br. 1005/2008 o uspostavljanju sustava Zajednice za sprečavanje, odvracanje i iskorjenjivanje nezakonitog, neprijavljenog i neregularnog ribarstva

- kad jedna carinska uprava prizna status AEO-a koji je odobrila druga zemlja:

Cilj uzajamnog priznavanja statusa AEO-a ili ekvivalenta jest da carinska uprava prizna je rezultate provjere autentičnosti i odobrenja statusa AEO-a izdanih u sklopu drugog programa i pristane osigurati značajne, usporedive i, ako je moguće, uzajamne pogodnosti/olakšice uzajamno priznatim AEO-ovima. To u pravilu uključuje uzimanje u obzir statusa AEO-a koji je odobrilo drugo carinsko tijelo kao prednost u procjeni rizika kako bi se smanjila količina provjera ili kontrola za potrebe zaštite i sigurnosti. Trenutačno samo AEO-ovi koji zadovoljavaju mjerilo zaštite i sigurnosti mogu biti priznati i uživati koristi u sklopu MRA-a.

- kad jedna carinska uprava prizna standarde carinske sigurnosti, kontrole procjene rizika i rezultate kontrole druge zemlje:

Cilj uzajamnog priznavanja standarda carinske sigurnosti, kontrola i rezultata kontrola jest da dvije carinske uprave priznaju standarde carinske sigurnosti jedna drugoj te uzajamno priznaju kontrole i rezultate kontrola koje je obavila druga carinska uprava kako bi se izbjeglo dvostruko postupanje. Time se omogućuje neometani tijek međunarodne trgovine, a pritom se održava stalna razina sigurnosti.

Identifikacija i potvrda AEO-ova

Kako bi carinske uprave osigurale pogodnosti u vezi s uzajamnim priznavanjem neophodno je da priznaju AEO-ove jedne drugih.

U EU-u se potvrda AEO-a obavlja pomoću broja EORI. Druge carinske uprave imaju slične postupke pri kojima se njihov carinski registracijski broj koristi za potvrdu njihovih AEO-ova. Međutim, znakovi koji se koriste i duljina takvih identifikacijskih brojeva za gospodarske subjekte mogu se razlikovati od zemlje do zemlje ili od zemlje do carinske unije.

EU je pokrenuo pitanje zajedničke strukture za identifikacijske brojeve gospodarskih subjekata unutar WCO-a. Dok se ne dogovori univerzalni standard, EU i njegovi trgovinski partneri određivat će metodu identifikacije gospodarskih subjekata kao dio pojedinog MRA-a.

U skladu s propisima EU-a o zaštiti podataka, AEO-ovi će dati svoj pismeni pristanak nakon kojeg se pojednostoj o odobrenju mogu razmijeniti s carinskom upravom zemlje partnera i mogu se ostvariti koristi iz MRA-a. Treba uzeti u obzir da se taj pristanak razlikuje od pristanka koji se daje za objavu imena AEO-a na popisu na TAXUD-ovim Internet stranicama. Oba pristanka mogu se dati popunjavanjem i urednim potpisivanjem odgovarajućeg polja u Upitniku za samoprocjenu. AEO može u svakom trenutku povući ili ponovo dati svoj pristanak.

Posebne pogodnosti

U svakom pojedinačnom MRA-u navode se posebne pogodnosti u sklopu ugovora. Te pogodnosti ovise o tipu MRA-a. Međutim, smanjene ocjene rizika, a prema tome i smanjene kontrole AEO-ova, pogodnosti su koje se odobravaju u skladu s gotovo svim postojećim dogovorima/ugovorima o uzajamnom priznavanju AEO-ova i mogu značajno pridonijeti olakšavanju zakonite trgovine. Smanjenje kontrola će dovesti do bržeg puštanja robe i veće predvidivosti u trgovini. Nadalje, glavna pogodnost koja potječe od uzajamnog priznavanja

AEO-ova jest da AEO-ovi, uključujući one u trećim zemljama, mogu prvenstveno tražiti suradnju s drugim AEO-ovima kako bi zaštitili sveobuhvatni lanac nabave.

Uz opće koristi kao što su manji broj provjera ili kontrola za potrebe zaštite i sigurnosti, pogodnosti mogu uključivati mjere za oporavak trgovine, na primjer uspostavljanje zajedničkog mehanizma za održavanje kontinuiteta poslovanja kako bi se odgovorilo na prekide trgovinskih tokova, kod kojeg bi carinska tijela, koliko je to moguće, olakšala i ubrzala postupak s prioritetnim teretima koje otprema AEO.

U pregovorima o uzajamnom priznavanju EU naglašava potrebu za razvijanjem dodatnih pogodnosti u sklopu MRA-a. Prema tome, obično se u ugovore uključuje odredba da će obje strane raditi na tome da se AEO-ovima odobre dodatne pogodnosti.

Gdje se mogu pronaći pojedinosti o EU MRA-ovima?

EU je već sklopio brojne MRA-ove sa svojim trgovinskim partnerima. Cilj je uzajamno priznavanje s glavnim trgovinskim partnerima koji također imaju AEO programe. Putem sljedeće poveznice možete doći do pojedinosti o pojedinom MRA-u:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/policy_issues/customs_security/index_en.htm

2. dio, Mjerila za stjecanje AEO statusa

..... 2.1. Odgovarajuća evidencija o usklađenosti s carinskim zahtjevima

Kako je navedeno u čl. 14. toč. (h) UPCZZ-a, evidencija o usklađenosti s carinskim zahtjevima smatra se odgovarajućom ako posljednje tri godine prije podnošenja zahtjeva nijedna od sljedećih osoba nije počinila teži prekršaj ili ponovljeni carinski prekršaj:

- podnositelj zahtjeva,
- osobe koje upravljaju tvrtkom podnositelja zahtjeva ili koje provode kontrolu nad njezinim upravljanjem;
- ako je primjenjivo, zakonski zastupnik podnositelja zahtjeva u carinskim pitanjima;
- osoba nadležna za carinska pitanja u tvrtki podnositelja zahtjeva.

Međutim, evidencija o usklađenosti s carinskim zahtjevima može se smatrati odgovarajućom ako nadležno carinsko tijelo smatra da su prekršaji od zanemarive važnosti u odnosu na broj ili opseg carinskih radnji i da ne dovode u pitanje dobru vjeru podnositelja zahtjeva.

Ako osobe koje provode kontrolu nad tvrtkom podnositelja zahtjeva imaju poslovni nastan ili prebivalište u trećoj zemlji ili ako podnositelj zahtjeva ima poslovni nastan manje od tri godine, carinska tijela ocjenjuju usklađenost s tim mjerilom na temelju dokumentacije i podataka koji su im dostupni.

Preporuča se da nadležna carinska tijela diljem EU-a uzmu u obzir sljedeće zajedničke posebne okolnosti pri procjeni prekršaja:

- procjena usklađenosti treba obuhvatiti usklađenost u odnosu na sve carinske aktivnosti podnositelja zahtjeva;

- pojam "prekršaj" ne odnosi se samo na radnje koje su otkrila carinska tijela prilikom provjera izvršenih u vrijeme unosa robe u carinsko područje Zajednice ili stavljanja robe u carinski postupak. Razmatraju se i procjenjuju svi prekršaji carinskih propisa otkriveni prilikom bilo koje kontrole nakon carinskog postupka izvršene u kasnijoj fazi, kao i svi

prekršaji koji se otkriju pomoću drugih carinskih odobrenja i bilo kojeg drugog izvora informacija dostupnog carinskim tijelima;

- u obzir se uzimaju i prekršaji koje počine otpremnici, carinski zastupnici ili ostale treće strane koje djeluju u ime podnositelja zahtjeva. Podnositelj zahtjeva treba dokazati da su poduzete odgovarajuće mjere kako bi se osigurala usklađenost osoba koje djeluju u njegovo ime, kao što su jasne upute tim stranama, praćenje i provjeravanje točnosti deklaracija i popravne mjere kada se dogode greške;

- neusklađenost s domaćim necarinskim zakonodavstvom podnositelja zahtjeva u drugim državama članicama ne smije se zanemariti, iako se u tom slučaju takva neusklađenost treba razmotriti u odnosu na dobru vjeru gospodarskog subjekta i važnost za njegove carinske aktivnosti;

- ako je kazne vezane uz određeni prekršaj revidiralo nadležno tijelo nakon žalbe ili naknadne kontrole, njihova procjena težine prekršaja treba se temeljiti na revidiranoj odluci. Ako je nadležno tijelo u cijelosti opozvalo kaznu za prekršaj, smatra se da se prekršaj nije dogodio.

Zanemarivi prekršaji

Zanemarivi prekršaji su radnje koje, čak i ako je došlo do stvarnog kršenja nekog dijela carinskih propisa, nisu dovoljno važne da bi ih se smatralo pokazateljem rizika s obzirom na međunarodno kretanje robe, sigurnosna pitanja ili plativi carinski dug.

Kako bi se utvrdilo što se može smatrati zanemarivim prekršajem, prvo valja primijetiti da se svi slučajevi razlikuju i da se svaki mora zasebno razmatrati u odnosu na povijest usklađenosti, prirodu aktivnosti i veličinu predmetnog gospodarskog subjekta. Ako se donese odluka da se prekršaj može smatrati zanemarivim, gospodarski subjekt mora dokazati da je namjeravao poduzeti mjere za smanjenje broja grešaka u svojim carinskim postupcima.

Sljedeći kontrolni popis može pomoći carinskim tijelima pri procjeni može li se prekršaj smatrati zanemarivim:

- prekršaji se trebaju razmatrati na kumulativnoj osnovi, ali u usporedbi s ukupnim obujmom postupaka;
- potrebno je utvrditi je li prekršaj izdvojena ili sporadična radnja jedne osobe unutar glavne organizacije tvrtke;
- ne smije postojati namjera počinjenja prijevare;
- uvijek treba razmotriti kontekst;
- sustav unutarnje kontrole podnositelja zahtjeva treba biti uveden i treba uzeti u obzir je li prekršaj otkrio sam podnositelj zahtjeva kao rezultat vlastitih unutarnjih provjera i je li ih odmah prijavio carinskim tijelima;
- je li podnositelj zahtjeva odmah poduzeo mjere kako bi ispravio te radnje ili izbjegao njihovo počinjenje u budućnosti;
- priroda prekršaja – carinska tijela trebaju uzeti u obzir vrstu i razmjer prekršaja. Neke greške mogu se definirati kao 'zanemarive' jer ne utječu na iznos carinskih davanja koje je potrebno platiti, na primjer, neispravno razvrstavanje dvaju artikla s istom carinskom stopom, pri čemu ne postoji razlika u odnosu na druge mjere primjenjive na te artikle. Drugi prekršaji mogu utjecati na iznos davanja koja je potrebno platiti, ali razlika se ne smatra važnom u smislu broja i količine deklaracija koje podnosi podnositelj zahtjeva;

U slučajevima u kojima se, kao rezultat procjene, počinjeni prekršaji smatraju zanemarivima, ne zaključuje se da postoji neodgovarajuća evidencija o usklađenosti.

Razmatrajući naprijed navedeno i pod uvjetom da u svakom analiziranom slučaju ne postoje nikakve druge okolnosti koje bi trebalo uzeti u obzir, sljedeći prekršaji mogu se navesti kao primjeri zanemarivih kršenja carinskih zakona:

- propusti za koje se ne smatra da imaju značajan učinak na aktivnosti carinskog postupka kako je određeno u članku 859. UPCZZ-a;

- manje nepridržavanje zahtjeva za maksimalno razdoblje tijekom kojeg roba može imati status robe u privremenom smještaju ili bilo kojih drugih rokova primjenjivih na robu u okviru bilo kojeg carinskog postupka odgode, tj. unutarnje proizvodnje ili privremenog uvoza, a da to ne utječe na točno utvrđivanje plativog carinskog duga;

- izdvojene, jednokratne greške koje je počinio gospodarski subjekt prilikom ispunjavanja potrebnih podataka u podnesene carinske deklaracije, pod uvjetom da te greške ne rezultiraju neispravnom procjenom plativog carinskog duga.

Ponovljeni prekršaji

U slučaju prekršaja koji bi se isprva mogli smatrati manjima ili zanemarivima, carinska tijela trebaju utvrditi radi li se o ponovljenom prekršaju iste vrste i, u tom slučaju, analizirati je li to ponavljanje rezultat postupanja jedne ili više osoba, posebno unutar tvrtke podnositelja zahtjeva, ili je nastalo kao rezultat strukturalnih nedostataka unutar sustava podnositelja. Carinska tijela također trebaju utvrditi nastavlja li se događati određena vrsta prekršaja ili je podnositelj zahtjeva utvrdio uzrok prekršaja i riješio ga te se prekršaj neće ponoviti u budućnosti. Naprotiv, ako se prekršaj ponovi u različitim vremenskim razdobljima, to bi moglo značiti da je unutarnje upravljanje tvrtkom neodgovarajuće, vezano uz usvajanje mjera za sprečavanje ponavljanja tih prekršaja u budućnosti. Prije razmatranja toga je li evidencija o usklađenosti odgovarajuća, neophodno je razmotriti točan broj prekršaja koje je tijekom vremena počinio podnositelj zahtjeva, pregledavajući ga i uspoređujući s točnim brojem carinskih postupaka koje je podnositelj zahtjeva izvršio u istom vremenskom razdoblju, kako bi se utvrdili odgovarajući omjeri, pri čemu se uvijek moraju uzeti u obzir različite vrste aktivnosti i obujam poslovnih aktivnosti svakog podnositelja zahtjeva zasebno.

Teški prekršaji

Sljedeće se treba uzeti u obzir prilikom razmatranja teških prekršaja:

- namjerna radnja ili prijevara – ako carinska tijela utvrde da je prekršaj rezultat namjerne radnje podnositelja zahtjeva, odgovorne osobe tvrtke podnositelja zahtjeva ili osobe koja obavlja nadzor nad njezinim upravljanjem ili osobe odgovorne za carinska pitanja u tvrtki podnositelja. U tom slučaju, prekršaj za koji se u punoj mjeri dokaže da je počinjen uz puno znanje jedne od naprijed navedenih strana ili s njihovom potpunom namjerom, trebao bi se smatrati težim prekršajem u odnosu na isti slučaj u kojem su okolnosti drukčije, čak i ako bi se pogreška po prirodi mogla smatrati 'zanemarivom'

- priroda prekršaja – ako je prekršaj takav da se može smatrati težim kršenjem carinskog zakonodavstva i ako zahtijeva primjenu značajne kazne ili pokretanje kaznenog postupka;

- očiti nemar – Europski sud pravde (ECJ) utvrdio je tri čimbenika koji se trebaju uzeti u obzir prilikom procjenjivanja je li tvrtka bila očito nemarna: složenost carinskog zakonodavstva, briga i iskustvo tvrtke. Ako carinska tijela utvrde da je tvrtka bila očito nemarna, to može biti pokazatelj da se prekršaj može smatrati težim;

- međutim, teži prekršaji također bi mogli biti prekršaji koji su, čak i ako podnositelju zahtjeva nije cilj počiniti prijevaru, toliko važni da se mogu smatrati pokazateljem ozbiljnog rizika s obzirom na zaštitu i sigurnost ili carinske propise.

Razmatrajući naprijed navedeno i pod uvjetom da u svakom zasebno analiziranom slučaju ne postoje nikakve druge okolnosti koje bi trebalo uzeti u obzir, sljedeći prekršaji mogu se dati kao primjeri težih prekršaja:

- krijumčarenje;
- prijevara, na primjer namjerno pogrešno razvrstavanje, umanjivanje vrijednosti ili prijavljivanje lažnog podrijetla da bi se izbjeglo plaćanje carinskih pristojbi;
- prekršaji vezani uz prava intelektualnog vlasništva (IPR);
- svaki drugi prekršaj vezan uz carinske zahtjeve koji, zbog iznosa duga ili zbog bilo kojih drugih okolnosti ovisi o odluci koju je donijelo nadležno pravosudno tijelo u području kaznenog prava.

2.2. Zadovoljavajući sustav vođenja poslovne evidencije i, ako je potrebno, evidencije o prijevozu koja omogućuje odgovarajući carinski nadzor

Kako bi se carinskim tijelima omogućilo utvrđivanje ima li podnositelj zahtjeva zadovoljavajući sustav vođenja poslovne evidencije i, ako je potrebno, evidencije o prijevozu te ispunjava li navedeno mjerilo, podnositelj zahtjeva mora ispuniti sve zahtjeve navedene u članku 14.i UPCZZ-a. Jedina iznimka tiče se podnositelja zahtjeva za AEOS koji su oslobođeni zahtjeva za posjedovanje logističkog sustava koji razlikuje robu Zajednice i robu koja nema status robe Zajednice. Razlog tome je što odredbe vezane uz sigurnost ne prave razliku između robe Zajednice ili robe koja nema status robe Zajednice. Sigurnosni zahtjevi primjenjuju se na svu robu koja ulazi u carinsko područje EU-a ili ga napušta, neovisno o njezinom statusu.

Sljedeći opći čimbenici trebaju se uzeti u obzir u vezi s provjerom ovog mjerila:

- treba ga provjeriti u odnosu na sve carinske aktivnosti podnositelja zahtjeva;
- carinska tijela trebaju iskoristiti sve raspoložive podatke i znanje o svim odobrenjima koja su prethodno izdana podnositelju zahtjeva. Općenito, ne bi trebalo ponovo provjeravati ovaj dio poslovanja ako je prethodna provjera obavljena nedavno i ako nije bilo naknadnih promjena. Međutim, potrebno je osigurati da je ta prethodna provjera obuhvatila sve različite aspekte/podmjerila;
- preporuča se da se dio provjere obavlja na licu mjesta prilikom posjeta tvrtki;
- za vrijeme obavljanja kontrole u poslovnim prostorima podnositelja potrebno je razmotriti nekoliko ključnih elemenata: provjera da su podaci navedeni u zahtjevu i drugim dokumentima točni, da su rutine/postupci koje je opisao podnositelj zahtjeva dokumentirani i provedeni u praksi; testiranje transakcija kako bi se osiguralo da u evidenciji postoji dnevnik događaja; i provjera da je IT sustav u razumnoj mjeri zaštićen protiv upada i manipulacije te da je slijed izmjena zabilježen u sustavu tako da se promjene mogu pratiti po potrebi.

S obzirom na provjeru posebnih zahtjeva carinska tijela moraju uvijek uzeti u obzir posebnu prirodu/poslovanje gospodarskog subjekta, međutim, moraju imati na umu i brojne zajedničke čimbenike, tj.:

a) *na temelju članka 14.i UPCZZ-a zahtijeva se "računovodstveni sustav koji je u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima koja se primjenjuju u državi članici u kojoj se knjigovodstvo vodi i koja će olakšati carinske knjigovodstvene kontrole":*

U računovodstvu je dnevnik događaja postupak ili korak povezivanja svakog knjigovodstvenog zapisa s njegovim izvorom kako bi se olakšala provjera njegove točnosti. Cjelokupni dnevnik događaja pratit će ciklus operativnih aktivnosti podnositelja zahtjeva, u ovom smislu vezano uz tok pošiljaka, robe i proizvoda koji ulaze u poslovne prostore tvrtke, tamo se obrađuju i napuštaju ih. Mnogim tvrtkama i organizacijama potreban je dnevnik događaja u njihovim automatiziranim sustavima iz sigurnosnih razloga. Važno je kombinirati provjere izvršene u poslovnom sustavu s provjerama izvršenima radi zaštite i sigurnosti. Za zaštitu i sigurnost važno je da, ako je potrebno, podaci u poslovnom sustavu odražavaju fizičko kretanje pošiljaka, robe i proizvoda i to bi trebalo biti dio provjere. Također je važno da, ako je potrebno, podaci u poslovnom sustavu odražavaju tijek pošiljaka, robe i proizvoda i mjere poduzete u cilju njihove zaštite i sigurnosti u različitim fazama u međunarodnom lancu nabave. Testovi transakcija trebaju odražavati oba navedena pitanja i također trebaju potvrditi da tvrtka slijedi određene rutine u svim prilikama. U dnevniku događaja vodi se arhiva podataka koja omogućava da se uđe u trag nekom podatku od trenutka njegovog ulaska u podatkovni sustav do trenutka izlaska iz njega.

b) *Na temelju članka 14.i (b) UPCZZ-a zahtijeva se da podnositelj zahtjeva "carinskom tijelu omogućava fizički ili elektronički pristup svojim carinskim evidencijama i, prema potrebi, evidencijama o prijevozu":*

Pristup evidenciji tvrtke definira se kao mogućnost dobivanja potrebnih podataka, bez obzira na to gdje su podaci fizički pohranjeni. Potrebni podaci uključuju evidenciju tvrtke kao i druge bitne podatke koji su potrebni za obavljanje naknadne kontrole. Podacima se može pristupiti na različite načine:

- **kroz papirnu dokumentaciju:** predaju se tiskani primjerci s potrebnim podacima. Papirnata rješenja prikladna su kada je količina potrebnih podataka ograničena. Ta se situacija može dogoditi, na primjer, prilikom provjeravanja godišnjih računa;
 - **pomoću CD ROM-a itd:** potrebni podaci predaju se na CD-ROM-u ili sličnom mediju. Ta je situacija prikladna kada se radi o većoj količini podataka i kada je potrebna obrada podataka;
 - **elektroničkim putem:** putem informatičkog sustava tvrtke prilikom posjeta na licu mjesta. Ta je situacija kombinacija dvaju prethodno navedenih slučajeva;
- Elektronički pristup nije preduvjet za udovoljavanje ovom zahtjevu.

Bez obzira na način pristupa podacima, carinska tijela trebaju imati mogućnost ispitivanja i analize podataka (npr. mogućnost rada s podacima).

Za taj određeno podmjerilo u obzir se uzima priroda malih i srednjih tvrtki. Na primjer, od svakog podnositelja zahtjeva za AEOC tražit će se da dokaže da ima dobar sustav vođenja evidencije za olakšanje carinskih knjigovodstvenih kontrola, ali će se način vođenja evidencije moći razlikovati. Veliki podnositelj zahtjeva možda treba imati integrirani elektronički sustav evidentiranja koji carinskim tijelima izravno olakšava obavljanje naknadne kontrole, dok će za male i srednje tvrtke možda biti dovoljan pojednostavnjeni sustav za vođenje evidencije temeljen na papirologiji ako omogućuje obavljanje relevantnih carinskih kontrola.

c) *Na temelju članka 14.i (c) UPCZZ-a zahtijeva se da podnositelj zahtjeva "ima logistički sustav koji razlikuje robu Zajednice i robu koja nije roba Zajednice":*

Potrebno je procijeniti kako se roba koja nema status robe Zajednice ili roba koja podliježe carinskom nadzoru razlikuje od robe Zajednice. Može se smatrati da male i srednje tvrtke ispunjavaju ovo podmjerilo ako se razlika između robe Zajednice i robe koja nema status robe Zajednice može utvrditi putem jednostavne elektroničke datoteke ili evidencije u papirnatom obliku, pod uvjetom da se njima upravlja sigurno i da ih se štiti.

d) *Članak 14.i (d) UPCZZ-a uključuje dva važna zahtjeva, tj. da podnositelj zahtjeva "ima upravnu organizaciju koja odgovara vrsti i veličini tvrtke i koja je pogodna za upravljanje tijekom robe", i da "ima unutarnje kontrole koje mogu otkriti nezakonite ili nepravilne transakcije":*

Valja uzeti u obzir da ne postoji "standardno pravilo" za upravnu organizaciju. Najvažnije je da podnositelj zahtjeva dokaže da je njegova postojeća upravna organizacija pogodna, uzimajući u obzir poslovni model podnositelja, za upravljanje tijekom robe i da postoji odgovarajući sustav unutarnje kontrole. Stoga korištenje 'količinskih pragova', tj. minimalni broj osoblja itd. nije prikladno.

Postupci unutarnje kontrole ne utječu samo na svakodnevno funkcioniranje odjela odgovornog za postupke obuhvaćene carinskim zakonodavstvom, nego i na sve usluge uključene u upravljanje tim aktivnostima u vezi s međunarodnim lancem nabave u koji je uključen podnositelj zahtjeva.

e) *Na temelju članka 14.i (e) UPCZZ-a od podnositelja zahtjeva zahtijeva se da "ima zadovoljavajuće postupke za upravljanje dozvolama i odobrenjima povezanim s mjerama komercijalne politike ili za trgovinu poljoprivrednim proizvodima":*

Po potrebi, na temelju podataka navedenih u Upitniku za samoprocjenu i svih ostalih podataka dostupnih carinskim tijelima važno je unaprijed utvrditi trguje li podnositelj zahtjeva robom koja podliježe obrtnicima (na primjer, sektor tekstila). Ako je tako, trebale bi postojati prikladne rutine i postupci za davanje dozvola vezanih uz uvoz i/ili izvoz robe. Po potrebi se praktična primjena tih rutina i postupaka mora potvrditi na licu mjesta. U slučaju trgovine posebnom robom koja podliježe bilo kakvim dozvolama koje izdaju druga nadležna tijela, uputno je da se carinska tijela savjetuju s njima da bi dobila bilo kakvu povratnu informaciju/pozadinske informacije o podnositelju zahtjeva.

f) *Na temelju članka 14.i (f) UPCZZ-a od podnositelja zahtjeva zahtijeva se da "ima zadovoljavajuće postupke za pohranjivanje evidencija i podataka tvrtke te za zaštitu od gubitka podataka":*

Potrebno je procijeniti postupke podnositelja za pohranjivanje i pronalaženje evidencije i podataka, uključujući vrstu medija i oblik računalnog programa u kojem su podaci pohranjeni te komprimiraju li se podaci i u kojoj fazi. Ako se koristi treća strana, predmetni postupci moraju biti jasni, osobito učestalost izrade i lokacija svih sigurnosnih kopija i pohranjenih podataka. Važan aspekt ovog podmjerila povezan je s mogućim uništenjem ili gubitkom bitnih podataka. Stoga, treba provjeriti postojanje sigurnosnog plana, uključujući zadatke koji opisuju mjere koje se poduzimaju u slučaju incidenata i ažurira li se taj plan redovito. Treba provjeriti sve rutine za izradu sigurnosnih kopija kada informatički sustavi ne rade.

g) *Na temelju članka 14.i (g) UPCZZ-a zahtijeva se da su zaposlenici podnositelja zahtjeva upoznati s time da je potrebno obavijestiti carinska tijela kada god se otkriju poteškoće u vezi s usklađenošću s propisima i uspostaviti odgovarajuće kontakte za stupanje u vezu s carinskim tijelima:*

Podnositelj zahtjeva treba imati utvrđene postupke za obavještanje carine u slučaju poteškoća u vezi s usklađenošću s carinskim propisima i imati imenovanu osobu za kontakt odgovornu za obavještanje carinskih tijela. Zaposlenicima uključenima u lanac nabave trebaju se dati formalne upute kako bi se spriječile potencijalne poteškoće pri usklađivanju s carinskim zahtjevima. Sve utvrđene teškoće trebaju se prijaviti imenovanoj odgovornoj osobi (osobama) i/ili njegovom zamjeniku (zamjenicima).

h) Na temelju članka 14.i (h) UPCZZ-a od podnositelja zahtjeva zahtijevaju se odgovarajuće mjere osiguranja informacijske tehnologije:

Moraju postojati postupci za zaštitu informatičkog sustava od neovlaštenog upada i za osiguravanje podataka. To može uključivati kontroliranje pristupa informatičkim sustavima podnositelja zahtjeva pomoću lozinki, zaštitu od neovlaštenog upada, na primjer vatrozidom i antivirusnom zaštitom, i način na koji podnositelj zahtjeva arhivira i osigurava sigurno pohranjivanje dokumenata.

2.3. Dokazana financijska solventnost

Kako je navedeno u članku 14.j UPCZZ-a, smatra se da je uvjet o financijskoj solventnosti podnositelja zahtjeva ispunjen ako se njegova solventnost može dokazati za protekle tri godine. Zakonodavstvom je predviđeno da financijska solventnost znači dobar financijski položaj koji je dovoljan za ispunjavanje obveza podnositelja zahtjeva, vodeći računa o karakteristikama vrste poslovne djelatnosti.

Ako je podnositelj zahtjeva osnovan prije manje od tri godine, njegova financijska solventnost procjenjuje se na temelju dostupne evidencije i podataka.

Kako bi se provjerilo ispunjava li podnositelj zahtjeva mjerilo iz članka 14.j UPCZZ-a, carinska tijela uzimaju u obzir sljedeće:

- a) podnositelj zahtjeva nije u stečajnom postupku;
- b) tijekom posljednje tri godine koje prethode podnošenju zahtjeva podnositelj zahtjeva ispunio je svoje financijske obveze vezane uz plaćanje carinskih i svih drugih davanja, poreza ili naknada koji se prikupljaju prilikom ili u vezi s uvozom ili izvozom robe, bez ikakvih većih problema;
- c) podnositelj zahtjeva može dokazati da ima dovoljno financijskih sredstava za podmirivanje svojih obveza;
- d) podnositelj zahtjeva nema gubitka imovine, osim ako se može dokazati da se taj gubitak može pokriti.

Izraz "nesolventnost" u okviru ovog odjeljka Smjernica ne smije se smatrati istovjetnim "stečaju", izrazu koji označava zakonski proglašenu, obično sudski, nemogućnost ili smanjenu sposobnost tvrtke da isplati svoje vjerovnike. Temeljem članka 14.f UPCZZ-a, podnošenje zahtjeva za status ovlaštenog gospodarskog subjekta ne prihvaća se zbog stečaja, pri čemu je potrebno prijaviti to neprihvatanje prije nego što carinsko tijelo započne naknadnu kontrolu.

Za ovo mjerilo naglasak je više na tehničkom značenju nesolventnosti i na potencijalnom riziku da, zbog svoje ekonomske i financijske situacije, gospodarski subjekt neće biti u mogućnosti podmiriti svoje dugove. U ovom kontekstu potrebno je pažljivo razmotriti i ocijeniti svaku naznaku da gospodarski subjekt ne može ili neće moći u skorašnjoj budućnosti podmiriti svoje financijske obveze.

Izvori podataka

Da bi procijenila ovo mjerilo carinska tijela mogu se osloniti na razne izvore informacija, tj.:

- službene evidencije o nesolventnosti, likvidaciji i upravljanju;
- evidencije o plaćanju carinskih i svih drugih davanja, poreza ili naknada koji se prikupljaju prilikom ili u vezi s uvozom ili izvozom robe tijekom posljednje tri godine;
- objavljena financijska izvješća i bilance podnositelja zahtjeva koji obuhvaćaju posljednje tri godine s ciljem analiziranja podnositeljeve sposobnosti plaćanja njegovih zakonitih dugovanja;
- prijedloge računa ili izvješća uprave, posebno sva privremena izvješća i najnovije prognoze novčanog toka, bilance i dobiti i gubitka koje su odobrili direktori/partneri/trgovac pojedinac, posebno ako posljednja objavljena financijska izvješća ne predstavljaju potreban dokaz o trenutnoj financijskoj situaciji ili je podnositelj zahtjeva nedavno pokrenuo posao;
- analizu poslovne opravdanosti podnositelja ako se podnositelj zahtjeva financira zajmom financijske institucije i ugovor o zajmu te institucije;
- zaključke agencije za procjenu boniteta ili društva za zaštitu kreditne sigurnosti;
- drugi dokaz koji podnositelj zahtjeva može osigurati, na primjer, jamstvo matičnog društva (ili društva grupacije) kojim se dokazuje financijska solventnost podnositelja zahtjeva.

Kada se razmatra mjerilo dokazane financijske solventnosti, važno je da se svi podaci, ako je potrebno, razmatraju zajedno kako bi se stekao cjelokupni dojam. Jedan pokazatelj ne smije se razmatrati odvojeno od ostalih i odluke se trebaju temeljiti na sveukupnom položaju podnositelja zahtjeva što odražava to da je glavna svrha osigurati da će dotični gospodarski subjekt moći nastavljati ispunjavati svoje obveze nakon što mu se odobri status AEO-a.

S obzirom na razne izvore informacija, valja uzeti u obzir sljedeće:

(a) podnositelj zahtjeva nije u stečajnom postupku

Općenito, ako je podnositelj zahtjeva u stečajnom postupku ili postupku povrata, mjerilo dokazane financijske solventnosti neće biti ispunjen. Međutim, treba prikupiti podatke o okolnostima koje su dovele do pokretanja postupka (gospodarska recesija, propast društava kćeri, privremene i neočekivane promjene u tržišnim trendovima), kao i o dugovanim iznosima. Dugovani iznosi mogu se usporediti s iznosom različitih vrsta imovine podnositelja zahtjeva, tj., kratkotrajnom imovinom (gotovina i ostala tekuća sredstva, uključujući potraživanja koja se mogu pretvoriti u gotovinu unutar najviše jedne godine), dugotrajnom imovinom (nekretnine, postrojenja i oprema i ostala fiksna imovina, neto bez amortizacije), nematerijalnom imovinom (sredstva s određenom vrijednosti koji ne moraju biti realizirana, kao što su goodwill, patenti, autorska prava i prepoznavanje marke proizvoda) i unaprijed plaćenim troškovima (izdaci za buduće troškove ili troškovi kao što su osiguranje, kamate ili najmovi) i zadržanom imovinom. Tvrtka može također ući u dobrovoljnu likvidaciju iz razloga koji nisu financijske prirode.

(b) plaćanje carinskih i svih drugih davanja, poreza ili naknada koji se prikupljaju prilikom ili u vezi s uvozom ili izvozom robe

Carinska tijela mogu utvrditi je li podnositelj zahtjeva platio ili je platio sa zakašnjenjem carinska davanja/poreze koji se u skladu sa zakonom moraju platiti carini u posljednje tri godine. Tu nisu uključeni iznosi koji još nisu zakonski dospjeli ili u odnosu na koje je pokrenut žalbeni postupak.

Općenito, ako podnositelj zahtjeva nije platio iznose koji su zakonski dospjeli, mjerilo dokazane solventnosti neće biti ispunjen. Međutim, valja ispitati razloge za neplaćanje ili zakašnjelo plaćanje kako bi se utvrdilo postoje li prihvatljive olakotne okolnosti. Primjeri olakotnih okolnosti mogu uključivati sljedeće:

- kratkoročni ili jednokratni problem u vezi s novčanim tokom ili likvidnošću, pri čemu sveukupni financijski status i pouzdanost podnositelja zahtjeva nisu upitni;
- ako je podnositelj zahtjeva izvršio zakašnjelo plaćanje zbog administrativne pogreške, a ne zbog skrivenog problema vezanog uz solventnost, to ne bi trebalo utjecati na njegovu ispunjavanje ovog mjerila.

Tvrtka može podnijeti zahtjev za načine plaćanja kako je predviđeno člankom 229. CZZ-a. Zbog postojanja takvih zahtjeva za odgodom ne bi automatski trebalo smatrati kako podnositelj zahtjeva nije u mogućnosti platiti te mu stoga uskratiti status AEO-a.

Međutim, osim bilo kojih odobrenih načina plaćanja, u drugim slučajevima dugovani iznosi moraju biti plaćeni unutar zakonom propisanog razdoblja. Obveze propisane odredbama članka 222. UPCZZ-a smatraju se povezanima ne samo uz plaćanje, već i uz rokove za plaćanje. Svako nepridržavanje ovih rokova treba se razmatrati imajući u vidu sveukupnu usklađenost podnositelja zahtjeva s carinskim propisima.

(c) podnositelj zahtjeva može dokazati da ima dovoljno financijskih sredstava za podmirivanje svojih obveza

Carinska tijela mogu utvrditi može li podnositelj zahtjeva podmirivati svoja pravna dugovanja trećim stranama provjeravajući sva financijska izvješća podnositelja u posljednje tri godine, uzimajući u obzir:

- ako se tako zahtjeva sukladno Zakonu o trgovačkim društvima, računi se podnose unutar rokova propisanih tim zakonom. Neuspjeh u podnošenju računa unutar potrebnih rokova pokazuje da tvrtka možda ima problema sa svojom evidencijom ili da je u novčanim poteškoćama. Ako rokovi nisu ispoštovani, carinska tijela trebaju obaviti daljnje istrage u cilju utvrđivanja razloga;
- sva mišljenja ili primjedbe u vezi s kontinuitetom tvrtke od, na primjer, inspektora ili direktora. Ako inspektori sumnjaju u solventnost tvrtke, mogu dati uvjetno mišljenje ili zabilježiti rezerve u primjedbama inspektora. Slično tome, direktori također iznimno mogu dati takvu primjedbu. Ako je tako, carinska tijela trebaju ispitati zašto su inspektor ili direktor dali tu primjedbu i razmotriti njezin značaj za tvrtku;
- sve potencijalne obveze ili davanja. Značajne potencijalne obveze mogu ukazati na sposobnost podnositelja da plati buduće dugove.

Ako podnositelj zahtjeva koristi carinski postupak s odgodom kao što je provoz Zajednice ili carinsko skladištenje, općenito je već trebao dokazati da ima dovoljno financijskih sredstava da pokrije svoje obveze u sklopu tih postupaka. Na primjer, ako je podnositelju zahtjeva vezano uz provoz Zajednice već odobren manji iznos općeg jamstva ili oslobođenje od polaganja jamstva, carinska tijela to moraju uzeti u obzir jer je podnositelj već dokazao da ima dovoljno financijskih sredstava za ispunjavanje svih obveza koje bi mogle nastati tijekom korištenja provoznog postupka. U tim slučajevima, i ako podnositelj zahtjeva ne obavlja druge carinske aktivnosti, nema potrebe za ponovnim ispitivanjem carinskih tijela ili ponavljanjem provjera koje su već provedene.

(d) podnositelj zahtjeva nema negativnu neto imovinu, osim ako se može dokazati da se ona može pokriti

Carinska tijela trebaju ispitati dva ključna pokazatelja u financijskim izvješćima i bilancama kako bi procijenila mjerilo dokazane solventnosti: stavku neto kratkotrajne imovine (kratkotrajna imovina minus tekuće obveze) i stavku neto imovine (ukupna imovina minus ukupne obveze).

- stavka neto kratkotrajne imovine važan je pokazatelj toga ima li podnositelj zahtjeva dovoljno raspoloživog kapitala za obavljanje svojih svakodnevnih aktivnosti. Carinska tijela trebaju usporediti neto kratkotrajnu imovinu iz triju poslovnih knjiga da bi utvrdila sve značajne trendove tijekom triju godina i ispitala razloge svih promjena, na primjer, ako se situacija neto kratkotrajne imovine iz pozitivne promijeni u negativnu ili neto kratkotrajna imovina postane sve više negativna. To može biti zbog utjecaja slabijeg prometa, loših uvjeta trgovanja ili većih troškova. Carinska tijela trebaju procijeniti je li to rezultat kratkoročnih čimbenika ili pak utječe na dugoročnu održivost tvrtke;

- stavka neto imovine važan je pokazatelj dugoročnije održivosti podnositelja zahtjeva i njegove sposobnosti plaćanja dugova. Očekuje se da bi tvrtka trebala imati pozitivnu neto imovinu da bi ispunila mjerilo dokazane financijske solventnosti. Ako neto imovina uključuje značajnu nematerijalnu imovinu kao što je goodwill, carinska tijela trebaju razmotriti ima li ta nematerijalna imovina bilo kakvu stvarnu tržišnu vrijednost. Carinska tijela također trebaju uvažiti prirodu tvrtke i njezin životni vijek. U nekim okolnostima za tvrtku može biti uobičajeno imati negativnu neto imovinu, na primjer kada matično društvo osnuje drugo društvo u svrhu istraživanja i razvoja kada se obveze mogu financirati zajmom matične ustanove ili financijske institucije. Na sličan način nove tvrtke često posluju s gubitkom i negativnom neto imovinom nakon osnutka dok razvijaju svoje proizvode ili povećavaju svoju bazu kupaca, prije nego što sljedećih godina počnu primati povrat od ulaganja. U tim okolnostima negativna neto imovina ne smije biti pokazatelj na koji se stavlja veliki naglasak da tvrtka ne može podmiriti svoja zakonita dugovanja.

Također je potrebno pregledati nacрте računa ili izvješća uprave nakon posljednjih potpisanih financijskih izvješća i do današnjeg datuma kako bi se utvrdilo je li došlo do značajnih promjena u financijskoj situaciji podnositelja zahtjeva koje mogu utjecati na njegovu dokazanu financijsku solventnost.

Ako postoji dvojba, podnositelj zahtjeva može poduzeti brojne akcije za povećanje stavke neto imovine. Na primjer, dodatni kapital se može prikupiti putem emisije dionica. Za multinacionalne tvrtke negativna neto imovina često može proizaći iz transakcija i obveza unutar grupe. U tim okolnostima obveze su često pokrivena jamstvom matične tvrtke (ili društva grupacije).

Financiranje zajmom druge osobe ili financijske institucije

Ako se podnositelj zahtjeva financira zajmom druge osobe ili financijske institucije, carinska tijela mogu također zahtijevati primjerak podnositeljeve analize poslovne opravdanosti i ugovor o bankarskom zajmu ili istovrijedni dokument. Carinska tijela trebaju usporediti analizu poslovne opravdanosti i/ili dokument o zajmu s najnovijom prognozom novčanog toka, bilance i dobiti i gubitka kako bi se osiguralo da podnositelj zahtjeva djeluje unutar svoje odobrene mogućnosti prekoračenja i obavlja posao u skladu s prognozom u vrijeme dovršavanja njegove analize poslovne opravdanosti. Ako postoje velike razlike, potrebno je istražiti razloge.

Međutim, carinska tijela mogu zahtijevati dodatne dokaze kao što su potvrda o preuzimanju obveze zajmodavca ili ugovor o bankarskom kreditu i utvrditi razdoblje zajma i bilo koje odredbe i uvjete u vezi s tim. Carinska tijela trebaju provjeriti je li stavka zabilježena u računima u skladu s potvrdom o preuzimanju obveze ili ugovorom o bankarskom kreditu. Ako je podnositelj zahtjeva trgovac pojedinac ili partnerstvo i ako se osobna imovina koristi kao podrška solventnosti tvrtke, carinska tijela trebaju pribaviti popis sve osobne imovine i uvjeriti se da je popis vjerodostojan.

Pisma podrške i garantna pisma matičnog društva (ili društva grupacije)

Pisma podrške su dokumenti koje obično izdaje matično društvo (ili drugo društvo grupacije) i kojima se odobrava pokušaj društva kćeri u smislu financiranja. Pisma podrške mogu se pronaći tamo gdje društvo kći ima negativnu neto imovinu i koriste se u prilog direktorovom mišljenju i za dokazivanje revizorskog mišljenja da tvrtka raspolaže odgovarajućim financijskim sredstvima za nastavak kontinuiteta poslovanja. Ta pisma mogu biti ograničena na određeno vremensko razdoblje. Ona predstavljaju pismenu izjavu o namjeri osiguravanja daljnje novčane potpore tvrtki podnositelju, ali ne moraju biti pravno obvezujuća.

Prilikom procjenjivanja dokazane financijske solventnosti društva kćeri, treba uzeti u obzir da društvo kći može djelovati pod jamstvom matičnog društva i da bi carinska tijela mogla pregledati račune tog matičnog društva koje pruža podršku kako bi se osiguralo da to društvo ima sredstva za to. Međutim, pisma podrške često nisu pravno obvezujući ugovorni sporazumi i stoga ne predstavljaju zakonski ostvarivo jamstvo. Ako podnositelj zahtjeva ovisi o novčanoj potpori matičnog društva (ili drugog društva grupacije) da bi mogao ispuniti mjerilo dokazane financijske solventnosti, carinska tijela moraju, ako je potrebno, osigurati podršku predviđenu pravno obvezujućim ugovornim sporazumom. Ako se jamstvo zahtijeva kao dokaz podrške matičnog društva (ili drugog društva grupacije), ono mora biti pravno obvezujuće u skladu s nacionalnim zakonodavstvom države članice gdje se prihvaća; u protivnom se ne može razmatrati prilikom procjenjivanja usklađenosti s mjerilom.

Da bi se stvorio pravno obvezujući ugovorni sporazum, on mora sadržavati potvrdu o preuzimanju obveze za neopozivo i bezuvjetno plaćanje obveza društva kćeri. Nakon što ga potpiše, potpisnica ima pravnu odgovornost plaćanja svih carinskih dugova koje nije platio podnositelj zahtjeva.

Podnositelji zahtjeva koji imaju poslovni nastan u EU-u manje od tri godine

Ako podnositelj zahtjeva ima poslovni nastan u EU-u manje od tri godine, neće biti moguće izvršiti jednako detaljne financijske provjere kao za tvrtke koje imaju poslovni nastan dulje. Nedostatak podataka o financijskoj povijesti podnositelja zahtjeva povećava razinu rizika za carinska tijela. U tim okolnostima dokazana financijska solventnost procjenjuje se, u skladu s čl. 14.j st. 2. UPCZZ-a, na temelju evidencija i podataka koji su raspoloživi u vrijeme podnošenja zahtjeva. To bi moglo uključiti sva privremena izvješća i najnovije prognoze novčanog toka, bilance i dobiti i gubitka koje su osigurali direktori/partneri/trgovci pojedinci.

Carinska tijela također bi trebala biti oprezna u vezi sa zahtjevima tvrtki koje su ušle u postupak likvidacije kako bi izbjegle svoje obveze i koje su ponovno pokrenute pod drugim imenom. Ako carinska tijela imaju podatak koji ukazuje na to da su osobe koje upravljaju podnositeljem zahtjeva za AEO prethodno upravljale tvrtkom koja ulazi u tu kategoriju i ako je nova tvrtka u svakom pogledu ista tvrtka kao i prethodna pravna osoba koja je ušla u postupak likvidacije, taj se podatak može koristiti za kontrolu toga ima li podnositelj zahtjeva dovoljno dobar financijski položaj za udovoljavanje mjerilu dokazane financijske solventnosti.

2.4. Odgovarajući standardi zaštite i sigurnosti

Uvjeti zaštite i sigurnosti smatraju se ispunjenima ako podnositelj zahtjeva ispunjava, po potrebi, sve zahtjeve kako je navedeno u čl. 14.k st. 1. UPCZZ-a. Mora se jasno navesti da je mjerilo zaštite i sigurnosti relevantno samo ako gospodarski subjekt podnosi zahtjev za AEOS ili AEOF.

Istovremeno je važno imati na umu da se ispitivanja mjerila zaštite i sigurnosti provode za sve poslovne prostore od važnosti za carinske aktivnosti podnositelja zahtjeva. Na primjer, potrebno je osigurati skladište u kojem se pohranjuje roba koja nije pod carinskim nadzorom ali koja je namijenjena izvozu (i koja će time ući u međunarodni lanac nabave). Za razliku od toga, skladište u kojem se pohranjuje jedino roba u slobodnom prometu koja će se prodati na unutarnjem tržištu EU-a možda neće biti važno u smislu sigurnosti. Stoga, prilikom pripremanja svojih zahtjeva, gospodarski subjekti moraju moći utvrditi aktivnosti u svim svojim poslovnim prostorima.

Samo ako se radi o velikom broju poslovnih prostora, kada razdoblje za izdavanje potvrde ne omogućava pregled svih relevantnih poslovnih prostora, ali carinsko tijelo ne sumnja u to da podnositelj zahtjeva održava standarde korporativne sigurnosti koji se uobičajeno koriste u svim njegovim poslovnim prostorima, ono može odlučiti da će pregledati samo jedan reprezentativni dio tih poslovnih prostora. Ta se odluka također može revidirati tijekom postupka praćenja. Stoga, poslovni prostori koji nisu posjećeni prije mogu biti uključeni u plan praćenja.

Budući da su sve tvrtke različite strukture i budući da svaka tvrtka ima svoj vlastiti poslovni model, carinska tijela moraju razmatrati mjere za zaštitu i sigurnost koje su uveli podnositelji zahtjeva za svaki slučaj zasebno. Cilj ovog odjeljka nije dati iscrpni popis svih mjera zaštite i sigurnosti koje podnositelji zahtjeva mogu uvesti u cilju usklađenosti sa zahtjevima za zaštitu i sigurnost za AEO-ove, nego dati smjernice za razumijevanje koncepta zaštite i sigurnosti za AEO-ove. Primjeri mogućih mjera mogu se pronaći u pojašnjenjima Upitnika za samoprocjenu i relevantnom dijelu Dodatka II Smjernicama.

Prilikom pripremanja zahtjeva za status AEO-a jako je važno čitati svaki sljedeći pododjeljak usporedno s odgovarajućim pojašnjenjima Upitnika za samoprocjenu u vezi sa zaštitom i sigurnošću.

Standardi za zaštitu i sigurnost podnositelja smatraju se prikladnima samo ako carinska tijela mogu potvrditi sve uvjete navedene u čl. 14.k st. 1. UPCZZ-a i ako se ti uvjeti smatraju ispunjenima. Međutim, u svrhu postizanja usklađenosti sa čl. 14.k st. 1. toč. (a) do (c) UPCZZ-a, manji nedostaci iz jednog podmjerila mogu se nadoknaditi prednostima iz drugog podmjerila. Potrebno je uvijek imati na umu značenje i cilj odredbe, na primjer da su uvedene prikladne mjere kontrole u cilju smanjenja razine rizika na prihvatljivu razinu. Na primjer, može biti nedostataka u sigurnosnim provjerama koje se provode kod privremenog osoblja. Međutim, podnositelj zahtjeva prepoznaje i učinkovito upravlja tim rizikom uvodeći prikladne kontrole pristupa kako bi osigurao da to privremeno osoblje nema pristup bez nadzora robi u lancu nabave ili sigurnosno osjetljivim područjima tvrtke.

U tom smislu trebalo bi također promatrati da svjesnost o konceptu AEO-a i praktična primjena tog koncepta podnositelja zahtjeva i njegovih zaposlenika može stati na put ocjeni manjeg rizika zbog nedovoljno fizičkih kontrola. S druge strane, najbolje fizičke mjere zaštite i sigurnosti mogu zakazati bez nužne svjesnosti nadležnog osoblja.

Iako se neka od mjerila opisanih u 2. dijelu 'Mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta' Smjernica mogu provjeriti na temelju podnesene dokumentacije ili na licu mjesta, mjerilo zaštite i sigurnosti uvijek će uključivati provjere na licu mjesta u poslovnim prostorima podnositelja zahtjeva.

Potrebno je obratiti posebnu pažnju na članak 14k, stavak 3 UPCZZ-a budući da se uvjeti i mjerila za zaštitu i sigurnost smatraju ispunjenima za podnositelje AEO zahtjeva koji već imaju odobren RA ili KC status u pogledu poslovnih prostora i aktivnosti za koje je odobren status RA ili KC. Vidi također pojediniosti za svako od podmjerila u daljnjem tekstu.

a) Osiguranje zgrada

Kako bi se spriječilo neovlašteno rukovanje robom, ali i kako bi se zaštitili osjetljivi podaci i dokumentacija, podnositelj zahtjeva osigurava da *"zgrade koje se koriste u vezi s postupcima koji trebaju biti obuhvaćeni odobrenjem budu sagrađene od materijala koji sprečavaju nezakoniti ulazak i pružaju zaštitu od nezakonitog upada"*.

Cilj sigurnosnih mjera za osiguranje zgrada je sprečavanje nezakonitih upada, a u slučaju upada preko sigurnosne ograde/u zgradu omogućavanje:

- zadržavanja i odvratanja uljeza (tj. mreže, šifre, vanjski i unutarnji prozori, ulazi i ograde osigurani uređajima za zaključavanje);
- brzog otkrivanja upada (tj. praćenje pristupa ili mjere kontrole kao što su unutarnji/vanjski protuprovalni alarmni sustavi ili CCTV (televizijski sustav zatvorenog kruga);
- brze reakcije na upad (tj. udaljeni prijenosni sustav za obavještanje upravitelja ili zaštitarske tvrtke u slučaju da se alarm uključuje).

Ovo podmjerilo uvijek se mora odražavati u kontekstu kontrola pristupa i osiguranja tereta. Sigurnosne mjere se zaista trebaju odražavati u cjelini: ako podnositelji zahtjeva žele zaštititi svoju imovinu (robu, podatke, zgrade), ne mogu strogo razdvojiti osiguranje zgrade i kontrole pristupa od mjera osiguranja tereta.

Nadalje, u svrhu analize rizika, podnositelji zahtjeva kao i carinska tijela moraju uvažiti određene karakteristike svakog mjesta. U nekim slučajevima poslovni prostor sastojat će se samo od zgrade koja stoga istovremeno predstavlja vanjsku granicu poslovnih prostora tvrtke; u drugim slučajevima poslovni prostor će se nalaziti u dobro osiguranom logističkom parku. U nekim će slučajevima čak i utovarna rampa za robu koja ulazi ili izlazi biti dio vanjskog ruba prostora.

Čak i smještaj poslovnih prostora (npr. okruženje s visokom stopom kriminaliteta ili neizgrađeno zemljište, blizu drugih zgrada ili uz njih, blizu cesta ili željezničke pruge) može utjecati na poduzimanje potrebnih mjera. Smještaj poslovnih prostora može također utjecati na procjenu mjerila 14.k st. 1. toč. (a) "osiguranje zgrade" i (b) "kontrole pristupa". Prilikom procjenjivanja ovog podmjerila može se uzeti u obzir, na primjer, da je ograda postavljena na vrhu nagiba ili na nasipu ili je okružena živicom ili vodotokom koji otežavaju pristup zgradi.

U slučaju da podnositelj zahtjeva ima već odobren status RA ili KC, carinska tijela će smatrati ovo podmjerilo ispunjenim sukladno odredbama članka 14k, stavka 3 UPCZZ-a u pogledu poslovnih prostora i aktivnosti za koje je odobren status RA ili KC.

Prilikom provjeravanja ovog podmjerila od velike je važnosti uzeti u obzir da svaki podnositelj zahtjeva mora osigurati zaštitu svojih zgrada i kontrolu pristupa, međutim, prilikom ocjenjivanja načina postizanja te zaštite, treba uzeti u obzir posebna obilježja malih i srednjih tvrtki. Na primjer:

- veliki proizvođač mora imati vanjski zid/sigurnosnu ogradu, zaštitare i CCTV (televizijski sustav zatvorenog kruga), kamere itd; dok
- za carinskog zastupnika koji radi u jednoj sobi u zgradi sa zasunima na vratima, prozorima i ormarima za dokumente, može biti dovoljan jasni postupak za kontrolu pristupa koji uključuje odgovornosti;

b) Odgovarajuće kontrole pristupa

Kako bi se spriječilo neovlašteno rukovanje robom, podnositelj zahtjeva mora uvesti *"odgovarajuće mjere kontrole pristupa kako bi se spriječio neovlašteni pristup otpremnim zonama, dokovima za utovar i teretnim prostorima"*.

Treba razmotriti postepeni pristup ovisno o riziku za različita područja (različite razine zaštite).

Konkretno, ima slučajeva u kojima će vanjske sigurnosne mjere kao što su ograde, ulazi i rasvjeta biti obvezni (kada se roba skladišti izvan zgrade, kada se zidovi zgrade ne smatraju vanjskim rubom ili kada cjelokupna zaštita i pristup zgradi nisu dovoljno dobro osigurani). S druge strane, mogući su slučajevi u kojima kompletni vanjski kružni zid neće biti moguć ni nužan. To može biti u slučaju da podnositelj zahtjeva unajmi dijelove industrijskog ili logističkog parka, ako se nikakva roba ne pohranjuje vani i ako su drugi zahtjevi za fizičku sigurnost poput osiguranja zgrade i slično visokog standarda.

Sva sigurnosno osjetljiva područja u kojima se obrađuje teret moraju se zaštititi od neovlaštenog pristupa trećih strana, ali i vlastitog osoblja podnositelja zahtjeva koje nije nadležno za pristup tim područjima niti ima dopuštenje za to. To ne uključuje samo kontrolu pristupa neovlaštenih osoba, nego i pristup neovlaštenih vozila i robe.

Trebaju postojati uobičajeni postupci za reakciju na incidente vezane uz sigurnost u slučaju neovlaštenog pristupa ili pokušaja pristupa poslovnom prostoru (npr. javljanje policiji, osoblju za unutarnju sigurnost i, ovisno o slučaju, carinskim tijelima).

U ovom kontekstu također je važno znati da je cilj koncepta sigurnosti za AEO-ove sprečavanje događaja kojima se ugrožava sigurnost. Stoga je neophodno unaprijed istaknuti svako kršenje sigurnosti prije nego što takvo kršenje počne značajno utjecati na zaštitu i sigurnost međunarodnog lanca nabave.

Primjer može biti sustav CCTV-a koji samo snima, ali ga nitko ne prati. Iako to može biti dovoljno za druge svrhe, to možda neće biti dovoljno za AEOS ili AEOF.

Prilikom provjeravanja ovog podmjera od velike je važnosti uzeti u obzir posebna obilježja malih i srednjih tvrtki. Čak i ako male i srednje tvrtke moraju ispunjavati iste zahtjeve kao i velike tvrtke (LSE, *large scale enterprise*) u odnosu na postupke unutarnje kontrole za pristup, njima će možda odgovarati drukčija rješenja u vezi s kontrolom pristupa. Na primjer:

- male tvrtke i mikrotvrtke većinom nemaju dovoljno sredstava da odrede djelatnike koji će nadgledati kontrolu pristupa lokaciji. U tom slučaju, na primjer, ograda opremljena interfonom trebala bi omogućiti daljinsku kontrolu pristupa lokaciji;
- uputa koja podsjeća na obvezu zaključavanja vrata koja vode u otpremnu zonu i da vrata moraju biti opremljena zvonom za vozače koji žele pristupiti otpremnoj zoni trebala bi spriječiti neovlašten pristup teretnom prostoru.

U slučajevima kad podnositelj zahtjeva ima već odobren status RA ili KC, carinska tijela će smatrati ovo podmjerilo ispunjenim sukladno odredbama članka 14k, stavka 3 UPCZZ-a u pogledu poslovnih prostora i aktivnosti za koje je odobren status RA ili KC.

c) Osiguranje tereta

Kako bi se osigurala cjelovitost tereta i spriječilo nepravilno postupanje u tijeku robe u međunarodnom lancu nabave, podnositelj zahtjeva mora uvesti "*mjere za rukovanje robom koje uključuju zaštitu od upada, zamjene ili gubitka materijala i neovlaštenog rukovanja jedinicama tereta*".

Te mjere, ako su prikladne za dotičnu tvrtku, obuhvaćaju:

- cjelovitost jedinica tereta (uključujući korištenje plombi i sedam kontrolnih točaka (vanjski pregled, unutarnja/vanjska vrata, desna i lijeva strana, prednja stjenka, gornji rub/pokrov, dno/unutrašnjost));
- logističke procese (uključujući izbor otpremnika i prijevoznih sredstava);
- dolaznu robu (uključujući provjeru kakvoće i količine, plombe, ako je potrebno);
- skladištenje robe (uključujući provjeru zaliha);
- proizvodnju robe (uključujući pregled kakvoće);
- pakiranje robe;
- ukrcaj robe (uključujući provjeru kakvoće i količine te plombiranje/označavanje).

Ako je potrebno i izvedivo, navedene mjere je potrebno dokumentirati i zabilježiti.

Povreda cjelovitosti tereta/jedinica tereta treba se prepoznati u najranijoj mogućoj fazi, o tome treba obavijestiti imenovani odjel osiguranja ili osoblje zaduženo za sigurnost te tu povredu istražiti i zabilježiti s ciljem poduzimanja nužnih protumjera. Stoga je također ključno da su mjerodavnosti i odgovornosti uključenih jedinica i strana jasno opisane i poznate.

Kao što je navedeno u točki (a), osiguranje tereta je neodvojivo od osiguranja zgrade i kontrola pristupa jer je cilj mjera zaštite i sigurnosti osigurati robu osobito sprečavanjem neovlaštenog pristupa teretu (otpremnice zone, dokovi za utovar i teretni prostori).

Nadalje, prilikom provjeravanja ovog podmjera od velike je važnosti uzeti u obzir posebna obilježja SME-a. Na primjer:

- zatvorena vrata/ograda, znak upozorenja i upute mogu biti dovoljni da se pristup zabranjenim područjima ograniči samo na ovlašteno osoblje (te upute mogu se obuhvatiti općim postupkom za zaštitu i sigurnost navedenim u članku 14.k UPCZZ-a);

- da bi se spriječio neovlašteni pristup proizvodnim područjima, otpremnim zonama, ukrcajnim prostorima, teretnim prostorima i uredima posjetitelji se mogu sustavno uvesti u poslovne prostore uz pratnju i upisati se u evidenciju na ulazu.

Zaključno, osiguranje tereta također je nerazdvojivo od točke (e) "Osiguranje poslovnog partnera", jer kada roba u jedinicama tereta ulazi u lanac nabave, često se stavlja pod odgovornost poslovnog partnera.

U slučaju da podnositelj zahtjeva ima već odobren status RA ili KC, carinska tijela će smatrati ovo podmjerilo ispunjenim sukladno odredbama članka 14k, stavka 3 UPCZZ-a u pogledu poslovnih prostora i aktivnosti za koje je odobren status RA ili KC.

d) Postupci za postupanje s izvoznim/uvoznim dozvolama, prema potrebi

Kako bi spriječio zlouporabu i nezakonitu isporuku sigurnosno osjetljive robe, podnositelj zahtjeva mora uvesti "*po potrebi, postupke za postupanje s uvoznim i/ili izvoznim dozvolama u vezi sa zabranama i ograničenjima i kako bi se ta roba razlikovala od druge robe*".

Ti postupci mogu:

- uključivati razlikovanje robe koja ovisi o nefiskalnim zahtjevima i ostale robe;
- uključivati provjeru jesu li provedeni postupci u skladu s važećim (nefiskalnim) zakonodavstvom;
- biti vezani uz postupanje robom pod embargom;
- biti vezani uz postupanje s dozvolama;
- uključivati razmatranje druge robe koja podliježe ograničenjima;
- uključivati utvrđivanje potencijalne robe s dvojnomo namjenom i uobičajenih postupaka vezanih uz postupanje s tom robom.

e) Osiguranje poslovnog partnera

Poslovni partner je izraz kojim se opisuje komercijalni subjekt s kojim neki drugi komercijalni subjekt održava neki oblik poslovnog odnosa na obostranu korist. Za svrhe AEO-a, važni su poslovni partneri koji su izravno uključeni u međunarodni lanac nabave.

Svi gospodarski subjekti u međunarodnom lancu nabave između izvoznika/proizvođača i uvoznika/kupca mogu se međusobno smatrati poslovnim partnerima, ovisno o situaciji.

Podnositelj također može imati ugovorne poslovne odnose s drugim stranama uključujući čistače, ugostitelje, ponuđače softvera, vanjske zaštitarske tvrtke ili izvoditelje radova na kraći rok. Za svrhe AEO-a, te se strane nazivaju davateljima usluga. Iako te strane nemaju izravnu ulogu u međunarodnom lancu nabave, one mogu imati ključan utjecaj na sigurnosne i carinske sustave podnositelja zahtjeva. U smislu zaštite i sigurnosti, na njih bi podnositelj zahtjeva trebao primijeniti odgovarajuće mjere, kao i na svoje poslovne partnere.

Odnos s poslovnim partnerima može biti ugovorni odnos ako su prava i obveze obje strane navedeni u ugovoru. Osim toga, to može biti vrlo slobodno uređenje bez pravne osnove ili može biti negdje između te dvije krajnosti (ako postoji dokumentacija, no radi se samo o iskazu o činjeničnom stanju ili izjavi o namjeri). Postoje i odnosi u kojima jedna strana, npr. vlada koja posjeduje i upravlja prometnom infrastrukturom i postrojenjima zapravo utvrđuje

parametre usluge koje druga strana, npr. prijevoznik, može ili ne mora prihvatiti te ima vrlo malo ili nimalo utjecaja na te parametre.

Odabir poslovnih partnera od ključne je važnosti i podnositelji zahtjeva za status AEO-a trebaju imati jasan i provjerljiv postupak za odabir svojih poslovnih partnera.

Iz perspektive AEO-a poslovni partneri, kako je navedeno u čl. 14.k st. 1. toč. (e) UPCZZ-a, mogu imati mogućnost podnošenja zahtjeva za status AEO-a, ali ako se ne odluče na to ili ako imaju poslovni nastan u zemlji u kojoj nije moguće dobiti status AEO-a, trebaju svojem partneru AEO-u pružiti odgovarajući dokaz da mogu ispuniti prihvatljivu razinu standarda zaštite i sigurnosti. Naravno, bilo bi idealno kad bi maksimalni broj sudionika u međunarodnom lancu nabave imao status AEO-a ili ekvivalent kojeg odobravaju nadležna tijela bilo koje treće zemlje s kojom je EU potpisao Sporazum o međusobnom priznavanju.

Utvrđivanje poslovnih partnera

Kada se ispituje međunarodni lanac nabave u kontekstu samoprocjene AEO-a, važno je da je uloga svakog poslovnog partnera jasno utvrđena. Uloga poslovnog partnera određuje razinu uključenog rizika, razinu svijesti o zaštiti i sigurnosti koja se od partnera traži, i, osim toga, mjere koje AEO mora provesti da bi ublažio utvrđene rizike. Odgovornosti poslovnih partnera AEO-a mogu biti npr.:

- **proizvođači i posjednici skladišta** trebaju osigurati i promicati svijest da poslovni prostori trebaju biti usklađeni s prihvatljivim sigurnosnim standardom koji sprečava da se s robom u skladištu neovlašteno rukuje i trebaju spriječiti neovlašteni pristup;
- **uvoznici/otpremnic/izvoznici/carinski zastupnici** trebaju osigurati da su agenti koji predstavljaju treću stranu svjesni relevantnih postupaka i sustava na graničnom prijelazu i da su upoznati s potrebnom dokumentacijom koja se treba priložiti uz robu u provožu i kod carinjenja;
- **prijevoznici** se trebaju pobrinuti da se prijevoz robe ne prekida nepotrebno i da je sačuvana cjelovitost robe dok se nalazi pod njihovim nadzorom;

Sigurnosni zahtjevi za poslovne partnere i davatelje usluga

Članak 14.k stavak 1. točka (e) UPCZZ-a propisuje da se standardi zaštite i sigurnosti u odnosu na poslovne partnere smatraju prikladnima ako je "podnositelj zahtjeva proveo mjere koje omogućuju jasno prepoznavanje njegovih poslovnih partnera kako bi se osigurao međunarodni lanac nabave."

AEO-a se može smatrati odgovornim samo za njegov dio lanca nabave, za robu koja je pod njegovim nadzorom i za objekte kojima upravlja. Kada je status AEO-a odobren, odnosi se samo na osobu koja je za njega podnijela zahtjev. Međutim, AEO također ovisi o sigurnosnim standardima svojih poslovnih partnera kako bi osigurao sigurnost robe pod svojim nadzorom. Ključno je da AEO bude svjestan svih uloga u svojem lancu (lancima) nabave i da se njegov utjecaj na sigurnost može prikazati u odnosima s njegovim poslovnim partnerima.

Očekuje se da će svaki podnositelj zahtjeva osigurati da su njegovi poslovni partneri upoznati s njegovim zahtjevima za zaštitu i sigurnost i nastojati, ako je potrebno i izvedivo, ovisno o svojem poslovnom modelu, osigurati pismene ugovorne sporazume. Podnositelj zahtjeva stoga treba, po potrebi, kada ulazi u ugovorni odnos s poslovnim partnerom, potaknuti drugu ugovornu stranu da ocijeni i poboljša sigurnost svojeg lanca nabave i uključiti pojedinosti o

načinu na koji se to treba postići i prikazati u tim ugovornim odnosima. Upravljanje rizikom vezanim uz poslovne partnere također je ključni element. Stoga, podnositelj zahtjeva treba zadržati dokumentaciju kao potporu tom aspektu kako bi dokazao svoje napore u pogledu osiguranja da njegovi poslovni partneri ispunjavaju te zahtjeve i, osim toga, da su poduzeli mjere za ublažavanje svih utvrđenih rizika.

Ovlašteni gospodarski subjekt treba znati koji su njegovi novi potencijalni poslovni partneri. Prilikom razmatranja novih potencijalnih poslovnih partnera, AEO treba nastojati pribaviti podatke o aspektima poslovanja novih potencijalnih partnera koji su od važnosti za status ovlaštenog gospodarskog subjekta.

Pristup sigurnosnim zahtjevima za davatelje usluge mogao bi biti specifičan ako neka podmjerila za zaštitu i sigurnost za AEO-ove ispunjava davatelj usluga u ime podnositelja zahtjeva za ovlaštenog gospodarskog subjekta i ako se to mora potvrditi tijekom naknadne kontrole. Tipični primjer je podmjerilo za kontrolu pristupa kada je podnositelj zahtjeva za ovlaštenog gospodarskog subjekta sklopio ugovor sa zaštitarskom tvrtkom koja treba ispuniti njegove obveze u tom području. To se podmjerilo kontrole pristupa mora potvrditi procjenjivanjem načina na koji davatelj usluge to ispunjava u ime AEO-a. Iako AEO može povjeriti obavljanje tih aktivnosti trećoj strani, AEO je taj koji, zato što partneri djeluju u njegovo ime, jest i ostaje odgovoran za ispunjavanje mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta i osiguravanje da davatelj usluge ispuni zahtjeve.

Kako AEO može poboljšati sigurnost svojeg lanca nabave:

- suradnja AEO-a s drugim ovlaštenim gospodarskim subjektom ili ekvivalentom;
- AEO ulazi u, ako je potrebno i izvedivo u skladu s njegovim poslovnim modelom, u ugovorni odnos u vezi sa sigurnošću sa svojim poslovnim partnerima;
- podugovaratelj (na primjer prijevoznici) s kojima AEO surađuje izabrani su na temelju njihovog pridržavanja određenih sigurnosnih propisa i ponekad primjenjivih obveznih međunarodnih zahtjeva posebno ako posjeduju odobrenje iz drugih sigurnosnih programa kao što su KC ili RA;
- ugovori sadrže odredbe kojima se podugovaratelju onemogućuje daljnje podugovaranje poslova stranama nepoznatima AEO-u za koje podugovaratelj ne može dokazati procedure za identifikaciju i odgovarajuće sigurnosne mjere koje se koriste. To bi trebalo biti uobičajeno u slučajevima u kojima se povjerljivi zračni teret/pošta prevozi od poznatog pošiljatelja;
- plombe se trebaju koristiti za sve načine, kada god je to moguće, kako bi se otkrio upad kroz mjesto (mjesto) ulaza u teretni dio. Strana koja puni kontejner odmah nakon dovršetka postupka punjenja na natovarene kontejnere treba staviti plombu koja je usklađena s normom ISO17712;
- natovareni kontejneri pregledavaju se u prostorijama podugovaratelja, terminalu i prostorijama za primanje da bi se provjerilo je li na njih stavljena plomba;

- opće informacije od tijela nadležnih za registraciju tvrtke (ako je moguće) i proizvodi partnera (opasna i osjetljiva roba itd.) razmatraju se prije stupanja u ugovorni odnos;
- AEO obavlja sigurnosnu provjeru poslovnog partnera ili zahtijeva takvu provjeru od treće strane da bi osigurao usklađenost sa svojim zahtjevima o sigurnosti;
- AEO, ako je potrebno i izvedivo s obzirom na njegov poslovni model, traži izjavu o sigurnosti u kojoj se odražavaju predmetni poslovni modeli, uloge i odgovornosti obje strane.

Primjer izjave o sigurnosti koja se može koristiti u državi članici nalazi se u Dodatku 3 Smjernicama za AEO-ove u slučajevima kada podnositelj zahtjeva za AEO želi udovoljiti zahtjevima određenima u čl. 14.k st. 1. toč. (e) UPCZZ-a pomoću izjave o sigurnosti od određenog poslovnog partnera. Međutim, u slučaju da je korištenje izjave o sigurnosti izabrano kao odgovarajući i izvedivi mehanizam s obzirom na njegov poslovni model, podnositelj zahtjeva treba moći osigurati da su obveze koje ona obuhvaća zaista provedene i da ih predmetni poslovni partner poštuje.

- AEO koristi prijevoznike i/ili postrojenja koji su uređeni međunarodnim ili europskim potvrdama o sigurnosti (na primjer ISPS Pravilnik i Zakon o željeznici).
- AEO stupa u neugovorne odnose kako bi utvrdio pitanja od važnosti vezana uz sigurnost, posebno ako su u procjeni sigurnosti utvrđene moguće slabosti.

Carinska tijela i gospodarski subjekti trebali bi uzeti u obzir da su naprijed navedene mjere samo primjeri i da taj popis nije sveobuhvatan. Odabir neke mjere ili kombinacije mjera uvelike ovisi o ulozi određenog poslovnog partnera i njegovom poslovnom modelu.

Bez obzira na mjere koje je podnositelj zahtjeva poduzeo da bi ispunio ovaj zahtjev, važno je da su provedeni postupci za praćenje sporazuma s poslovnim partnerima i da ih se redovito pregledava i ažurira.

Ako AEO sazna da jedan od njegovih poslovnih partnera, koji su dio međunarodnog lanca nabave, ne ispunjava odgovarajuće utvrđene standarde zaštite i sigurnosti, odmah mora poduzeti odgovarajuće mjere za poboljšanje sigurnosti lanca nabave, najbolje što može.

Vezano uz pošiljke preuzete od nepoznatih trgovinskih partnera preporuča se da AEO poduzme odgovarajuće mjere da bi sigurnosne rizike vezane uz tu određenu transakciju sveo na prihvatljivu razinu.

Na primjer, kad zračna pošiljka/pošta dopijeva od nepoznatog partnera za kojeg se postojeća procedura za prepoznavanje i odgovarajuće mjere sigurnosti ne mogu dokazati, tog partnera bi trebao provjeriti RA.

To je osobito važno ako AEO ima nove ili privremene poslovne partnere ili je uključen u prijevoz veće količine pošiljaka kao što je slučaj s poštanskim i ekspresnim kurirskim tvrtkama.

U slučaju višestrukog podugovaranja odgovornost za osiguranje lanca nabave prenosi se s AEO-a (npr. izvoznika) na njegovog vlastitog poslovnog partnera (npr. otpremnika). Taj poslovni partner je onaj koji se službeno obvezao ispuniti određene zadatke u ime AEO-a. Međutim, ako "podugovaratelj prve razine" (npr. otpremnik) dalje koristi druge strane, trebao

bi provjeriti kako drugi podugovaratelj ili više njih (npr. prijevoznik ili sljedeći otpremnik) provode sigurnosne mjere.

Ako AEO otkrije poteškoće s usklađenošću, treba stupiti u kontakt s carinskim tijelima i uputiti ih u detalje o takvim događajima.

f) Sigurnost osoblja

Sigurnost osoblja je, uz fizičku sigurnost, kontrolu pristupa, sigurnost poslovnih partnera itd., jedan od najvažnijih aspekata sigurnosti.

Kako bi se spriječilo ubacivanje neovlaštenog osoblja koje bi moglo predstavljati sigurnosni rizik, podnositelj zahtjeva dužan je "*provoditi, ako zakonodavstvo to dopušta, sigurnosne provjere mogućih budućih zaposlenika na sigurnosno osjetljivim radnim mjestima i obavljati redovite sigurnosne provjere*". S obzirom na praktičnu primjenu ovog zahtjeva, carinska tijela i sam podnositelj zahtjeva u obzir trebaju uzeti sljedeća važna pitanja:

- svi gospodarski subjekti bi trebali imati odgovarajući sustav/postupke kako bi bili u skladu s ovim zahtjevom, a carinska tijela to moraju moći provjeriti;
- podnositelj zahtjeva je, kao poslodavac, odgovoran za provedbu tih provjera, a carinska tijela provjeravaju jesu li provedene i jesu li dovoljne za osiguranje usklađenosti, uzimajući u obzir važeće zakonodavstvo;
- opseg i svrha provjera bi trebali biti jasni. Treba poštovati načelo razmjernosti, tj. 'postupci ne bi trebali nadilaziti mjere nužne s obzirom na svrhu'.

Opseg i procjena udovoljavanja podmjerilima ovisi o veličini, organizacijskom ustroju i vrsti poslovne aktivnosti gospodarskog subjekta. Stoga, provjere su specifične i prilagođavaju se predmetnom podnositelju zahtjeva. Međutim, glavna područja koja bi se uvijek trebala provjeravati uključuju:

- *politiku zapošljavanja podnositelja zahtjeva*

Opća organizacija i postupci za zapošljavanje novog osoblja moraju biti jasni, uključujući tko je odgovoran za njih. Politika podnositelja zahtjeva bi posebno trebala odražavati sve razumne mjere opreza koje treba uzeti u obzir pri zapošljavanju novog osoblja za rad na sigurnosno osjetljivim mjestima kako bi se provjerilo da zaposlenici nisu prethodno osuđeni za djela vezana uz sigurnost, carinu ili druga kaznena djela vezana uz sigurnost međunarodnog lanca nabave, i provoditi redovite sigurnosne provjere postojećeg osoblja na sigurnosno osjetljivim mjestima s istom svrhom, koliko to dopušta nacionalno zakonodavstvo.

Metode provjere sigurnosti mogu obuhvaćati osnovne provjere poput provjera identiteta i prebivališta, provjera radne dozvole ako je to potrebno prije zapošljavanja, zahtjev za potvrdama o nekažnjavanju i istrage temeljem neporecivih i/ili službenih elemenata prethodne povijesti zapošljavanja i preporuka.

Podnositelj zahtjeva također treba imati sigurnosne zahtjeve vezane uz korištenje privremenog osoblja i agencijskih radnika. Potrebni su slični sigurnosni standardi za privremeno i stalno osoblje kao i za agencijske radnike, uzimajući u obzir sigurnosnu osjetljivost pojedinih radnih mjesta. Ako se koristi agencija za zapošljavanje pri zapošljavanju osoblja, podnositelj zahtjeva u ugovorima s agencijom treba detaljno opisati razinu sigurnosnih provjera osoblja koje treba izvršiti prije i nakon zapošljavanja na sigurnosno osjetljiva radna mjesta. Carinski inspektori mogu zatražiti provjeru toga kako AEO koji je

podnositelj zahtjeva provjerava vanjske suradnike. U tom smislu, podnositelj zahtjeva treba čuvati dokaze standarda koje primjenjuje u svojoj evidenciji.

- zaposlenici koji rade na sigurnosno osjetljivim radnim mjestima

Pri definiranju 'sigurnosno osjetljivog radnog mjesta' treba izvršiti odgovarajuću analizu rizika i treba uzeti u obzir da to nisu samo menadžerska mjesta nego i mjesta vezana izravno s rukovanjem i kretanjem robe. Sigurnosno osjetljiva radna mjesta su u ovom kontekstu na primjer:

- mjesta odgovornih za poslove sigurnosti, carine ili zapošljavanja;
- poslovi nadzora zgrade i recepcije;
- radna mjesta, opisana u Odjeljku 5 Upitnika za samoprocjenu, vezana uz dolaznu/odlaznu robu i skladištenje.

Ove provjere se mogu ticati i postojećih djelatnika iz drugih odjela, za koje se ne smatra da su osjetljive prirode sa sigurnosnog stajališta, a koji se premještaju na takve položaje.

Za visoka i/ili ključna sigurnosna mjesta, mogu se zahtijevati policijske provjere brisanih i neizbrisanih kazni za krivična djela. Imenovani zaposlenici mogu obavijestiti svoje poslodavce o policijskim opomenama/jamčevinama, neriješenim sudskim postupcima i/ili osuđujućim presudama. Također bi trebali otkriti bilo koja druga zaposlenja ili bilo koju aktivnost koja predstavlja sigurnosni rizik.

Također treba preporučiti da zaposleno osoblje ne bude navedeno na jednoj od crnih lista koje su uspostavljene temeljem nacionalnog ili nadnacionalnog zakonodavstva (npr. Uredba (EEZ) br. 2580/2001¹⁰, Uredba (EEZ) br. 881/2002¹¹ i Uredba (EU) br. 753/2011¹²).

Sve provjere koje se moraju izvršiti moraju biti u skladu sa svim zakonima EU i/ili nacionalnim zakonodavstvom o zaštiti osobnih podataka kojima se uređuje obrada osobnih podataka u različitim okolnostima. U nizu slučajeva postoje odredbe koje omogućuju obradu osobnih podataka samo ako predmetna osoba za to unaprijed da svoj pristanak. Stoga, kako bi se olakšao postupak za neke od položaja, u ugovor o radu može biti uključena posebna klauzula koja od predmetne osobe traži da mu da svoj pristanak za postupak tzv. sigurnosne provjere.

- politika i postupci kada osoblje da ostavku ili dobije otkaz

Podnositelj zahtjeva bi trebao imati postupke kojima u najkraćem roku ukida pristup sustavima za identifikaciju, poslovnim prostorima i informacijskim sustavima djelatnicima čiji radni odnos je bio raskinut.

Kako je navedeno u pojašnjenjima Upitnika za samoprocjenu (vidi pitanje 5.12 "Sigurnost osoblja"), svi ovi sigurnosni zahtjevi koji se provode u vezi politike zapošljavanja podnositelja zahtjeva moraju biti dokumentirani.

¹⁰ UREDBA VIJEĆA (EZ) br. 2580/2001 od 27. prosinca 2001. o posebnim restriktivnim mjerama usmjerenim protiv određenih osoba i subjekata radi borbe protiv terorizma

¹¹ UREDBA VIJEĆA (EZ) br. 881/2002 od 27. svibnja 2002. o određenim posebnim restriktivnim mjerama protiv određenih osoba i subjekata povezanih s Osamom bin Ladenom, mrežom Al-Qaida i talibanima...

¹² UREDBA VIJEĆA (EU) br. 753/2011 od 1. kolovoza 2011. vezana uz restriktivne mjere usmjerene protiv određenih pojedinaca, skupina, pothvata i subjekata s obzirom na situaciju u Afganistanu

U slučajevima kad podnositelj zahtjeva ima već odobren status RA ili KC, carinska tijela će smatrati ovo podmjerilo ispunjenim sukladno odredbama članka 14k, stavka 3 UPCZZ-a u pogledu poslovnih prostora i aktivnosti za koje je odobren status RA ili KC.

g) Programi svijesti o sigurnosti

Kako bi se spriječila neadekvatna svijest o sigurnosnim zahtjevima, podnositelj zahtjeva dužan je "*osigurati da njegovo osoblje aktivno sudjeluje u programima svijesti o sigurnosti*". Podnositelj zahtjeva treba razviti mehanizme kako bi obrazovao i obučio osoblje o sigurnosnim politikama, prepoznavanju odstupanja od tih politika i razumijevanju toga kojim aktivnostima reagirati na sigurnosne propuste.

Podnositelj zahtjeva posebno treba:

- obrazovati svoje osoblje i, ako je to potrebno, svoje poslovne partnere, u vezi s rizicima u međunarodnom lancu nabave;
- omogućiti obrazovne materijale, stručno rukovođenje i odgovarajuću obuku o prepoznavanju potencijalno sumnjivog tereta svim relevantnim zaposlenicima uključenim u lanac nabave, kao što su sigurnosno osoblje, osoblje koje rukuje s teretom i osoblje koje je odgovorno za provjeru dokumentacije tereta, kao i djelatnicima u području otpreme i primitka robe. Ova obuka treba se provoditi prije nego gospodarski subjekt podnese zahtjev za status AEO-a;
- voditi odgovarajuću evidenciju obrazovnih metoda, pruženih smjernica i organizirane obuke kako bi se programi osvještavanja dokumentirali;
- služba ili osoba (unutarnji ili vanjski suradnik) bi trebala biti odgovorna za obuku osoblja;
- upoznati zaposlenike s postupcima koji se provode unutar tvrtke kako bi se utvrdili sumnjivi incidenti i kako bi se o njima izvijestilo;
- provoditi posebnu obuku kako bi se pomoglo djelatnicima u održavanju istovjetnosti tereta, prepoznavanju potencijalnih unutarnjih prijetnji sigurnosti i zaštiti kontrole pristupa;
- sadržaj obuke trebao bi se redovito revidirati i ažurirati kada su prilagodbe potrebne. Sadržaj obuke bi trebao obuhvaćati sve specifične zahtjeve u vezi s pojedinom poslovnom aktivnošću gospodarskog subjekta, npr. zračni teret/pošta;
- ne postoji propisana učestalost kojom bi se obuka iz sigurnosti i zaštite trebala ponavljati. Međutim, s obzirom da se iz godine u godinu osoblje, zgrade, postupci i tokovi mogu mijenjati, treba planirati ponavljanja i ažuriranje kako bi se osiguralo održavanje razine svijesti.

Nadalje, odgovarajuća obuka obvezna je za sve nove djelatnike ili za bilo kojeg djelatnika društva koji je nedavno prebačen na položaj vezan uz međunarodni lanac nabave.

Ovi mehanizmi za obrazovanje i izobrazbu osoblja vezano uz sigurnosne politike trebali bi, naravno, odgovarati veličini tvrtke (Vidi 3. dio, Odjeljak III, točku 3.III.2. 'Male i srednje tvrtke'). Na primjer, kod mikro malih i srednjih tvrtki, carinska tijela mogu prihvatiti i usmenu

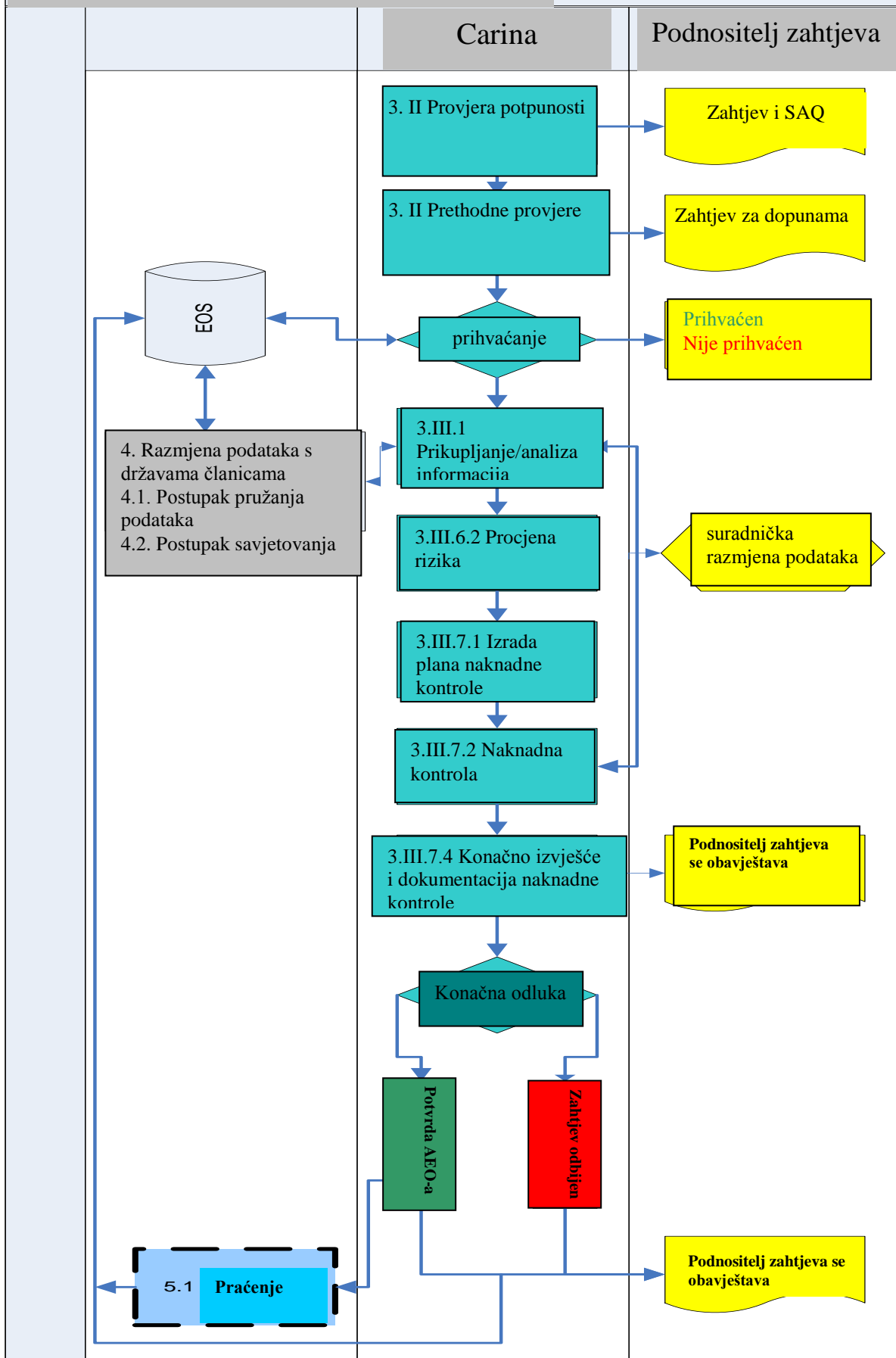
obuku, ako je evidentirana, podsjetnik na temeljne zahtjeve u vezi sa zaštitom i sigurnošću u općim postupcima zaštite i sigurnosti ili jednostavnu obavijest o svijesti, koju je parafiralo relevantno osoblje.

Istovremeno, učestalost i intenzitet obuke iz zaštite i sigurnosti mogu se razlikovati među različitim djelatnicima u jednoj tvrtki zbog njihovih odgovornosti i pojedinih mogućnosti utjecaja na sigurnost međunarodnog lanca nabave.

3. DIO, Postupak podnošenja zahtjeva i dodjele ovlaštenja

Nakon pripremne faze, postupak prijave nakon formalnog dostavljanja zahtjeva prikazan je na slici u nastavku:

Postupak podnošenja zahtjeva za status AEO-a

I. odjeljak - utvrđivanje države članice nadležne za podnošenje AEO zahtjeva

3.I.1. Općenito:

Država članica kojoj se podnosi zahtjev za status ovlaštenog gospodarskog subjekta utvrđena je u članku 14d UPCZZ-a. Opće načelo je da se zahtjev podnosi državi članici koja je najbolje upoznata s carinskim aktivnostima podnositelja zahtjeva.

Ako nije moguće jasno utvrditi državu članicu koja bi trebala nastupati kao carinsko tijelo izdavatelj potvrde, zahtjev treba podnijeti državi članici u kojoj se nalaze ili su dostupni glavni računi vezani uz carinske aktivnosti. S obzirom na suvremene trendove u organizacijskim ustrojima tvrtki i poslovnim tokovima, kao i na rastući trend eksternalizacije određenih aktivnosti, uključujući računovodstvo, ispravna odluka nije uvijek odmah jasna.

U slučajevima jedinstvenog obrasca zahtjeva, kako je navedeno u 1. dijelu, Odjeljku II, točki 1.II.1. 'Tko je 'gospodarski subjekt', zahtjev podnosi matična tvrtka jednom od carinskih tijela države članice u kojoj ima stalnu poslovnu jedinicu/podružnicu, temeljem sljedećih mjerila:

- mjerila na temelju članka 14d UPCZZ-a; ili
- ako trgovačko društvo ima lokaciju koja ima ulogu europskog centra/sjedišta, u kojem se obavljaju opće logističke upravne aktivnosti, onda u državi članici u kojoj se nalazi takav centar;

3.I.2. Multinacionalne tvrtke i veliki poduzetnici

Primjer 1:

Matična tvrtka "P" ima poslovni nastan u Njemačkoj. Ima sljedeća ovisna društva: ovisno društvo "S1" registrirano u Belgiji i ovisno društvo "S2" registrirano u Austriji. Matična tvrtka "P" uopće ne provodi carinske aktivnosti, ali njena ovisna društva su uključena u aktivnosti obuhvaćene carinskim zakonodavstvom. Matična tvrtka "P" želi dobiti status AEO-a za sve carinske aktivnosti koje provode ovisna društva. Glavni računi vezani uz carinske aktivnosti kao i carinske aktivnosti obavljaju se u državi članici u kojoj je ovisno društvo registrirano:

Ovisno društvo "S1" mora predati zahtjev u Belgiji, a ovisno društvo "S2" zahtjev predaje u Austriji.

Primjer 2:

Matična tvrtka 'A' ima poslovni nastan u Velikoj Britaniji. Ima podružnice koje nisu odvojene pravne osobe u Belgiji, Njemačkoj i Nizozemskoj:

Tvrtka 'A' mora podnijeti samo jedan zahtjev u Velikoj Britaniji.

Primjer 3:

Matična tvrtka 'A' ima poslovni nastan u SAD-u. Ima stalne poslovne jedinice koje nisu odvojene pravne osobe u Velikoj Britaniji, Belgiji, Njemačkoj i Nizozemskoj. Stalna poslovna jedinica u Njemačkoj ima ulogu europskog centra i glavni računi za aktivnosti u svim podružnicama u EU nalaze se u Njemačkoj. Carinske aktivnosti obavljaju se u Velikoj Britaniji, Belgiji, Njemačkoj i Nizozemskoj:

Tvrtka 'A' mora predati samo jedan zahtjev u Njemačkoj. Međutim, zahtjev mora sadržavati sljedeće podatke:

- *Polje 1 = ime matične tvrtke u Velikoj britaniji + imena podružnica u Belgiji, Njemačkoj i Nizozemskoj;*
- *Polje 4 = adrese podružnica u Belgiji, Njemačkoj i Nizozemskoj;*
- *Polje 9 = broj EORI tvrtke u Velikoj Britaniji + relevantni matični brojevi (broj obveznika PDV-a ili matični broj poreznog obveznika ako broj obveznika PDV-a nije dostupan) podružnica u Belgiji, Njemačkoj i Nizozemskoj*
- *Polje 16-18 = uredi svih podružnica u EU.*

3.I.3. Pristup carinskoj dokumentaciji

Članak 14d (1) (b) i (2) (b) UPCZZ-a bavi se situacijom u kojoj trgovačko društvo eksternalizira svoje carinsko računovodstvo subjektu u drugoj državi članici ili u trećoj zemlji. Ova praksa je uobičajena i zakonski dopuštena u mnogim državama članicama. U ovim slučajevima, trgovačko društvo osigurava da carinsko tijelo države članice u kojoj ima poslovni nastan ima elektronički pristup dokumentaciji koja se nalazi u drugoj državi članici ili u trećoj zemlji.

U takvim slučajevima, zahtjev se mora podnijeti u državi članici kojoj će trgovačko društvo osigurati pristup glavnim računima i u kojoj se provode logističke upravne aktivnosti društva, kao i (barem dio) carinskih aktivnosti.

Ako trgovačko društvo obavlja svoje carinske aktivnosti u drugoj državi članici, zahtjev se ipak predaje u državi članici u kojoj je osiguran pristup glavnim računima vezanima uz carinske aktivnosti i u kojoj društvo provodi logističke upravne aktivnosti.

Primjer 1:

Tvrtka "C" ima poslovni nastan u Švedskoj. Provodi sve svoje poslovne aktivnosti u Švedskoj, osim što svoje računovodstvene poslove eksternalizira u Estoniju. Osigurava elektronički pristup svojoj dokumentaciji švedskoj carinskoj upravi kako je propisano relevantnim propisima u Švedskoj:

Zahtjev za status AEO-a podnosi se u Švedskoj.

Primjer 2:

Tvrtka "C" ima poslovni nastan u Ujedinjenom Kraljevstvu. Svoje računovodstvene poslove eksternalizira u Irsku, a elektronički pristup svojoj dokumentaciji omogućuje carinskim tijelima u Ujedinjenom Kraljevstvu, kako je propisano relevantnim propisima u Ujedinjenom Kraljevstvu. Uvozi robu iz Azije preko Italije, ali opće logističke upravne aktivnosti se provode u Ujedinjenom Kraljevstvu:

Zahtjev za status AEO-a podnosi se u Ujedinjenom Kraljevstvu.

II. odjeljak - Zaprimanje i prihvaćanje zahtjeva

Opći postupak koji treba slijediti kada se predao zahtjev za status AEO-a opisan je u člancima 14c do 14f UPCZZ-a. Po zaprimanju obrasca zahtjeva, carinska tijela ga pregledavaju i odlučuju prihvaćaju li ga ili ne. U obzir treba uzeti sljedeće opće smjernice:

- zahtjev se mora podnijeti u skladu sa zahtjevima čl. 14c (1) UPCZZ-a;
- prilozi koji se predaju skupa sa zahtjevom navedeni su u Dodatku 1C UPCZZ-a i moraju biti točno ispunjeni (vidi pojašnjenja u Dodatku 1C). Ti podaci mogu se navesti i u Upitniku za samoprocjenu ako se i on podnosi skupa sa zahtjevom;

- čak i ako nema zakonskog zahtjeva za time da se Upitnik za samoprocjenu podnese skupa sa zahtjevom, preporučuje se da podnositelj zahtjeva dostavi Upitnik za samoprocjenu što je ranije moguće, posebno imajući na umu da je Upitnik za samoprocjenu osmišljen kako bi se postupak ubrzao. Također je važno uzeti u obzir da se podaci navedeni u Upitniku za samoprocjenu ne mogu koristiti kao razlog za neprihvatanje osim kada se podaci u obveznim dodacima podnose putem Upitnika za samoprocjenu;
- kako bi mogla brzo provjeriti udovoljava li podneseni zahtjev uvjetima za prihvaćanje, carinska tijela moraju imati sve potrebne podatke. Do tih podataka se može doći ili pristupanjem relevantnim bazama podataka ili traženjem od podnositelja zahtjeva da ih podnese skupa sa zahtjevom (tj. potvrdu o nekažnjavanju, potvrdu o urednom poslovanju itd.);
- kada god je to potrebno, carina treba koristiti i druge raspoložive izvore informacija, npr. zajedničke baze podataka EU-a, kontaktirati druga nadležna tijela, podatke s internetskih stranica trgovačkog društva itd;
- u slučaju da su potrebni dodatni podaci, carinska tijela ih moraju zatražiti od podnositelja zahtjeva što je prije moguće, ali najkasnije 30 kalendarskih dana od datuma primitka zahtjeva;
- u UPCZZ-u nije propisan rok unutar kojeg je podnositelj zahtjeva dužan podnijeti dodatne zatražene podatke. U takvim slučajevima, primjenjuju se svi važeći nacionalni upravni propisi. Međutim, bez dodatnih podataka, zahtjev se ne može obraditi;
- carinska tijela uvijek moraju obavijestiti podnositelja zahtjeva o prihvaćanju zahtjeva i datumu prihvaćanja; također ga trebaju obavijestiti u slučaju neprihvatanja zahtjeva i navesti razloge za neprihvatanje;
- u slučajevima prihvaćanja zahtjeva multinacionalne tvrtke, pri donošenju odluke o njegovom prihvaćanju/neprihvatanju, vidi i [3. dio, Odjeljak I 'Utvrdivanje države članice nadležne za podnošenje zahtjeva za status ovlaštenog gospodarskog subjekta'](#) Smjernica.

III. odjeljak - Analiza rizika i postupak naknadne kontrole

3.III.1. Prikupljanje i analiza podataka

Kako bi se provela analiza rizika i pripremila djelotvorna i učinkovita naknadna kontrola, ključno je dobiti što je više moguće bitnih podataka dostupnih o gospodarskom subjektu. Podaci se prikupljaju s ciljem:

- boljeg razumijevanja posla gospodarskog subjekta;
- dobivanja što je bolje mogućeg pregleda organizacije poslovanja, procesa i postupaka gospodarskih subjekata;
- pripreme plana naknadne kontrole u skladu s rezultatima analize rizika;
- pripreme naknadne kontrole (optimalni tim za naknadnu kontrolu, težište naknadne kontrole, itd.),
- što je bolje moguće provjere udovoljavanja mjerilima.

Gospodarskog subjekta uvijek treba savjetovati da ispuni Upitnik za samoprocjenu i preda ga skupa s obrascem zahtjeva.

Podaci koje carinska tijela mogu dobiti iz raznih izvora uključuju sljedeće:

- unutarnje baze podataka;
- unutarnje podatke (rezultate prethodnih provjera i/ili naknadnih kontrola; ostala odobrena ili opozvana odobrenja, provjere prethodno podnesenih carinskih deklaracija itd);
- podatke zatražene i dobivene od drugih nadležnih tijela;

- druge države članice (Postupak informiranja i savjetovanja – vidi 4. dio 'Razmjena podataka između država članica' Smjernica);
- podatke koje je pružio sam gospodarski subjekt (tj. iz Upitnika za samoprocjenu);
- pokazatelje rizika;
- javno raspoložive podatke (vijesti, Internet, istraživanja, izvješća, itd);
- bilo koje druge bitne podatke uključujući slike, fotografije, video zapise, planove poslovnih prostora, itd.

Svi prikupljeni podaci moraju se pažljivo ocijeniti kako bi se procijenila njihova točnost i relevantnost za ciljeve naknadne kontrole. Treba biti jasno da je prikupljanje podataka dinamičan postupak i da se lako može dogoditi da dobiveni podaci "traže još podataka". Podnositelj zahtjeva treba biti svjestan toga i spreman carini pružiti sve potrebne dodatne podatke. Čak i nakon što provjera započne, inspektori mogu zatražiti dodatne bitne podatke koji će dodati vrijednost rezultatu. Također treba uzeti u obzir da se podaci mijenjaju i da su ponekad valjani jedino u trenutku u kojem su prikupljeni. Stoga je važno imati najnovije i ažurirane verzije podataka. Kako bi se osiguralo da je carinsko tijelo izdavanja svjesno svih događaja koji mogu utjecati na rezultat u razdoblju prijave i u naknadnoj provjeri, ključno je imati sustav za utvrđivanje kada su potrebni dodatni podaci i kada je potrebno obavijestiti podnositelja zahtjeva o tome.

Veličina gospodarskog subjekta, njegove posebnosti, i slučajevi u kojima je prošao druge relevantne postupke ishoda odobrenja mogu rezultirati velikim ubrzanjem postupka.

3.III.2. Male i srednje tvrtke

Male i srednje tvrtke definirane su u Preporuci Komisije od 6. svibnja 2003. vezanoj uz definicije mikro, malih i srednjih tvrtki¹³.

Međutim, treba uzeti u obzir da za potrebe izdavanja potvrde o statusu AEO-a i usklađenosti sa zahtjevima, ta definicija nije jedina relevantna. Ona bi mogla biti dovoljna za pojedine zasebne gospodarske subjekte koji se smatraju malim i srednjim tvrtkama prema ovom klasifikacijskom sustavu, ali za male i srednje tvrtke koje su dio veće multinacionalne tvrtke sa zajedničkim sigurnosnim standardima i postupcima se i takvi drugi podaci uzimaju u obzir. Male i srednje tvrtke su sve različite u smislu veličine, složenosti posla, vrste robe kojom se bave, položaja u međunarodnom lancu nabave itd. Na primjer:

- s podnositeljem zahtjeva s 51 djelatnikom koji uvozi naočale postupat će se drukčije nego s podnositeljem zahtjeva s 249 djelatnika koji uvozi oružje i koji je već primijenio razne sigurnosne mjere;

- carinski posrednik s 4 djelatnika koji obavlja dužnost podugovaratelja za proizvođača sa 150 djelatnika također prikazuje raznovrsnost malih i srednjih tvrtki.

Male i srednje tvrtke predstavljaju 99%¹⁴ svih europskih tvrtki, a devet od 10 malih i srednjih tvrtki su zapravo mikro tvrtke s manje od 10 zaposlenika.

¹³ Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. vezana uz definicije mikro, malih i srednjih poduzeća SL L 124/2003

¹⁴ 2008. u Europskoj uniji bilo je više od 20 milijuna tvrtki. Tek oko 43.000 njih su velike tvrtke. Stoga je velika većina (99,8 %) tvrtki EU-a male i srednje tvrtke. (*godišnje izvješće – Male i srednje tvrtke EU-a 2009. - Opća uprava za poduzetništvo i industriju*)

One postaju ključni dio međunarodnog lanca nabave. U nekim slučajevima, mogu predstavljati većinu gospodarskih subjekata u međunarodnom lancu nabave, često kao podgovaratelji velikih tvrtki.

Uzimajući u obzir moguće poteškoće koje male i srednje tvrtke mogu imati u postupku izdavanja odobrenja i kako bi im se olakšalo dobivanje statusa AEO-a, u propisima vezanim uz AEO-ve primijenjena je potrebna fleksibilnost kako bi se smanjili troškovi i opterećenja. Čak i ako mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta vrijede za sve poslove bez obzira na njihovu veličinu, članak 14a (2) UPCZZ-a propisuje zakonsku obvezu da "carinska tijela moraju uzeti u obzir posebna obilježja gospodarskih subjekata, posebno malih i srednjih tvrtki". U ovim smjernicama, specifičnosti malih i srednjih tvrtki vezane uz odobravanje AEO-va prikazat ćemo kroz primjere.

3.III.3. Posebne gospodarske aktivnosti

3.III.3.1. Kurirski servisi

Uloga prijevoznika u međunarodnom lancu nabave opisana je u 1. dijelu, Odjeljku II.4 stavku (f) Smjernica za AEO-ove. Unutar ovog trgovinskog sektora postoji posebni podsektor koji uključuje kurirske servise. Ovaj podsektor uključuje relativno mali broj gospodarskih subjekata, ali veliki obujam transakcija; u nekim državama članicama ovaj podsektor obuhvaća oko jednu trećinu svih pošiljaka u uvozu i oko 50% svih pošiljaka u izvozu.

Ovaj podsektor ima nekoliko posebnih obilježja:

- velike količine transakcija;
- važnost brzine prijevoza i brzog carinjenja – brzi rokovi isporuke su važni marketinški alat za ove tvrtke i važni su za njihove klijente;
- veliki broj i raspon poslovnih partnera od redovitih poslovnih korisnika do jednokratnih privatnih klijenata;
- gospodarski subjekti često obavljaju ulogu carinskog posrednika/predstavnika povrh uloge prijevoznika;
- s obzirom da je način prijevoza uglavnom zrakoplovni, ovi gospodarski subjekti djeluju kao RA i/ili KC kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 300/2008¹⁵ i udovoljavaju zahtjevima Uredbe (EU) br 185/2010¹⁶ za većinu svojih poslova;
- prijevoz paketa i tereta na vlastitim zrakoplovima ili pružanje pakiranih torbi i paketa drugim zračnim prijevoznicima;
- gospodarski subjekti često imaju odobrenja carinskih tijela za korištenje pojednostavnjenih carinskih postupaka;

S obzirom na ova posebna obilježja, postoji nekoliko specifičnih rizika za ovaj podsektor koje treba uzeti u obzir kada takvi gospodarski subjekti podnesu zahtjev za status AEO-a, na primjer:

- razinu prekršaja pri ocjeni usklađenosti s carinskim propisima. Carinska tijela trebaju uvažiti veliku količinu transakcija i ocijeniti jesu li prekršaji sustavni, kakvoću unutarnjih

¹⁵ Uredba (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o jedinstvenim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa, kojom se ukida Uredba (EZ) br. 2320/2002

¹⁶ Uredba komisije (EU) br. 185/2010 od 4. ožujka 2010. o detaljnim mjerama za provedbu zajedničkih temeljnih standarda zaštite zračnog prometa

kontrola gospodarskih subjekata i postupaka kojima se utvrđuju i ispravljaju greške – vidi 2. dio 'Mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta' Smjernica;

- sigurnost podataka koje gospodarski subjekt ustupi carini za ocjenu sustava upravljanja komercijalnim i, ako je potrebno, prijevoznim dokumentima. S obzirom na veliku količinu podataka, carinska tijela trebaju razmotriti mjere kojima će zaštititi sustav gospodarskog subjekta od neovlaštenog pristupa kao i pristup dokumentaciji i postupcima za obradu podataka u sustavu koji koristi kurirska služba;

Prilikom ocjene odgovarajućih standarda zaštite i sigurnosti, carina u obzir treba uzeti:

- mjesta ili aktivnosti koje ne pokriva status RA ili KC;
- prekršaje dogovorenih sustava sigurnosti s rizikom od dostavljanja nesigurne ili nezaštićene robe. S obzirom na široki raspon poslovnih partnera, carinska tijela trebaju procijeniti postupke za odabir poslovnih partnera i upravljanje rizicima vezanima uz poznate i nepoznate trgovinske partnere;
- osobe koje se uključuju u poslovanje, a mogu predstavljati sigurnosni rizik. S obzirom na veliku količinu posla, carinska tijela moraju procijeniti postupke za izvođenje sigurnosnih provjera novih djelatnika, kako za stalno tako i za privremeno osoblje;
- neadekvatnu svijest o zahtjevima vezanima za sigurnost. Carinska tijela trebaju procijeniti postupke za održavanje odgovarajućih obuka kojima gospodarski subjekti pokrivaju rizike za zaštitu i sigurnost povezane s kretanjem hitnih pošiljaka.

3.III.3.2. Poštanski operatori

Poštanski operator ima svoje osobitosti i potrebno je u obzir uzeti njegove karakteristike i s njima povezane rizike. Može se pretpostaviti da se mjerilo dokazane solventnosti ocjenjuje na isti način kao i za ostale gospodarske subjekte pa će težište u nastavku teksta biti na specifičnim pitanjima vezanima uz ostala mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta.

Uskladenost s carinskim propisima

Poštanski operator bavi se s dostavom/otpremom mnogim malim klijentima/korisnicima čiju pouzdanost nije lako nadzirati. To stvara moguće probleme za carinska davanja, kao i za zaštitu i sigurnost. Primjeri područja rizika vezani uz carinske postupke su sljedeći:

- veliki broj "malih" pošiljaka, tj. pošiljke male težine/vrijednosti;
- nepouzdanost izjava koje daju klijenti (uglavnom pojedinci): pogreške i propusti u izjavama o vrijednosti i kvalitativnom opisu sadržaja pošiljaka, nedostatak/neadekvatnost prateće dokumentacije priložene carinskoj deklaraciji i posljedične teškoće u udovoljavanju carinskim zahtjevima (nedostatak odobrenja/dozvola, itd.);
- odgode dostave zbog prijevoznika;
- visoki rizik od izgubljenih pošiljaka.

Stoga, tijekom naknadne kontrole, što se tiče mjerila za udovoljavanje carinskim propisima, čak i uzimajući u obzir veličinu i vrstu gospodarskog subjekta, uvijek treba provjeriti broj prekršaja povezanih s carinskim deklaracijama i usporediti ih s ukupnim brojem transakcija godišnje kako bi se ocijenili potencijalni rizici, uključujući rizike financijske prirode. Upravljanje postupcima lokalnog carinjenja i skladištenja je najvažniji element koji treba opširno ocijeniti, uključujući preostale rizike.

Računovodstveni i logistički sustavi

Jedan od rizika koji treba uzeti u obzir je upravljanje izvještavanjem o nedostavljenoj pošti/paketu (kada nije moguće pronaći primatelja ili kada primatelj ne podigne paket). Vezano uz ovaj ključni aspekt, neophodno je procijeniti troškove skladištenja (i, ako uopće, naknadno uništenje, kada tako propisuju pravila) ili troškove povezane s povratom pošiljatelju. To bi moglo snažno utjecati na sljedivost carinskih i računovodstvenih postupaka i utjecati na organizaciju logistike i uprave, troškove, sigurnost robe i skladišta.

Takva situacija zahtijeva mogućnost oslanjanja na IT sustav koji mora biti dovoljno siguran i strukturiran na način da osigurava sljedivost svih carinskih postupaka, i izvoza i uvoza, kao i sigurnost podataka koji se u njima nalaze.

Pri ocjeni učinkovitosti sustava unutarnje kontrole važno je provjeriti, povrh razdvajanja odgovornosti, postoje li osobe nadležne za praćenje usklađenosti s pravilima vezanima uz carinske postupke i kako se s time povezani rizici zapravo otkrivaju i rješavaju. Stoga, treba procijeniti utjecaj raznih potencijalnih negativnih događaja na aktivnosti operatora, a pažljivo treba ocijeniti i učinkovitost postupaka koji se provode za rješavanje neudovoljavanja carinskim propisima.

Osim toga, vezano uz unutarnju kontrolu, važno je provjeriti koje baze podataka i koji informacijski postupci se koriste za pohranu podataka u vezi s klijentima i pošiljkama.

Drugi aspekt koji treba ocijeniti je upravljanje kopnenim prijevozom, posebno ako se radi o operatorima zračne luke, kada je neophodno ocijeniti pouzdanost vozača koji dostavljaju pakete.

Zahtjevi o sigurnosti

U ovom kontekstu treba pažljivo razmotriti zapošljavanje osoblja, na primjer važno je uzeti u obzir postotak povremenih radnika u odnosu na ukupni broj jer je to jasni pokazatelj mogućnosti infiltracije i zlouporabe usluga za nezakonite aktivnosti, što može utjecati na zaštitu i sigurnost (bombe u paketima, droge, druge vrste nezakonite robe).

Stoga treba pažljivo ocijeniti usvojena mjerila odabira za zapošljavanje osoblja koje će raditi na posebnim postupcima u izravnom kontaktu s osjetljivom robom na mjestima pohrane ili u područjima visokog rizika.

Također je važno nadzirati učestalost kojom gospodarski subjekti obavljaju praćenje osoblja i poštuju li se radni standardi. Vrlo je važno u ovom kontekstu uzeti u obzir postupke za upravljanje ugovorima sklopljenima s agencijama za zapošljavanje.

Svom osoblju, bez obzira na vrstu ugovora temeljem kojeg je zaposleno, trebati biti zajamčena odgovarajuća stručna izobrazba, posebno vezano uz carinske postupke i propise. Kako bi se postigao visoki standard kakvoće u primjeni postupaka zaštite i sigurnosti, neophodno je pružiti odgovarajuću razinu obuke uključujući osoblje odgovorno za skeniranje robe koja se otprema.

Kako bi osigurala sigurnost međunarodnog lanca nabave, poštanski operator treba:

- sastaviti smjernice za zaštitu i sigurnost kako bi obavijestio i obučio osoblje o rizicima vezanima uz poštanske postupke;
- imati odgovarajuću unutarnju organizaciju koja omogućuje povećavanje učestalosti kontrola tijekom određenih rizičnih događaja ili nakon određenih obavještajnih izvješća;
- odgovarajuće obučiti poštanske inspektore koji rade na sigurnosnim kontrolama i pružiti im ažurne podatke o tome kako prepoznati potencijalno opasne pošiljke, uzimajući u obzir pokazatelje rizika kao što su:
 - pošiljatelj nije naveden;
 - osjetljivi primatelji (diplomati, političke institucije, financijska tijela, vjerske zajednice, tisak, itd.);
 - prisutnost napomena ili naljepnica čija namjena je izbjegavanje kontrola: "Ne izlagati rendgenu", "povjerljivo", "nije potrebna poštanska inspekcija", "ne otvaraj" itd.;
 - neobične makroskopske fizičke i kemijske karakteristike (npr. pakiranja za zadržavanje topline, prisutnost neobičnih mirisa, gubitak ili širenje sadržaja, promjene boja pakiranja, masne mrlje, zvukovi u paketu, itd.).

Poštanski operator također mora poduzeti mjere za logističku/organizacijsku dimenziju prostora koji se koristi za skladištenje pošiljaka kroz sljedeće aktivnosti:

- imati posebna područja u kojima se provode sigurnosne kontrole pošiljaka kada pristignu ili prije nego se otpreme;
- fizički razdvojiti robu koja ovisi o kontrolama od onih koja još nije provjerena;
- zahtijevati da klijenti koriste proizvode čija sljedivost se može osigurati;
- pripremiti plan reakcije za prepoznavanje, izolaciju i neutralizaciju otkrivenih prijetnji;
- stvoriti sigurnosni kontaktni ured za carinu, policiju, obavještajnu i zdravstvenu upravu u skladu s uslugom koja se nudi i njenom važnosti.

Zaključno, s obzirom na značajnu veličinu i posebne karakteristike usluga koje nude poštanski operatori, kao i na broj transakcija, i s ciljem uspostave pouzdanih postupaka vezanih uz carinske, logističke, računovodstvene i sigurnosne aspekte, ključno je da su svi postupci strogo standardizirani, s detaljnim unutarnjim proceduralnim protokolima koji se primjenjuju u svakodnevnoj praksi.

3.III.3.3. Željeznički prijevoznici

Općenito, naknadna kontrola željezničkog prijevoznika ne razlikuje se značajno od drugih prijevoznika. Čak se i može smatrati da željeznički gospodarski subjekti predstavljaju niži rizik zbog prirode načina prijevoza. Međutim, za planiranje aktivnosti naknadne kontrole i procjenu rizika bit će korisno detaljnije prikazati nekoliko specifičnih karakteristika poslovanja željezničkih prijevoznika:

- željezničke operatore obvezuju **međunarodni sporazumi** i konvencije (COTIF, CIM). Takvi sporazumi mogu nametati zahtjeve vezane uz pečate i cjelovitost tereta. Odgovornost tijekom prijevoza se također uzima u obzir;

- željeznički promet podliježe **propisima i potvrđama o sigurnosti** putnika i tereta. Oni mogu uključivati zahtjeve u vezi sa sustavima za upravljanje sigurnošću, sigurnost osoblja i sustavom unutarnje kontrole;

- željeznički prijevoznici rade u rascjepkanoj okolini u regulatornom smislu. Željezničke postupke mogu regulirati i nadzirati **nekoliko različitih državnih tijela**;

- radno okruženje sadrži nekoliko elemenata kojima često upravljaju treće strane, odgovorne za infrastrukturu kao što su tračnice, ranžirni kolodvori i kontejnerski terminali ili treće strane odgovorne za jedinice tereta;

- podnositelj zahtjeva može imati složeni organizacijski ustroj, mnogo poslovnih prostora i široki raspon postupaka. Postupci se također mogu podijeliti na putničke i teretne;

- željeznički prijevoznici mogu raditi s mnoštvom poslovnih partnera, obično poznatih. Oni mogu uključivati na primjer cestovne prijevoznike, upravitelje skladišta, lučke upravitelje i davatelje usluga vezanih za sigurnost na željezničkim kolodvorima. Utovar i istovar jedinica tereta/kontejnera sa ili na vagone može biti u nadležnosti prijevoznika. Međutim, utovar i istovar robe je uobičajeno odgovornost klijenta. Sami željeznički prijevoznici obično ne utovaruju ili istovaruju jedinice tereta niti za to koriste treće strane. Samo ako nudi usluge rukovanja pošiljkama i druge dodatne logističke usluge, željeznički prijevoznik može imati operativnu odgovornost za rukovanje robom;

- tijekom prijevoza, nekoliko osoba bi moglo rukovati dokumentima ili kontrolirati jedinice tereta/vagone. Samo kad nude uslugu rukovanja pošiljkama i dodatne druge logističke usluge, željeznički prijevoznici rukuju robom na mjestima pretovara, u logističkim centrima ili skladištima.

Tijekom procjene rizika i naknadne kontrole željezničkog prijevoznika koji je podnio zahtjev za AEO pažnju treba posvetiti sljedećem:

- kako bi se bolje razumjelo poslovno okruženje, carinska tijela trebaju od podnositelja zahtjeva zatražiti da im pruži kratku prezentaciju o propisima, sporazumima i konvencijama koje ih obvezuju prije naknadne kontrole;

- pri pripremi naknadne kontrole, inspektori bi trebali imati jasan pregled lokacija i poslovnih prostora koji su obuhvaćeni carinskim postupcima i utvrditi jesu li oni pod nadzorom podnositelja zahtjeva ili ne. Relevantne lokacije su prostori u kojima se rukuje carinskim dokumentima, jedinicama tereta i robom;

- sprečavanje neovlaštenog pristupa robi i jedinicama tereta podrazumijevaju odgovarajuće sigurnosne nadzorne metode, pogotovo na ranžirnim kolodvorima s otvorenim pristupom i tijekom prijevoza/istovara/utovara i stajanja vlakova;

- praćenje jedinica tereta, sigurnosni postupci vezani uz granične prijelaze (nadzorne kamere, skeniranje) i zaustavljanje vlakova, vaganje tereta, pregledi sa sedam točaka (pogotovo nakon dugoročnog skladištenja);

- postupci stavljanja plombe uključujući upute za kršenje sigurnosti;
- prepoznavanje poslovnih partnera i uključivanje zahtjeva o sigurnosti u ugovore, čak i za ad hoc partnere. Zbog eksternaliziranja ključnih aktivnosti (utovara/istovara/sigurnosnog nadzora) podnositelj zahtjeva mora upravljati rizicima vezanim uz poslovne partnere tako da uključuje zahtjeve u ugovore i prati ih. Također, smatra se da uvježbani postupci u slučaju kršenja sigurnosti imaju važnu ulogu u poboljšanju sigurnosti lanca nabave;
- obuka o svijesti o sigurnosti se primjereno primjenjuje;
- uvježbani postupci za obavještanje o i postupanju u slučaju kršenja sigurnosti su ključni zahtjev.

3.III.4. Čimbenici koji olakšavaju postupak dodjele odobrenja

3.III.4.1. Općenito

Različiti gospodarski subjekti, zbog svojih gospodarskih aktivnosti, moraju udovoljavati različitim standardima i propisima, osim zahtjeva za AEO. AEO program pokušava uzeti u obzir i osloniti se na već postojeće standarde i potvrde, s tim da postojanje drugih potvrdi nije preduvjet za stjecanje statusa AEO-a.

Kako bi se ubrzala obrada zahtjeva, carinska tijela trebaju koristiti, kad god je to moguće, podatke koje već imaju o podnositeljima zahtjeva, s ciljem smanjenja vremena potrebnog za naknadnu kontrolu. To može uključivati podatke iz:

- prethodnih zahtjeva za carinska odobrenja;
- podataka koji su već priopćeni carini ili drugim tijelima državne uprave koji su raspoloživi/dostupni carini;
- carinskih naknadnih kontrola;
- carinskih postupaka koje je podnositelj zahtjeva koristio/deklaracija koje je podnositelj zahtjeva podnio;
- samoprocjene koju je podnositelj zahtjeva izvršio prije podnošenja zahtjeva;
- postojećih standarda koji se primjenjuju na podnositelja zahtjeva i potvrda koje ima; i
- postojećih zaključaka relevantnih stručnjaka kako je propisano člankom 14n (2) UPCZZ-a.

Međutim, ovisno o okolnostima svakog pojedinog slučaja, uzimajući uglavnom u obzir razdoblje na koje se ti podaci odnose, carinska tijela možda trebaju preispitati ili zatražiti potvrdu od drugih nadležnih tijela da su podaci (u cijelosti ili djelomice) još uvijek točni.

Posebnu pažnju treba posvetiti slučajevima u kojima zakonodavstvo omogućuje automatsko priznavanje standarda zaštite i sigurnosti, npr.:

- članak 14k (3) UPCZZ-a, vidi također [3. dio, Odjeljak III, točku 4.2](#) (b) Smjernica za AEO-ove;
- članak 14k (4) UPCZZ-a, također će se smatrati da je udovoljeno mjerilima za zaštitu i sigurnost ako su mjerila za izdavanje potvrde identična ili odgovaraju mjerilima propisanim u UPCZZ-u, ako je podnositelj zahtjeva, s poslovnim nastanom Zajednici, korisnik jednog od sljedećeg:

- međunarodne priznate potvrde o zaštiti i/ili sigurnosti koja je izdana temeljem međunarodnih konvencija;
- europske potvrde o zaštiti i/ili sigurnosti koja je izdana temeljem zakonodavstva EU-a;
- međunarodnog standarda Međunarodne organizacije za standardizaciju;
- europskog standarda Europske organizacije za standarde.

Ovo vrijedi samo za potvrde koje je izdao jedan od međunarodno ovlaštenih izdavača potvrdi¹⁷ ili nacionalno nadležno tijelo.

Osim toga, postoji veliki broj međunarodnih i nacionalnih standarda i potvrda kao i zaključaka stručnjaka u području standarda vođenja evidencije, financijske solventnosti ili zaštite i sigurnosti koje carinsko tijelo izdavatelj može prihvatiti u skladu s člankom 14n (2) UPCZZ-a. U takvim slučajevima, dostavljanje potvrde ne znači da je odgovarajućem mjerilu za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta automatski udovoljeno i da se on više neće provjeravati. Nadležno carinsko tijelo je to koje će utvrditi jesu li pojedina mjerila ispunjena i u kojoj mjeri.

U tom kontekstu postoje različiti pokazatelji koji se uzimaju u obzir pri ocjeni toga je li i u kojoj mjeri je potvrda ili standard relevantan i bitan i može li biti koristan u postupku podnošenja zahtjeva za status AEO-a. Neki od tih pokazatelja su sljedeći:

- tko je izdao potvrdu ili tko je nadležan za dodjelu standarda? Je li potvrdu izdalo nadležno tijelo ili treća strana? Je li treća strana međunarodno akreditirana?
- na koji način se dodjeljuje potvrda? Postoje li provjere koje obavlja nadležno tijelo (primjeri u 3. dijelu, Odjeljku III, točki 4.2.), samoprocjenom gospodarskog subjekta ili postoji provjera koju obavlja neovisna i akreditirana treća strana (primjeri u 3. dijelu, Odjeljku III, točki 4.1.2. Smjernica za AEO-ove)?
- je li postojala samo kontrola na licu mjesta ili provjera dokumenata?
- koji su razlozi za to da je gospodarski subjekt podnio zahtjev za potvrdom?
- je li postupak odobravanja izvršio sami gospodarski subjekt ili je angažirao konzultanta?
- vrijedi li potvrda za cijeli subjekt, određenu lokaciju ili određeni postupak?
- kada je potvrda izdana? Kada je provedena posljednja kontrola?

Popis poznatih standarda i potvrda naveden u nastavku nije sveobuhvatan. Zbog raznovrsnosti gospodarskih aktivnosti gospodarskih subjekata i zbog nacionalnih posebnosti, navedeni su samo najčešći.

Podnositelji zahtjeva nadležnom carinskom tijelu mogu predati podatke o svakom standardu kojem udovoljavaju ili potvrdi koju imaju, a koji utječu na mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta. Nadležno carinsko tijelo provjerit će mogu li biti uzeti u obzir i u kojoj mjeri.

To vrijedi i ako je gospodarski subjekt kao savjetnika imao neovisno nadležno tijelo/ustanovu u slučajevima koji utječu na mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta, a koji nisu doveli do dodjele potvrde (npr. savjetovanje lokalne policije u sprečavanju kriminaliteta na terenu, programi izobrazbe).

Treba napomenuti da nije nužno, u svrhu dobivanja potvrde o statusu AEO-a, imati bilo koju od tih potvrda ili savjetnika, ali ako postoje bilo koje potvrde, one bi mogle sadržavati korisne

¹⁷ MLA (Multilateral Recognition Arrangement) ili MRA. Vidi također www.european-accreditation.org

podatke za carinska tijela i mogle bi ubrzati postupak (vidi također Pojašnjenja Upitnika za samoprocjenu za odjeljke 3 i 5 vezane uz računovodstvene i logističke sustave i za zahtjeve za zaštitu i sigurnost).

Napominjemo da je uvijek odgovornost podnositelja zahtjeva da pokaže da udovoljava mjerilima za stjecanje statusa AEO-a.

3.III.4.2. Potvrde/odobrenja koja su dodijelila carinska ili druga državna tijela

a) postojeća carinska odobrenja

Kada gospodarski subjekt podnese zahtjev za potvrdom statusa AEO-a, u obzir treba uzeti sva druga carinska odobrenja koja su mu dodijeljena.

b) potvrde koje je izdala agencija za civilno zrakoplovstvo ili uprava zračnog prometa

Uprave nadležne za zrakoplovstvo izdaju odobrenja tvrtkama koje se bave zračnim prijevozom tereta. Ovisno o ulozi u lancu nabave, tvrtke mogu podnijeti zahtjev navedenim tijelima za status RA-a ili KC-a, dok RA određuje AC.

RA-ovi su tvrtke poput agencija, otpremnika ili drugih subjekata koji posluju sa zrakoplovnim tvrtkama i obavljaju sigurnosne kontrole, koje nadležno tijelo propisuje ili odobrava za prijevoz robe, paketa, žurnih paketa ili pošte.

KC je pošiljatelj koji otprema robu ili poštu za svoj račun i čije procedure udovoljavaju uobičajenim sigurnosnim pravilima i standardima, dostatnima za transport tereta ili pošte bilo kojim zrakoplovom.

Za RA-ove i KC-ove, mjerilo navedeno u članku 14k (1) UPCZZ-a smatra se ispunjenim prema članku 14k (3) UPCZZ-a s obzirom na poslovne prostore i aktivnosti za koje je gospodarski subjekt dobio status RA-a ili KC-a. Za razliku od programa AEO-a, status RA-a ili KC-a se uvijek izdaje za određene poslovne prostore. Također napominjemo da status RA-a ili KC-a, u načelu, samo vrijedi za odlaznu robu koja se prevozi na zrakoplovima. Za dolaznu robu, postupci se ne provjeravaju i ne izdaju se odobrenja za postupke.

Stoga, u tom pogledu, kad podnositelj zahtjeva za AEOS ili AEOF već ima KC ili RA status, potrebno je na odgovarajući naći ocijeniti ima li podnositelj zahtjeva druge poslovne aktivnosti i ako ima, potrebno ih je provjeriti. Ne bi trebalo biti automatskog priznavanja zaštite i sigurnosti u jednu ruku, ali u isto vrijeme treba izbjegavati ponavljanje istih provjera.

Iako status AC nije zakonski priznat, njime se nastoje postići slični ciljevi te stoga AC status može također biti od pomoći tijekom procesa odobravanja AEO statusa.

c) Sigurnost međunarodnih brodskih i lučkih postrojenja (ISPS)

IMO je usvojio, kao dio međunarodne obvezne "Konvencije o zaštiti ljudskih života na moru (SOLAS)", međunarodni obvezni pravilnik za sigurnost brodova i luka, 'Međunarodni pravilnik o sigurnosnoj zaštiti brodova i lučkih prostora' (Pravilnik ISPS). Njime su propisane obveze vladama, brodarskim kompanijama, zapovjednicima brodova, osoblju palube, lukama,

lučkim postrojenjima i osoblju lučkih postrojenja da obavljaju procjene rizika i analize rizika i da razvijaju, održavaju i povećaju sigurnosne planove za brodarsku kompaniju i njena plovila kao i za luke i lučka postrojenja s ciljem sprečavanja sigurnosnih incidenata koji utječu na brodove ili lučka postrojenja koji se koriste u međunarodnoj trgovini.

Zahtjevi o sigurnosti Pravilnika ISPS uključuju fizičke mjere sigurnosti, uključujući kontrolu pristupa brodovima i lučkim postrojenjima kao i održavanje cjelovitosti tereta i jedinica tereta. Ove mjere moraju se propisno dokumentirati u planu sigurnosti koji se podnosi imenovanom nadležnom tijelu za sigurnosnu zaštitu brodova i luka. Odobreni plan sigurnosti nije samo koristan alat za ocjenu sigurnosnih mjerila za AEO-ove, nego ga carina smatra, za one elemente u odobrenom planu sigurnosti koji su identični ili odgovaraju podmjerilima za AEO-ove, udovoljavanjem tim podmjerilima (čl. 14k (4) UPCZZ-a).

Dok se brodovima i lučkim postrojenjima koji udovoljavaju primjenjivim zahtjevima Pravilnika ISPC izdaju potvrde kojima se to dokazuje, treba napomenuti da udovoljavanje brodarskih kompanija mjerodavnim dijelovima ISPS Pravilnika ovisi o obveznom potvrđivanju nacionalnih uprava za pomorstvo u suradnji s Europskom agencijom za pomorsku sigurnost (EMSA); takvo mjerodavno potvrđivanje brodarske kompanije stoga također treba uzet u obzir u kontekstu odobrenja statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta.

d) *Eurosystem okvir za procjenu boniteta (ECAAF) Europske središnje banke*

Eurosystem okvir za procjenu boniteta (ECAAF) Europske središnje banke definira postupke, pravila i tehnike koji osiguravaju da je Eurosystemovom zahtjev za visokim bonitetnim standardima za sva sredstva ispunjen. Prilikom ocjene boniteta, Eurosystem u obzir uzima institucionalna mjerila i karakteristike kojima se jamči zaštita slična jamstvima. U nekim državama članicama udovoljavanje uvjetima potvrđuje nacionalna središnja banka. Eurosystemovo stalno mjerilo za utvrđivanje minimalnih zahtjeva za visoki kreditni rejting definiran je u smislu ocjene "single A", što odgovara minimalnoj dugoročnoj ocjeni od "A-" agencije za kreditni rejting Standard & Poor's u SAD-u ili Fitch Ratings, ocjeni "A3" Moody's-a ili "AL" DBRS-a.

Stoga, ocjena agencija za kreditni rejting se može također uzeti u obzir pri ocjeni mjerila o dokazanoj financijskoj solventnosti.

e) *Zakon Sarbanes-Oxley (SOX)*

SOX je američki savezni zakon koji propisuje nove ili unapređuje postojeće standarde za upravne odbore, uprave i računovodstva svih američkih javnih tvrtki. Primjenjuje se i na tvrtke izvan SAD-a, čijim dionicama se trguje u SAD-u. Uglavnom uključuje propise o sustavu unutarnje kontrole za računovodstvena i financijska izvješća. Fokus je na obvezi razotkrivanja i odgovornosti uprave.

Čak i ako je trgovačko društvo u skladu sa SOX-om, ono ne udovoljava automatski mjerilima za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta. Međutim, to treba biti pokazatelj koji se uzima u obzir pri analizi rizika i u kontekstu odobrenja statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta.

f) *AEO programi ili slični programi u trećim zemljama*

U nekim zemljama postoje programi zaštite i sigurnosti koji su u skladu s konceptom AEO-a iz okvira normi SAFE WCO-a. Čak i ako nema međusobnog priznavanja između EU-a i određene zemlje, činjenica da je gospodarski subjekt potvrđen/certificiran prema takvom programu je također od važnosti u kontekstu odobrenja statusa ovlaštenog gospodarskog

subjekta i nadležno carinsko tijelo ga treba uzeti u obzir u postupku ocjene za dodjelu statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta.

g) *TIR (Transports Internationaux Routiers)*

Pod okriljem UNECE-a, donesena je Carinska konvencija o međunarodnom prijevozu robe uz primjenu karneta TIR iz 1975. (Konvencija TIR iz 1975.).

Konvenciju TIR vodi UNECE, koji je odgovoran i za Priručnik TIR. Priručnik ne sadrži samo tekst Konvencije nego i mnogo drugih korisnih podataka vezanih uz praktičnu primjenu Konvencije.

Od posebnog interesa za potrebe odobravanja statusa AEO-a je kontrolirani pristup postupcima TIR, koji čine jedan od stupova Konvencije TIR. Prema članku 6. Konvencije TIR, pristup postupcima TIR odobravaju nadležna tijela i to samo prijevoznicima koji udovoljavaju minimalnim uvjetima i zahtjevima propisanim u Dodatku 9, 2. dijelu Konvencije, a oni su sljedeći:

- dokazano iskustvo i sposobnost bavljenja međunarodnim prometom;
- pouzdan financijski položaj;
- dokazano znanje o primjeni TIR-a;
- nepostojanje težih ili ponovljenih prekršaja protiv carinskog ili poreznog zakonodavstva;
- pismena izjava kojom se obvezuje na usklađenost s carinskim zakonodavstvom i plaćanje potraživanih iznosa u slučaju povrede prava ili nepravilnosti.

Od posebnog interesa za potrebe odobravanja statusa AEO-a može biti i odobrenje cestovnih vozila i kontejnera. Konvencija TIR propisuje da se roba prevozi u kontejnerima ili cestovnim vozilima čiji unutrašnji prostor za utovar je sagrađen tako da mu je nemoguće pristupiti nakon što se zapečati plombom.

Ako kontejner ili prostor za utovar udovoljava zahtjevima Konvencije, mjerodavna nacionalna inspeksijska nadležna tijela izdaju tzv. potvrde o odobrenju za cestovna vozila ili kontejnere.

h) *ostalo*

Dokaziva usklađenost sa zahtjevima o sigurnosti i standardima propisanim od međudržavnih organizacija, kao što su IMO, UNECE, OTIF, UPU i ICAO može također predstavljati djelomičnu ili potpunu usklađenost s mjerilima za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta u slučaju da su zahtjevi identični ili usporedivi.

3.III.4.3 Komercijalni standardi i certifikacija

a) certifikati prema ISO 27001

ISO 27001 je općepriznati standard ISO-a za sigurnost informacijske tehnologije i zaštitu elektroničkih sustava informacija. Ovaj standard uključuje propise o informacijskoj

tehnologiji, sigurnosnoj tehnologiji i zahtjeve o sustavu upravljanja informacijskom sigurnošću. On propisuje zahtjeve za proizvodnju, uvođenje, praćenje, održavanje i poboljšavanje dokumentiranih sustava upravljanja informacijskom sigurnošću. ISO 27001 certifikacija se primjenjuje na različite sektore, npr. zahtjeve i ciljeve za informacijsku sigurnost, učinkovito upravljanje rizicima za sigurnost, osiguranje usklađenosti sa zakonima i uredbama.

b) ISO 9001:2008 (i oni kombinirani s ISO 14001:2009)

Standard ISO 9001 koji je izradio ISO uključuje značajne prijedloge za poboljšanje upravljanja kakvoćom u tvrtkama. Svrha ovog standarda je povećati učinkovitost trgovačkog društva i poboljšati jamstvo kakvoće. Stoga, zahtjevima klijenata treba pristupiti određenim postupkom osiguranja kakvoće. Konačno, treba povećati zadovoljstvo klijenta.

Standard ISO 9001:2008 može biti koristan za postupak podnošenja zahtjeva za status AEO-a, npr. za ocjenu sustava unutarnje kontrole.

c) ISO 28000: 2007

Prema ISO-u 28000:2007, tvrtke se mogu certificirati da imaju odgovarajući sustav upravljanja mjerama zaštite vezanima uz sigurnost međunarodnog lanca nabave. ISO 28000:2007 je okvirni standard i zahtjevi za zaštitu i sigurnost u njemu su vrlo općeniti.

Međutim, drugi ISO standard u seriji ISO 28000, ISO 28001:2007, uključuje mnogo određenije zahtjeve za sigurnost lanca nabave i usmjeren je na usklađenost s mjerilima za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta. Usklađenost s ISO-om 28001 stoga, u skladu s člankom 14k (1) UPCZZ-a, carinska tijela trebaju uzeti u obzir u kontekstu odobrenja statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta.

d) TAPA certifikati

TAPA je udruženje osoba odgovornih za sigurnost i logistiku u područjima proizvodnje i logistike. Cilj ove međunarodne udruge je zaštititi skupu robu od krađe i gubitka tijekom skladištenja, pretovara i prijevoza. TAPA certifikati se odobravaju na temelju standarda za sigurnost tereta koje su razvile TAPA organizacije. Ovim putem, neutralna certifikacijska tijela provode provjere vezane uz usklađenost sa standardima (TAPA certifikat A ili B) ili tvrtke provode samoprocjenu (TAPA certifikat C). TAPA standardi za sigurnost tereta uključuju upute za sigurnost vezane uz zgrade, opremu i postupke tijekom skladištenja i prijevoza robe.

Uspješna certifikacija (certifikati A i B) prema zahtjevima standarda za sigurnost, organizacija TAPA zahtijeva da se korisnik certifikata pridržava standarda fizičke sigurnosti visoke razine.

Međutim, važno je napomenuti da se TAPA certifikati izdaju za pojedinačne lokacije i ne za cijelo trgovačko društvo.

3.III.5. Matično društvo/društvo kći sa zajedničkim sustavom/postupcima

Bez obzira na pravno ustrojstvo određenog trgovačkog društva, u pravilu relevantnim mjerilima mora udovoljiti podnositelj zahtjeva.

Posebnosti u slučaju eksternaliziranih aktivnosti već su objašnjene u 2. dijelu 'Mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta' Smjernica. Ista načela se primjenjuju ako su aktivnosti izdvojene unutar skupine povezanih trgovačkog društava.

Međutim, što se tiče matičnog društva/društva kćeri, postoje neki čimbenici koje treba uzeti u obzir, koji mogu utjecati na analizu rizika i postupak naknadne kontrole. Prvo, mora biti razjašnjen odnos između društava i mora biti objašnjeno ima li on utjecaja na administrativne i/ili operativne postupke.

Postoje slučajevi u kojima matično društvo društvu kćeri odobrava neovisnost. Često postoje barem sporazumi o prijenosu profita ili slični sporazumi između povezanih trgovačkih društava. U nekim specifičnim slučajevima, aktivnosti se eksternaliziraju unutar grupe putem ugovora, što može dovesti do trgovačkog društva koje uopće nema vlastite zaposlenike.

U drugim slučajevima specijalizirane jedinice izvršavaju zadatke (zajedničke usluge) za sve tvrtke koje pripadaju jednoj skupini.

U svim ovim slučajevima, odnos između društava može utjecati na vjerojatnost pojave rizika, kako negativno tako i pozitivno.

Prilikom ocjene zahtjeva za odobravanje statusa AEO-a, u slučaju zajedničkih postupaka povezanih društava, često je dovoljno takve postupke provjeriti samo jednom.

To vrijedi i ako jedna jedinica unutar grupe provodi određene aktivnosti za sva povezana trgovačka društva (zajedničke usluge) kao i kada različite pravne osobe unutar jedne grupe koriste ista načela (standarde).

To može ubrzati postupak naknadne kontrole, a stručno znanje može poboljšati kakvoću postupaka. Istovremeno, poznavanje jednog trgovačkog društva grupe uvijek treba ocijeniti u svjetlu potencijalnog utjecaja na povezana trgovačka društva. Ako sustav unutarnje kontrole ne uspije u jednom povezanom trgovačkom društvu sa zajedničkim korporacijskim standardima, ne treba automatski pretpostaviti da sustav unutarnje kontrole u povezanim društvima nije uspio, ali carinska tijela mogu odlučiti da će ponovo ispitati te druge sustave (u cijelosti ili djelomično).

3.III.6. Rizik i analiza rizika

3.III.6.1 Upravljanje rizicima gospodarskog subjekta

Organizacija gospodarskog subjekta može biti složeni sustav koji uključuje mnogo međusobno povezanih postupaka. AEO se treba usredotočiti na postupke, upravljanje rizicima, unutarnje kontrole i mjere koje se poduzimaju za smanjenje rizika. To bi trebalo uključivati redovite provjere tih postupaka, kontrole i mjere koje se poduzimaju za smanjenje ili ublažavanje rizika vezanih uz međunarodno kretanje robe. Unutarnja kontrola je postupak koji provode gospodarski subjekti kako bi spriječili, otkrili i riješili rizike u cilju osiguranja da su svi relevantni postupci odgovarajući. Organizacija koja ne primjenjuje nijedan sustav unutarnje kontrole ili za koju postoje dokazi da primjenjuje sustav koji loše funkcionira je po definiciji izložena riziku.

Sustavi upravljanja temeljeni na riziku su sustavi pomoću kojih gospodarski subjekti u bilo kojoj industriji ocjenjuju, kontroliraju, nadziru i rješavaju rizike. Za AEO, to znači da gospodarski subjekt u svojim politikama/strategijama mora jasno odrediti ciljeve za usklađenost s carinskim propisima i sigurnost i zaštitu svog dijela lanca nabave u skladu sa svojim poslovnim modelom. Sustav upravljanja bi trebao omogućiti:

- stalni ciklus prepoznavanja potreba ili zahtjeva,

- procjenu najboljih načina za sukladnost sa zahtjevima,
- provedbu postupaka za primjenu odabranih upravljačkih radnji,
- praćenje radne uspješnosti sustava,
- vođenje evidencije primjene postupaka koji se koriste za postizanje ciljeva poslovanja i prepoznavanje prilika za unapređenje poslovanja, uključujući mehanizme izvještavanja o propustima, slučajnim pogreškama i potencijalnim strukturalnim pogreškama.

Sve navedeno treba provoditi u okviru sukladnosti sa zakonskim i regulatornim zahtjevima koji se primjenjuju na ili obvezuju određenu organizaciju.

Što je organizacija svjesnija svojih postupaka i rizika vezanih uz svoje aktivnosti, to je vjerojatnije da će postupcima upravljati u skladu s unaprijed postavljenim namjerama te da će tako oni biti unaprijeđeni, a ciljevi postignuti. To znači da organizacija treba biti svjesna koncepata kao što su: upravljanje rizicima; dobro gospodarenje; kontrola (praćenje, ponovna procjena; ponovna primjena postupaka i/ili promjena postupaka) i treba primjenjivati relevantne postupke kako bi pokrila najvažnije rizike.

Unutar organizacije gospodarskog subjekta treba postojati odgovorna osoba ili jedinica, ovisno o njenoj veličini i složenosti, koja je odgovorna za provedbu procjene rizika i prijetnji i za uvođenje i procjenu unutarnje kontrole i ostalih mjera. Procjena rizika i prijetnji treba obuhvaćati sve rizike relevantne za status ovlaštenog gospodarskog subjekta, uzimajući u obzir ulogu gospodarskog subjekta u lancu nabave i treba uključivati:

- prijetnje zaštiti/sigurnosti poslovnih prostora i robe;
- fiskalne prijetnje;
- pouzdanost informacija vezanih uz carinske postupke i logistiku robe;
- vidljivi dnevnik događaja te sprečavanje i otkrivanje prijevare i grešaka;
- ugovorne odredbe za poslovne partnere u lancu nabave.

Procjena rizika i prijetnji za potrebe zaštite i sigurnosti treba obuhvaćati sve poslovne prostore koji su relevantni za carinske aktivnosti gospodarskog subjekta.

3.III.6.2. Carinska analiza rizika i naknadna kontrola

Kako je navedeno u prethodnoj točki, gospodarski subjekt je sam u najboljem položaju da ocjeni vlastite rizike i da poduzme radnje da ih spriječi. Uloga carine je da provodi naknadne kontrole kako bi ocijenila koliko učinkovito gospodarski subjekt rješava takve probleme. Je li podnositelj zahtjeva svjestan najvažnijih rizika i poduzima li odgovarajuće mjere da ih riješi?

Kako bi to procijenila i donijela odgovarajuću odluku o tome treba li odobriti status ovlaštenog gospodarskog subjekta ili ne, carinska tijela moraju:

- ocijeniti rizik gospodarskog subjekta;
- pripremiti odgovarajući plan naknadne kontrole na temelju rizika;
- provesti naknadnu kontrolu;
- riješiti sve neprihvatljive rizike s gospodarskim subjektom;
- donijeti odgovarajuću odluku: odobriti status ovlaštenog gospodarskog subjekta ili ne;
- pratiti i po potrebi ponovno ocijeniti predmetni gospodarski subjekt.

Gospodarski subjekt treba provoditi odgovarajuće postupke i mjere na upravljačkoj razini kako bi riješio rizike relevantne za odobrenje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta. U ovom kontekstu gospodarski subjekt treba biti svjestan da je moguće eksternalizirati "aktivnosti", ali ne i "odgovornosti". U kontekstu koncepta AEO-a, gospodarski subjekt treba

biti svjestan rizika vezanih uz eksternaliziranje aktivnosti i treba poduzeti radnje kako bi riješio te rizike i carini podnijeti dokaze o tome.

Procjena rizika određenog gospodarskog subjekta

Prvi korak za carinu je prikupiti što je više moguće bitnih podataka kako bi razumjela poslovanje gospodarskog subjekta (vidi 3. dio, Odjeljak 3.III.1). Kada je to gotovo, carina počinje s procjenom rizika, razrađujući plan i provedbu naknadne kontrole. Koristeći sve raspoložive podatke, procjena rizika provodi se za sva relevantna područja rizika za aktivnosti gospodarskog subjekta unutar međunarodnog lanca nabave u skladu s poslovnim modelom gospodarskog subjekta. Ovo treba provesti područje po područje, uzimajući u obzir sve rizike vezane uz aktivnost gospodarskog subjekta koje su relevantne za status AEO-a. U toj fazi, rizik se procjenjuje na temelju svih raspoloživih podataka prije naknadne kontrole i procijenjenog postojanja i učinkovitosti sustava unutarnje kontrole u organizaciji gospodarskog subjekta. Carina inspektorima treba dati smjernice u pripremi plana naknadne kontrole.

Razvrstavanje rizika i model COMPACT za AEO-ove

U "Priručniku za upravljanje rizicima" WCO-a, iz carinske perspektive rizik je općenito definiran kao: "mogućnost neusklađenosti s carinskim zakonima", ali u kontekstu ovih smjernica bolje je imati širi pristup i rizik definirati kao "vjerojatnost da aktivnost ili događaj nepovoljno utječe na sposobnost organizacije da bude usklađena sa zahtjevima i mjerilima AEO-a". U obzir treba uzeti dvije stvari: vjerojatnost da se događaj dogodi i vjerojatni utjecaj tog događaja, s ciljem ocjene važnosti relevantnog rizika. Te dvije dimenzije uvijek treba uzeti u obzir. Ovi koncepti mogu se prikazati vizualno putem tzv. matrice rizika na sljedećoj slici:

Vjerojatnost	<i>Velika</i>				
	<i>Srednja</i>				
	<i>Mala</i>				
		<i>Mali</i>	<i>Srednji</i>	<i>Veliki</i>	
	Utjecaj (posljedice)				

Rizik se nikada ne može u potpunosti eliminirati osim kada se odustane od određenog postupka u potpunosti. Ova matrica pokazuje da bi rizik s velikim utjecajem bio neprihvatljiv u svim situacijama, osim situacije čija vjerojatnost je mala, dok bi rizik sa srednjim utjecajem bio neprihvatljiv u situacijama velike vjerojatnosti. Cilj je smanjiti razinu rizika (utjecaj/vjerojatnost) na prihvatljivu razinu i osigurati kroz nadzor da ne dođe do promjena u razini.

U pravilu, ako:

- je razina rizika u crvenom području, smatra se velikom i treba uvesti dodatne protumjere kako bi se smanjila razina rizika;
- je razina rizika u žutom području, mogu se predložiti korektivne radnje kako bi se razina rizika prebacila u zeleno područje, bilo ublažavanjem utjecaja ili smanjenjem vjerojatnosti;
- je razina rizika u zelenom području, rizik se može smatrati prihvatljivim, ali i dalje se mogu poboljšanja uzeti u obzir.

Ove dvije dimenzije treba koristiti i za određivanje prioriteta među rizicima i planiranje odgovarajućih protumjera.

Jasno je da rizici mogu imati različitu važnost ovisno o perspektivi pojedinih dionika. Na primjer, gospodarski subjekt i carinska tijela mogu imati različito razumijevanje pojma sigurnosti: cilj gospodarskog subjekta je osigurati teret od rizika krađe, dok se carina usredotočuje na zaštitu građana i sprečavanje umetanja nezakonitih ili opasnih stvari u lanac nabave. Važno je da procjena prijetnji i rizika gospodarskog subjekta pokriva sve rizike za poslovanje relevantne za status ovlaštenog gospodarskog subjekta, imajući na umu opseg koncepta AEO-a i ulogu gospodarskih subjekata u međunarodnom lancu nabave u skladu s njihovim poslovnim modelom.

Kao dio postupka, gospodarski subjekt ne samo da mora provoditi i upravljati odgovarajućim odabranim mjerama, nego i pobrinuti se da te mjere funkcioniraju i ponovo ih ispitivati i procjenjivati.

To znači da bi gospodarski subjekt trebao redovito pratiti relevantne postupke, provjeravajući mogu li postojeći postupci jamčiti usklađenost sa zahtjevima za zaštitu i sigurnost. Gospodarski subjekt treba dokumentirati provedene postupke, kako bi upravljao provedbom poboljšanja i kako bi imao dokaze za carinska tijela.

Ukratko, gospodarski subjekt treba imati spremne postupke i mjere kako bi:

- jasno utvrdio sredstva i ciljeve koji su dovedeni u pitanje (tj. važno je da ovlaštenu gospodarski subjekt ima za cilj usklađenost s carinskim propisima te osiguravanje svojega lanca nabave);
- utvrdio prijetnje koje mogu ugroziti navedena sredstva i ciljeve;
- neprekidno pratio ugrožavaju li utvrđene prijetnje njegova vlastita sredstva
- ocijenio rizik povezan sa svojom ulogom u međunarodnom lancu nabave, u skladu sa svojim poslovnim modelom;
- obuhvatio ove rizike poduzimajući radnje i provodeći odgovarajuće postupke; i
- pratio učinkovitost uvedenih postupaka.

S ciljem dobivanja usporedivih rezultata, postupak procjene rizika treba temeljiti na priznatom modelu analize rizika. Preporučuje se korištenje Modela COMPACT za ovlaštene gospodarske subjekte¹⁸.

3.III.7. Provođenje naknadne kontrole i naknadna kontrola temeljena na riziku

3.III.7.1. Priprema plana naknadne kontrole

¹⁸ Ovlaštenu gospodarski subjekt, Compliance and Partnership Customs and Trade (TAXUD/2006/1452)

Inspektor je odgovoran za planiranje i provođenje naknadne kontrole kako bi u razumnoj mjeri utvrdio djeluje li gospodarski subjekt u skladu s utvrđenim mjerilima. Inspektori trebaju odrediti plan kontrole u skladu s utvrđenim rizicima određenog gospodarskog subjekta. Provođenje naknadne kontrole i dodijeljena sredstva trebaju se temeljiti na sljedećem načelu: "što je veći rizik, veća je razina kontrole".

Plan naknadne kontrole treba sastaviti na temelju procjene rizika, a mora odražavati podatke o:

- riziku svakog područja, ukazujući na relevantna mjesta/aspekte koje treba provjeriti;
- matrici analize rizika;
- članovima uprave i osoblja s kojima će se obaviti razgovori;
- što, kako i kada treba izvršiti test određene transakcije/sigurnosti.

3.III.7.2. Provođenje naknadne kontrole

Naknadna kontrola je sustavni postupak objektivnog pribavljanja i ocjenjivanja dokaza. Također uključuje priopćavanje rezultata radi neprekidnog poboljšavanja relevantnih postupaka te smanjivanja ili ublažavanja rizika vezanih uz specifične aktivnosti gospodarskog subjekta na prihvatljivu razinu. Ključni element naknadne kontrole je ocjena učinkovitosti procjene rizika i unutarnjih kontrola koje obavlja gospodarski subjekt. Gospodarski subjekt mora ocjenjivati, smanjivati i ublažavati rizike u svojem poslovanju te sve to dokumentirati. Također je važno imati na umu da za male i srednje tvrtke potrebna razina unutarnje kontrole i dokumentacije treba biti prikladna razini rizika, ovisno o opsegu i veličini njihovog poslovanja. Međutim, čak i ako je gospodarski subjekt izvršio procjenu rizika, njegova se ocjena ne mora uvijek poklapati s prijetnjama i rizicima koje su utvrdila carinska tijela.

Naknadna kontrola se uvijek mora temeljiti na riziku te mora biti usmjerena na područja visokog rizika, kako bi se mogli ispuniti ciljevi naknadne kontrole u vezi s određenim gospodarskim subjektom. Naknadna kontrola temeljena na riziku (eng. risk-based audit, RBA) predstavlja pristup naknadnoj kontroli koji analizira rizike naknadne kontrole, postavlja prihvatljive pragove na temelju analize rizika naknadne kontrole te razvija programe naknadne kontrole koji dodjeljuju veći dio sredstava naknadne kontrole područjima visokog rizika. To je važno jer inspektor možda neće moći izvršiti detaljan postupak kontrole na svim područjima naknadne kontrole, posebno u slučaju velikih multinacionalnih kompanija (tj. u slučaju velikog broja poslovnih prostora). Kontrola treba biti usmjerena prvenstveno na utvrđivanje i ocjenjivanje najviših rizika i unutarnjih kontrola te mjera suzbijanja i smanjivanja rizika koje je poduzeo podnositelj zahtjeva, a pruža okvir za smanjivanje utjecaja tih utvrđenih rizika na prihvatljivu razinu prije odobrenja statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta. Kontrola temeljena na riziku promatra se prvenstveno kao kontrola sustava.

3.III.7.3. Upravljanje preostalim rizikom

Kontrola temeljena na riziku ukazuje na pokazatelje rizika koji služe kao temelj prilika za poboljšanje upravljanja kontroliranim rizicima i postupcima kontrole. To omogućuje priliku gospodarskom subjektu da poboljša svoje postupke temeljem preporuka o rizicima koji trenutno nemaju utjecaj u smislu usklađenosti s carinskim propisima te zaštitom i sigurnošću, ali mogu dugoročno ugroziti poslovne strategije gospodarskog subjekta i njegovu radnu uspješnost. Dobra analiza rizika donosi okvir za pouzdanost kontrole učinkovitosti. Inspektori trebaju uzeti u obzir da je plan kontrole živi dokument koji se može mijenjati u

skladu s informacijama koje primaju tijekom kontrole. Potencijalni rizik koji je u fazi ocjenjivanja rizika ocijenjen kao nizak, može pri ponovnoj procjeni biti ocijenjen kao visok, nakon promatranja stvarnog postupka i prosuđivanja ne samo na papiru, već i načina na koji se provode. Inspektori uvijek moraju ocjenjivati sve dodatne podatke vezane uz provjeravana područja kao da su u "zelenom području" te moraju biti spremni na provjeru relevantnih postupaka u slučaju da činjenice dovedu u pitanje procijenjeni rizik.

Preporučuje se korištenje tablice "Prijetnje, rizici i moguća rješenja", priložene kao Dodatak 2 Smjernicama za ovlaštene gospodarske subjekte.

Naknadna kontrola temeljena na riziku sastoji se od četiri glavne faze, počevši s utvrđivanjem i određivanjem prioriteta rizika, određivanjem preostalog rizika, svođenjem preostalog rizika na prihvatljivu razinu i priopćavanjem rezultata kontrole gospodarskom subjektom. To se postiže na sljedeći način:

- utvrđivanje različitih postupaka gospodarskog subjekta u cilju određivanja i postavljanja prioriteta među rizicima, uključujući pregled njihovog plana sigurnosti, ako postoji, te procjenu ugroženosti i određivanje pokrenutih mjera i unutarnjih kontrola;
- potvrđivanje strategija i postupaka upravljanja gospodarskog subjekta te ocjenjivanje i kontrola u cilju utvrđivanja preostalog rizika. Ako je potrebno, testirati te kontrole;
- upravljanje bilo kojim preostalim rizicima kako bi ih se svelo na prihvatljivu razinu (treba dogovoriti naknadni postupak s gospodarskim subjektom u cilju smanjivanja utjecaja i/ili vjerojatnosti određenog rizika te svođenja svih rizika u zeleno područje);
- obavješćavanje gospodarskog subjekta o rezultatima kontrole. Važno je da inspektori jasno navedu podnositelju zahtjeva sve utvrđene rizike, uključujući i preporuke o tome kako ih mogu prevladati;
- nadzor i, po potrebi, ponovna procjena mjerila i zahtjeva.

3.III.7.4. Završno izvješće i dokumentacija naknadne kontrole

Provjere obavljene tijekom kontrole i zaključci inspektora moraju biti točno dokumentirani. Učinkovito je dokumentirati sve što je izvršeno, a ne samo prikupljati dokaze i podatke. To je važno za carinska tijela tijekom postupka dodjele odobrenja, uključujući upravljanje odobrenjem, ali važno je i za gospodarski subjekt.

Završno izvješće i dokumentacija trebaju sadržavati sljedeće podatke na jasan i sustavan način:

- 1) jasan pregled gospodarskog subjekta (njegovo poslovanje, njegova uloga u lancu nabave, njegov poslovni model, njegove carinske aktivnosti, itd.);
- 2) jasan opis svih razmatranih i provjerenih područja rizika te bilo koja daljnja postupanja predložena podnositelju zahtjeva za dodjelu statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta;
- 3) jasno izvješće o bilo kojoj poduzetoj aktivnosti ili reakciji podnositelja zahtjeva upućenoj inspektorima;
- 4) jasna preporuka o dodjeli statusa u skladu s rezultatima naknadne kontrole;
- 5) u slučaju nedodjeljivanja statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta, navesti potpune i detaljne razloge zbog kojih status nije dodijeljen, uključujući sve informacije

primljene iz druge države članice, navodeći jesu li pribavljene kroz postupak "informiranja" i/ili "savjetovanja";

- 6) osvrt vezan uz profil rizika ovlaštenog gospodarskog subjekta, a u slučaju odobravanja statusa, sve preporuke za nadzor i/ili ponovnu procjenu;

Stoga je završno izvješće zaista važan dokument, budući da odražava sveukupni odrađeni posao (analizu rizika, planiranje naknadne kontrole, provjere i posjete poslovnim prostorima podnositelja zahtjeva za dodjelu statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta, podatke dobivene od drugih država članica, profil rizika određenog gospodarskog subjekta, itd.) na sažet i sistematičan način te u kojem se nalaze jasne naznake o budućim postupcima.

Nadzor i ponovna procjena već dodijeljenog odobrenja detaljno su objašnjeni u 5. dijelu Smjernica za ovlaštene gospodarske subjekte - 'Upravljanje odobrenjem'. Međutim, s obzirom na izravnu povezanost s konceptom analize rizika, mora se istaknuti da su ti koncepti dosta različiti. Dok carinska tijela obavljaju nadzor na trajnoj osnovi, uključujući nadzor svakodnevnih aktivnosti ovlaštenog gospodarskog subjekta i posjete njegovim poslovnim prostorima, tako da je nadzor usmjeren na rano otkrivanje bilo kojih naznaka neusklađenosti i žurno djelovanje, ponovna procjena podrazumijeva da je nešto već otkriveno te da je potrebno poduzeti mjere kako bi se provjerilo je li gospodarski subjekt još uvijek usklađen s mjerilima za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta. U ovom kontekstu je jasno da nadzor može inicirati ponovnu procjenu.

Stoga se bilo koji plan nadzora mora temeljiti prvenstveno na profilima rizika ovlaštenog gospodarskog subjekta, na način na koji su ih ocijenili inspektori tijekom naknadne kontrole te uključili u završno izvješće.

Budući da je rizik dinamičan pojam, bilo koje buduće informacije dobivene kao rezultat nadzora mogu promijeniti profil rizika gospodarskog subjekta i zahtijevati žurno djelovanje ili dovesti do određivanja drugog vremenskog roka za ponovnu procjenu. Ovaj postupak također slijedi Model COMPACT za ovlaštene gospodarske subjekte te ako se pravilno vodi i primjenjuje može dovesti do poboljšanja relevantnog procesa vezanog uz sigurnost i usklađenost u organizaciji gospodarskog subjekta.

IV. odjeljak - Odluka o dodjeli statusa

3.IV.1. Čimbenici koje treba razmotriti prije donošenja odluke

Odluka carinskih tijela temelji se na informacijama prikupljenim i analiziranim tijekom različitih faza postupka dodjele odobrenja, od primitka podnesenog zahtjeva do potpunog dovršetka postupka naknadne kontrole.

Da bi se carinskim tijelima omogućilo donošenje odluke, potrebno je uzeti u obzir sljedeće čimbenike:

- sve prethodne informacije o podnositelju zahtjeva poznate nadležnom tijelu, uključujući obrazac zahtjeva za dodjelu statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta, zajedno s ispunjenim Upitnikom za samoprocjenu i svim drugim pratećim podacima. Te podatke možda treba iznova provjeriti, a u nekim slučajevima i ažurirati, kako bi se uzele u obzir moguće promjene do kojih je možda došlo u razdoblju od datuma primitka i prihvatanja zahtjeva do kraja postupka dodjele odobrenja i objavljivanja konačne odluke;
- sve relevantne zaključke inspektora tijekom postupka naknadne kontrole. Carinska tijela moraju pripremiti i uvesti najučinkovitije metode unutarnjeg priopćavanja rezultata naknadne kontrole dobivenih od tima (ili timova) inspektora drugim nadležnim carinskim tijelima uključenim u donošenje odluke. Potpuna dokumentacija izvršenih provjera i

izvješće iz naknadne kontrole ili drugi odgovarajući dokument/način preporučuju se kao najprikladniji mehanizmi;

- rezultate bilo koje druge procjene organizacije i postupaka podnositelja zahtjeva koji su izvršeni za potrebe drugih kontrola.

Na kraju postupka, carinska tijela, prije donošenja konačne odluke, moraju obavijestiti podnositelja zahtjeva ako postoji vjerojatnost da ti zaključci rezultiraju negativnom odlukom. Carinska tijela omogućuju podnositelju zahtjeva da izrazi svoje stajalište i odgovori na zaključke te da dostavi dodatne podatke koji mogu biti uvaženi prilikom ocjenjivanja uvjeta i mjerila, s namjerom donošenja pozitivne odluke.

Da bi se izbjeglo pravo na saslušanje, budući da to dovodi do dugotrajnih odgoda, u pravilu treba navesti rok za odaziv podnositelja zahtjeva. Taj rok je u članku 14.o (4) definiran kao razdoblje od 30 dana. Podnositelj zahtjeva mora znati da se neodaziv unutar tog razdoblja smatra odricanjem od prava na saslušanje. Ako osoba navede da se želi odreći prava na saslušanje, tu činjenicu treba evidentirati i sačuvati kao dokaz da je podnositelj zahtjeva imao mogućnost odaziva.

Ako, kao rezultat pribavljenih dodatnih informacija ili dodatnih dokaza, carinska tijela odluče promijeniti prvotnu odluku, podnositelj zahtjeva mora o tome biti obaviješten.

3.IV.2. Donošenje odluke

U obzir treba uzeti sljedeće čimbenike:

- svaka država članica osniva, u okviru svoje unutarnje organizacije, posebnu službu koja će biti nadležna za donošenje odluke o dodjeli statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta;

- nakon donošenja te odluke, završno izvješće nadležnog tima (ili timova) inspektora treba imati ključnu ulogu s obzirom na usklađenost ili neusklađenost s posebnim mjerilima za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta, kako je opisano iznad;

- država članica ima 120 kalendarskih dana za donošenje odluke. Taj se rok može produljiti u dva slučaja:

- može ga produljiti carinsko tijelo izdavanja (ICA) za dodatnih 60 kalendarskih dana, ako nije u mogućnosti izvršiti rok od 120 kalendarskih dana. Prije isteka roka od 120 kalendarskih dana, podnositelj zahtjeva mora biti obaviješten o produljenju roka;
- na traženje podnositelja zahtjeva i ovisno o ugovoru s dotičnim carinskim tijelom. Tijekom potonjeg produljenja roka, podnositelj zahtjeva obavlja prilagodbe kako bi zadovoljio mjerila te o tome obavještava carinsko tijelo. Razdoblje traženog produljenja roka treba biti razumno s obzirom na prirodu prilagodbe koju je potrebno izvršiti.

3.IV.3. Obavještavanje podnositelja zahtjeva

Nakon donošenja odluke, carinska tijela pismenim putem obavještavaju podnositelja zahtjeva o tome. Bilo koja odluka o odbijanju zahtjeva mora uključivati razloge odbijanja i pravo na žalbu, kako je propisano člankom 243. Carinskog zakonika Zajednice.

3.IV.4. Podnošenje žalbe

Bilo koja osoba koja je nezadovoljna pismenom odlukom vezanom uz carinska pitanja obuhvaćena carinskim zakonodavstvom Europske unije može podnijeti žalbu na takvu odluku.

Temeljem članka 243. Carinskog zakonika Zajednice, svaka osoba ima pravo na žalbu protiv odluka carinskih tijela koje se odnose na primjenu carinskog zakonodavstva i koje se izravno i pojedinačno tiču te osobe. Osoba koja se žali na carinsko pitanje mora pismenim putem navesti temelj žalbe te je proslijediti, zajedno s bilo kojom relevantnom dokumentacijom (ili preslikama), relevantnom odjelu carinskog tijela koje je donijelo odluku na koju se podnosi žalba.

4. DIO, Razmjena podataka između država članica

U kontekstu postupka za odobrenje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta, razmjena podataka među državama članicama važan je čimbenik u osiguravanju usklađenosti gospodarskog subjekta s mjerilima za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta. To je posebno važno jer, nakon što je odobren, status ovlaštenog gospodarskog subjekta vrijedi na čitavom prostoru Europske unije. Isto tako, mnogi gospodarski subjekti sudjeluju u carinskim aktivnostima u brojnim različitim državama članicama, stoga ocjenjivanje mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta treba izvršiti u odnosu na sve njihove relevantne carinske aktivnosti. To je moguće izvršiti samo pomoću učinkovitih postupaka informiranja i savjetovanja među državama članicama.

Zakonodavstvo dodjeljuje vodeću ulogu carinskom tijelu izdavanja (ICA) koje je odgovorno za prihvaćanje primjene i odobrenja statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta. Međutim, carinska tijela u drugoj državi članici također igraju važnu ulogu u tom postupku. Posebice, uspostavljena su dva različita postupka za razmjenu informacija među državama članicama i pružanje svih relevantnih informacija carinskom tijelu izdavanja radi donošenja odgovarajućih odluka.

I. odjeljak – Postupak informiranja

U skladu s člankom 14.1 (1) i (2) UPCZZ-a, carinsko tijelo izdavanja (ICA) ima obvezu obavijestiti o zahtjevu carinska tijela svih drugih država članica, omogućujući im da budu obaviještena da je određeni zahtjev prihvaćen. Na taj način mogu reagirati u slučaju da raspolažu s podacima bitnim u vezi tog određenog podnositelja zahtjeva, ili u slučaju da carinsko tijelo izdavanja zatraži da poduzmu određene aktivnosti (postupak savjetovanja).

Ovo se u pravilu obavlja putem europskog sustava EOS, a države članice se potiču da osiguraju provođenje redovitih provjera u sustavu, čime jamče da su upoznate s bilo kojim zahtjevima u kojima mogu imati interes. Preporučuje se provjera sustava barem jednom tjedno.

Također je važno da svako carinsko tijelo obavlja provjere u sustavu EOS kako bi se uvjerilo postoje li kakve bitne informacije koje treba poslati carinskom tijelu izdavanja. Bilo kakve negativne informacije o podnositelju zahtjeva, vezane uz usklađenost s mjerilima za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta, treba priopćiti carinskom tijelu izdavanja kako bi mu se omogućilo donošenje ispravne odluke temeljene na svim raspoloživim činjenicama. Članak 14.1 (2) UPCZZ-a omogućuje državi članici najviše 35 kalendarskih dana da dostavi te informacije carinskom tijelu izdavanja. Pravovremena razmjena podataka može državi članici uštedjeti dragocjeno vrijeme i sredstva.

Spomenute informacije u pravilu se dostavljaju prije izdavanja potvrde; međutim, postupak razmjene informacija moguć je u bilo kojem trenutku, čak i nakon izdavanja potvrde. Ako država članica ima bilo kakve nove informacije, mora ih što prije poslati carinskom tijelu izdavanja, budući da te informacije mogu utjecati na uvjete koje mora ispuniti ovlaštení gospodarski subjekt. To je moguće jer je člankom 14.q (4) propisano da carinska tijela (i carinsko tijelo izdavanja i druga carinska tijela) moraju nadzirati usklađenost s uvjetima i mjerilima. Ako su dostavljene informacije relevantne i značajne, to može potaknuti carinsko tijelo izdavanja da ponovi postupak procjene u skladu s člankom 14.q (5).

II. odjeljak – Postupak savjetovanja

U skladu s člankom 14.m (1) prvog podstavka UPCZZ-a, potrebno je izvršiti savjetovanje među carinskim tijelima država članica ako carinsko tijelo izdavanja ne može izvršiti ispitivanje jednog ili više mjerila navedenih u člancima 14.g do 14.k zbog nedostatka informacija ili nemogućnosti provjeravanja istih (vidi također [2. dio 'Mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta'](#)). Na primjer, može biti potrebno pokrenuti postupak savjetovanja ako gospodarski subjekt ima jedan ili više poslovnih prostora u drugoj državi članici; ako se dio njegovih carinskih aktivnosti obavlja u drugoj državi članici; ili da bi se dobile informacije o nekom važnom članu uprave koji ima uobičajeno prebivalište u drugoj državi članici itd.

Takvo savjetovanje je obvezno, a carinsko tijelo od kojeg se traži savjetovanje dužno je odgovoriti carinskom tijelu izdavanja čak i ako je rezultat pozitivan, a ovlaštení gospodarski subjekt koji podnosi zahtjev ispunjava mjerila čija se provjera zahtijeva. Time se osigurava da će carinsko tijelo izdavanja imati relevantnu dokumentaciju na kojoj će se temeljiti konačna odluka. Država članica ima 60 kalendarskih dana da dovrši ovaj postupak i sukladno tome odgovori carinskom tijelu izdavanja. U skladu s člankom 14.m (1) podstavkom 2., taj rok od 60 kalendarskih dana može se produljiti na zahtjev podnositelja zahtjeva upućen carinskom tijelu od kojeg se traži savjetovanje i u suglasnosti s carinskim tijelom koje traži savjetovanje. Tijekom tog produljenog roka, podnositelj zahtjeva provodi nužne prilagodbe u cilju usklađivanja s mjerilima za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta i dužan je o tim prilagodbama obavijestiti carinsko tijelo od kojeg se traži savjetovanje.

Ako unutar tog roka nije dobiven nikakav odgovor, carinsko tijelo izdavanja pretpostavlja da su ispunjena mjerila za koja je zatraženo savjetovanje od države članice.

Kao i u slučaju postupka informiranja, postupak savjetovanja u pravilu pokreće carinsko tijelo izdavanja na početku postupka u cilju dobivanja informacija prije izdavanja potvrde. Međutim, ovaj postupak može započeti u bilo kojem trenutku u kojem carinsko tijelo izdavanja to smatra potrebnim za ocjenjivanje usklađenosti ovlaštenog gospodarskog subjekta. Posebno, ako carinsko tijelo izdavanja odluči započeti ponovnu procjenu, ono također mora odlučiti je li potrebno izvršiti savjetovanje s drugim državama članicama. Ako se smatra potrebnim, carinsko tijelo izdavanja započinje savjetovanje i čeka rezultate; u suprotnom, nastavlja s postupkom ponovne procjene, a svi rezultati (privremeno ukidanje, opoziv, potvrda ovlaštenog gospodarskog subjekta još uvijek je važeća) priopćavaju se svim državama članicama nakon njihova unosa u sustav EOS. Država članica mora carinskom tijelu izdavanja dostaviti negativne informacije, ako postoje, neovisno o statusu zahtjeva.

Sve informacije vezane uz "postupak informiranja" i "postupak savjetovanja" trebaju se dostaviti prvenstveno pomoću sustava EOS, korištenjem odgovarajućih šifri.

Međutim, postoje slučajevi kad razmjena informacija nije moguća putem EOS-a. Preduvjet za odluku kako postupiti je odluka o tome je li predmetna informacija povjerljiva ili ne.

Postoje slučajevi u kojima informacija nije posebno povjerljiva, ali se zbog svoje strukture ne može kodificirati te ju nije moguće razmijeniti putem EOS-a (nestrukturirana informacija, privici itd.) U takvim slučajevima države članice mogu se poslužiti svim raspoloživim komunikacijskim kanalima, uključujući kontakte iz mreže ovlaštenih gospodarskih subjekata.

U drugim slučajevima informacije su povjerljive prirode i ne mogu se razmijeniti putem EOS-a, iako je riječ o sigurnom načinu, ali zbog svoje strukture. Primjeri takvih slučajeva uključuju: sumnja na uključenost AEO-a u nezakonite radnje, posebni rizici u vezi s AEO-om ili bilo koje drugo pitanje za koje bi odavanje informacije rezultiralo problemima ili za carinu (ugrožavajući provjeru i kontrolu) ili za gospodarskog subjekta.

U pogledu povjerljivih informacija koje se ne mogu razmijeniti putem EOS-a zbog svoje strukture, potrebno je koristiti postojeću sigurnu e-poštu koja je dio CRMS-a (Carinski sustav upravljanja rizikom).

Sigurna e-pošta može se i treba se koristiti za razmjenu svih povjerljivih informacija i u vezi s EU AEO postupcima i MRA postupcima.

Bilo koju prateću dokumentaciju/informaciju zadržava država članica, jer joj može zatrebati kasnije da potkrijepi odluku carinskog tijela izdavanja u slučajevima provjere, žalbe ili revizije.

III odjeljak – Razmjena informacija između carine i drugih tijela državne uprave

U okviru postupka odobravanja AEO statusa, savjetovanje i prema potrebi razmjena informacija između carine i drugih tijela državne uprave su vrlo važni. Ovisno o slučaju i odgovarajućem zakonodavstvu, nivo i oblik savjetovanja i/ili razmjene informacija s drugim tijelima državne uprave može se razlikovati.

Prvi slučaj je opći uvjet sukladno odredbama članka 5a CZZ-a da AEO status dodjeljuje carinska služba, prema potrebi savjetujući se s drugim nadležnim tijelima. Potreba za ovakvim savjetovanjem ovisi o nisu pitanja, npr. vrsti gospodarske aktivnosti podnositelja zahtjeva i predmetnoj robi; mogućnosti provjere carinske službe temeljem dostupnih informacija kako bi ustanovila udovoljava li podnositelj zahtjeva svim obvezama koje bi mogao imati temeljem drugog relevantnog zakonodavstva (npr. mjere gospodarske politike, posebne zabrane i ograničenja).

Druga situacija u kojoj je potrebna razmjena informacija s drugim tijelima državne uprave je kad ostalo zakonodavstvo EU propisuje priznavanje AEO statusa. I u ovim slučajevima također carinsko zakonodavstvo definira koja su to nadležna tijela i slučajevi u kojima je obvezna razmjena informacija s njima kako bi se osigurala pravilna provedba predviđenog odgovarajućeg priznavanja.

Informacije koje razmjenjuje carinska služba s odgovarajućim nacionalnim tijelima odgovornima za sigurnost civilnog zrakoplovstva

Trenutno, članci 14w i 14x CZZ-a propisuju razmjenu informacija između carine i odgovarajućeg nacionalnog tijela odgovornog za sigurnost civilnog zrakoplovstva sukladno članku 9 Uredbe (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o zajedničkim pravilima u području sigurnosti civilnog zrakoplovstva.

Članak 14w, stavak 4 detaljno propisuje minimum informacija koje carina i odgovarajuće nacionalno tijelo odgovorno za sigurnost civilnog zrakoplovstva moraju razmijeniti i koje su potrebne za osiguravanje odgovarajuće primjene novih izmjena i dopuna u zakonodavstvu zračnog zrakoplovstva te posebno, za priznavanje AEOS i AEOF statusa. To uključuje:

- informacije o AEOS i AEOF potvrđama, uključujući ime korisnika potvrde, i prema potrebi, njihove izmjene i dopune, opoziv ili privremeno ukidanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta te razloge za promjenu/promjene;

- pojedinosti o tome je li carina posjetila određenu lokaciju, datum zadnje posjete i svrhu posjete (postupak odobravanja, ponovna procjena, naknadna kontrola) i;

- ponovnu procjenu AEOS i AEOF potvrda i njezine rezultate.

Mora se uzeti u obzir da postoje dva načina razmjene potrebnih informacija s odgovarajućim nacionalnim tijelima odgovornima za sigurnost civilnog zrakoplovstva. Prvi je putem postojećeg EU EOS-AEO sustava za informacije koje se tamo već nalaze. Ova razmjena će se ostvarivati putem posebnih „prifila pristupa“ za odgovarajuća nacionalna tijela koja će pristupiti EOS-AEO-u.

Razmjena informacija koja nije dio EU EOS-AEO sustava bi morala poštivati pravila i načine koje međusobno dogovore carina i odgovarajuća nacionalna zrakoplovna tijela kako je propisano člankom 14w.

Informacije koje razmjenjuje odgovarajuće nacionalno tijelo odgovorno za sigurnost civilnog zrakoplovstva s carinskom službom

Razmjena informacija je potrebna također i od odgovarajućeg nacionalnog tijela odgovornog za sigurnost civilnog zrakoplovstva prema nacionalnoj carinskoj službi kako bi se osiguralo da se status reguliranog agenta ili poznatog pošiljatelja i sve promjene s njim u vezi, na odgovarajući način uzimaju u obzir u svrhu dodjele i upravljanja AEO statusom.

Točke 6.3.1.8 i 6.4.1.7 Dodatka Uredbi Komisije (EU) br 185/2010 predviđaju da odgovarajuća tijela stavljaju na raspolaganje carinskoj službi sve informacije u vezi s statusom reguliranog agenta ili poznatog pošiljatelja koje bi mogle biti važne u pogledu posjedovanja AEOS ili AEOF potvrde.

Načine razmjene ovih informacija dogovaraju i uspostavljaju carinska tijela i odgovarajuća nacionalna tijela civilnog zrakoplovstva.

5. DIO, Upravljanje odobrenjem

I. odjeljak - Nadzor

5.I.1. Općenito

Nadzor koji obavlja gospodarski subjekt i obveza obavještanja o svim promjenama

Redoviti nadzor je prva odgovornost gospodarskog subjekta. On treba biti dijelom njegovog sustava unutarnje kontrole. Gospodarski subjekt mora moći pokazati kako se vrši nadzor i prikazati rezultate. Gospodarski subjekt mora ocijeniti svoje postupke, rizike i sustave kako bi se uočile sve značajne promjene u njegovim postupcima. Carinska tijela moraju biti obaviještena o tim promjenama.

Postoji i zakonski uvjet naveden u članku 14.w (1) UPCZZ-a temeljem kojeg ovlašteni gospodarski subjekt obavještava carinsko tijelo izdavanja o svim čimbenicima koji nastaju nakon odobravanja potvrde, a koji mogu utjecati na njezino produljenje ili sadržaj. Međutim, to uvelike ovisi o predmetnom ovlaštenom gospodarskom subjektu te stoga popis ne može biti sveobuhvatan. Stoga se općenito preporučuje da ovlašteni gospodarski subjekt treba uputiti obavijest u sljedećim slučajevima:

- u slučaju promjene vezane uz sve podatke iz obrasca zahtjeva ili u obveznim Dodacima (tj. promjene pravnog statusa, naziva tvrtke, itd.)
- u slučaju promjena vezanih uz prirodu i strukturu poslovanja:
 - promjene vezane uz računovodstveni ili informatički sustav;
 - dodavanje ili brisanje lokacija ili podružnica uključenih u međunarodni lanac nabave;
 - dodavanje ili brisanje svih poslovnih aktivnosti / uloga u međunarodnom lancu nabave uključenih u zahtjev, npr. brisanje ili dodavanje proizvođača, izvoznika;
 - značajne promjene vezane uz glavne poslovne partnere;
- u slučaju značajnih promjena financijskog položaja;
- obavijest o svim carinskim greškama i svim značajnim incidentima vezanima uz sigurnost;
- obavijest o svim naznakama neusklađenosti s mjerilima.

AEO obavještava carinsku službu izdavatelja o svim promjenama u vezi s drugim relevantnim potvrdama, odobrenjima ili certifikatima koje su mu izdala druga tijela državne uprave, a koji bi mogli utjecati na AEO potvrdu (npr. ukidanje RA ili KC statusa).

AEO osigurava da ima originalnu dokumentaciju, uključujući dokumentirane nalaze i izvješća o ponovnom ocjenjivanju budući da bi carinska služba to mogla tražiti.

Da bi osiguralo upoznatost gospodarskog subjekta s ovim obvezama, carinsko tijelo izdavanja može:

- navesti primjere informacija koje treba priopćiti carinskom tijelu izdavanja u pismenoj odluci, dopisu itd. koji se šalju ovlaštenom gospodarskom subjektu nakon izdavanja potvrde;
- poslati poruku putem e-pošte (npr. u dopisu upućenom elektroničkom poštom kojim carina gospodarskom subjektu dodjeljuje logotip ovlaštenog gospodarskog subjekta) osobi za kontakt u tvrtki ovlaštenog gospodarskog subjekta, ističući tu obvezu i pružajući mogućnost priopćavanja značajnih promjena;
- ako službenici carinskog tijela izdavanja otkriju nenajavljenu promjenu, elektroničkom poštom se šalje "upozorenje" osobi za kontakt u tvrtki ovlaštenog gospodarskog subjekta, navodeći da se ta vrsta informacija mora priopćiti carinskom tijelu izdavanja;

- redovito (npr. jednom godišnje) slati kratki upitnik kao "podsjetnik" (koristeći neka pitanja iz Upitnika za samoprocjenu) osobi za kontakt s ovlaštenim gospodarskim subjektom (putem e-pošte) o mogućim promjenama vezanim uz relevantna mjerila.

Nadzor carinskih tijela

Članak 14.q (4) UPCZZ-a navodi da "carinska tijela nadziru usklađenost s uvjetima i mjerilima koje mora ispuniti ovlašteno gospodarsko subjekt". Nadalje, uzimajući u obzir da razdoblje valjanosti potvrde ovlaštenog gospodarskog subjekta nije ograničeno vrlo je važno da se mjerila i uvjeti statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta redovito ocjenjuju.

Međutim, nadzor također dovodi do boljeg razumijevanja poslovanja ovlaštenog gospodarskog subjekta, što može potaknuti carinska tijela da ovlaštenom gospodarskom subjektu preporuče bolji i učinkovitiji način korištenja carinskih postupaka ili carinskih propisa općenito.

Stoga je važno da carinsko tijelo izdavanja osigura da se sustav nadzora usklađenosti s uvjetima i mjerilima za odobrenje razvija u suradnji s ovlaštenim gospodarskim subjektom. Sve mjere kontrole koje provode carinska tijela moraju biti evidentirane.

Iako zakonodavstvo ne zahtijeva poseban oblik uspostave sustava nadzora, općenito je najprikladnije da carinsko tijelo izdavanja sastavi plan nadzora. Bez obzira na način na koji carinska tijela odluče organizirati nadzor tj. kao zaseban plan ili kao dio završnog izvješća, u obzir se mora uzeti sljedeće:

- **rezultati naknadne kontrole** – nadzor se treba temeljiti prvenstveno na profilima rizika ovlaštenog gospodarskog subjekta, kako su ih ocijenili inspektori tijekom naknadne kontrole, uključujući bilo koje mjere čije je izvršavanje preporučeno ovlaštenom gospodarskom subjektu;
- **primjena članka 14k, stavka 3 i/ili 4 UPCZZ-a** – ovo su važne situacije koje treba uzeti u obzir budući da u ovim slučajevima druge relevantne potvrde ili certifikati koje su izdala druga tijela državne uprave se koriste prilikom odobravanja AEO statusa (npr. RA, KC, itd.);
- **signali ranog upozorenja** – kao što je već spomenuto, ovlašteno gospodarsko subjekt je zakonski obavezan obavijestiti carinsko tijelo izdavanja o bilo kakvim značajnim promjenama. Promjene koje je izvršio ovlašteno gospodarsko subjekt mogu potaknuti carinska tijela da donesu odluku o nužnosti ponovne procjene. Važno je da ovlašteno gospodarsko subjekt jasno shvaća svoje obveze i način priopćavanja bilo kojih promjena carinskom tijelu izdavanja;

Nužno je carinskim tijelima omogućiti stalnu detaljnu provjeru kontrole gospodarskog subjekta nad vlastitim poslovanjem, kao i provjeru svih utvrđenih rizika ili svih promjena situacije (Postoje li ikakvi novi rizici? Jesu li kakvoća administrativne organizacije i sustav unutarnje kontrole još uvijek jednako dobri kao što su bili tijekom kontrole?). Postoje razni načini koji carinskim tijelima omogućuju otkrivanje ranih naznaka bilo kakvih novih rizika / podataka, tj.:

- nasumično provjeravanje deklaracija ovlaštenog gospodarskog subjekta;
- provedba fizičkih kontrola robe;
- analiza raspoloživih informacija u internim carinskim bazama podataka;

- sve kontrole, osim kontrola ovlaštenog gospodarskog subjekta ili ponovnih procjena (tj. naknadnih kontrola u pojednostavnjenom postupku ili zahtjeva za dobivanje statusa ovlaštenog upravitelja skladišta);
- procjena svih vidljivih promjena u ponašanju tvrtke ili obrascima trgovanja;

- **nadzor rizika** – novi rizici ili nove situacije moraju se ocijeniti temeljem nadzora. Ako jedan element ocjenjivanja dovede do zaključka da gospodarski subjekt (više) ne postupa s utvrđenim rizicima na odgovarajući način, carinsko tijelo obavještava gospodarskog subjekta o tom zaključku. Gospodarski subjekt potom treba poduzeti mjere poboljšanja. Carinsko tijelo je dužno ocijeniti te mjere poboljšanja. To također može dovesti do zaključka da treba izvršiti ponovnu procjenu jednog ili više mjerila i uvjeta, ili da ovlaštenom gospodarskom subjektom treba privremeno oduzeti status ili ga odmah opozvati.

Aktivnosti nadzora koje je potrebno isplanirati moraju se temeljiti na analizi rizika u raznim fazama (provjera prije odobrenja statusa, upravljanje izdanim odobrenjima, itd.). Brojni su čimbenici koji na njih mogu utjecati:

- vrsta potvrde – dok se nadzor nekih mjerila, na primjer dokaz o solventnosti, može obaviti u uredu, nadzor mjerila zaštite i sigurnosti za AEOS i AEOF može zahtijevati izlazak na teren;
- stabilnost gospodarskog subjekta – postoje li česte promjene lokacija, tržišta, ključnog osoblja, sustava itd.;
- opseg poslovanja i broj lokacija;
- uloga ovlaštenog gospodarskog subjekta u lancu nabave – ima li ovlašteni gospodarski subjekt fizički pristup robu ili djeluje kao carinski zastupnik;
- snaga unutarnjih kontrola nad poslovnim procesima i eksternalizacija postupaka;
- jesu li tijekom naknadne kontrole ovlaštenog gospodarskog subjekta predloženi bilo kakvi dodatni postupci ili manja poboljšanja postupaka ili procedura;

Stoga se učestalost i priroda aktivnosti nadzora može razlikovati ovisno o predmetnom ovlaštenom gospodarskom subjektu. Međutim, s obzirom na posebnu narav mjerila zaštite i sigurnosti, terenski posjet za AEOS i AEOF preporučuje se barem jednom u svake 3 godine.

Posebna pozornost također se poklanja slučajevima u kojima je gospodarski subjekt kojem se odobrava status ovlaštenog gospodarskog subjekta utemeljen prije manje od tri godine. U potonjim slučajevima, carinska tijela moraju obaviti temeljit nadzor tijekom prve godine nakon odobravanja statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta.

Također je važno uzeti u obzir da razvoj plana nadzora, a posebno terenski posjeti poslovnim prostorima ovlaštenog gospodarskog subjekta, moraju biti izvršeni u kontekstu njegovih općenitih carinskih aktivnosti. Carinska tijela moraju koordinirati i uvažavati sve druge aktivnosti naknadne kontrole/nadzora predviđene za tog specifičnog gospodarskog subjekta. Udvostručavanje provjera mora se izbjegavati što je više moguće.

U slučajevima u kojima se primjenjuje članak 14k, stavak 3 i/ili 4 UPCZZ-a, sve dostupne informacije od drugih tijela državne uprave se također mogu koristiti prilikom planiranja aktivnosti naknadne kontrole pritom izbjegavajući dupliciranje provjera i za carinsku službu i gospodarskog subjekta.

5.I.2. Odobrenje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta koje obuhvaća nekoliko podružnica

Opća načela nadzora opisana pod točkom 5.I.1 uvijek se primjenjuju. Međutim, ako je status ovlaštenog gospodarskog subjekta odobren matičnom društvu za nekoliko podružnica, potrebno je uzeti u obzir dodatne posebne elemente. Opće načelo prema kojem je carinsko tijelo izdavanja nadležno za odobrenje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta te ima vodeću ulogu u postupku vrijedi također i za fazu upravljanja izdanim odobrenjem. Međutim, u ovim posebnim slučajevima također je potrebno uzeti u obzir da 'praktično' znanje i informacije o određenoj podružnici posjeduju carinska tijela države članice u kojima se podružnica nalazi. Imajući to na umu, a u cilju učinkovitog upravljanja odobrenjem, kad su razvijene bilo koje aktivnosti nadzora, bliska suradnja između carinskog tijela izdavanja i carinskih tijela države članice u kojoj se nalazi stalna poslovna jedinica / podružnica od velike je važnosti. Prilikom razrade plana nadzora, potrebno je uzeti u obzir sljedeće:

- preporučuje se razvoj jednog općeg plana nadzora za ovlašteni gospodarski subjekt za čije ime se status odobrava. Međutim, temeljit će se na pojedinačnim planovima i informacijama koje je pripremila predmetna država članica;
- carinsko tijelo izdavanja odgovorno je za opću koordinaciju i okvir plana, tj. eliminaciju bilo kojih potencijalnih preklapanja ili udvostručavanja predviđenih/izvršenih kontrolnih aktivnosti; prikupljanje svih novih podataka i ažuriranih verzija planova itd.;
- carinska tijela države članice u kojoj se podružnice nalaze – općenito su odgovorna za pripremu dijela plana nadzora vezanog uz određenu podružnicu. Taj se plan mora u razumnom roku priopćiti carinskom tijelu izdavanja, omogućujući pripremu i koordinaciju općeg plana nadzora. Također su odgovorna za obavljanje bilo kakvih terenskih posjeta podružnicama.

II. odjeljak – Ponovna procjena

Članak 14.q (5) propisuje da carinska tijela moraju ponovo procijeniti djeluje li i dalje korisnik potvrde ovlaštenog gospodarskog subjekta u skladu s uvjetima i mjerilima ovlaštenog gospodarskog subjekta, ako je došlo do:

- značajnih promjena u zakonodavstvu Europske unije, ili
- utemeljenih sumnji da relevantni uvjeti i mjerila više nisu ispunjeni.

1. Ponovna procjena značajnih promjena u zakonodavstvu Europske unije

Potrebno je izvršiti ponovnu procjenu ako je došlo do značajnih promjena u carinskom zakonodavstvu Unije, specifičnom za i s utjecajem na uvjete i mjerila za odobrenje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta.

Primjer toga su promjene mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta u okviru Moderniziranog carinskog zakonika. Zakonodavstvo obično zahtijeva provedbu ponovne procjene unutar zadanog prijelaznog razdoblja.

2. Ponovna procjena uslijed utemeljene sumnje da relevantni uvjeti i mjerila više nisu ispunjeni

Početa točka za donošenje odluke o ponovnoj procjeni je da 'postoji utemeljena sumnja' da ovlašteni gospodarski subjekt više ne ispunjava mjerila. Ta sumnja može proizaći iz različitih situacija – kao rezultat nadzora kojeg obavljaju carinska tijela; podataka dobivenih od drugih carinskih tijela; velikih promjena u djelatnosti ovlaštenog gospodarskog subjekta itd. Stoga carinsko tijelo izdavanja odlučuje u svakom zasebnom slučaju je li potrebno ponovo ocijeniti sve uvjete i mjerila, ili samo relevantne uvjete ili mjerila za koje postoji sumnja neusklađenosti. Uvijek je moguće otkriti, čak i tijekom ponovne procjene nekog mjerila, da treba ponovo provjeriti i ostala mjerila.

Ponovnu procjenu obavlja carinsko tijelo izdavanja. Međutim, bilo koje carinsko tijelo u drugoj državi članici može otkriti utemeljenu sumnju da ovlašteni gospodarski subjekt više ne ispunjava neka mjerila. To se može dogoditi, na primjer:

- ako se jedan ili više poslovnih prostora ovlaštenog gospodarskog subjekta nalazi u državi članici u kojoj se ne nalazi carinsko tijelo izdavanja;

- ako ovlašteni gospodarski subjekt svoje carinske aktivnosti ne obavlja samo u državi članici u kojoj mu je izdana potvrda ovlaštenog gospodarskog subjekta.

U ovim slučajevima, carinsko tijelo države članice u kojoj je otkrivena ova sumnja mora obavijestiti carinsko tijelo izdavanja o tim činjenicama, a predmetna carinska tijela (uključujući carinsko tijelo izdavanja) moraju odlučiti treba li carinskog tijelo izdavanja izvršiti ponovnu procjenu ili ne.

U slučajevima izdavanja potvrde matičnom društvu za nekoliko podružnica, svaka država članica u kojoj se nalazi zasebna stalna poslovna jedinica / podružnica može zatražiti od carinskog tijela izdavanja da započne s ponovnom procjenom uvjeta i mjerila.

U slučaju da matično društvo osnuje novu stalnu poslovnu jedinicu / podružnicu ili prođe kroz postupak restrukturiranja koji utječe na stalnu poslovnu jedinicu / podružnicu, dužno je o tome obavijestiti carinsko tijelo izdavanja koje će poduzeti potrebne mjere, uključujući, po potrebi, pokretanje ponovne procjene.

Iako se provedba ponovne procjene općenito može razlikovati od slučaja do slučaja, treba razmotriti sljedeće zajedničke elemente:

a) raspon ponovne procjene – obavlja se samo kontrola dokumenata ili u kombinaciji s terenskim posjetom, po potrebi, za ponovnu procjenu posebnih mjerila;

b) rok – nema određenog roka za provedbu ponovne procjene. Međutim, rok mora biti definiran ovisno o broju mjerila koje je potrebno provjeriti, je li predviđen terenski posjet i u pravilu ne bi trebao prelaziti iste rokove koji su se primijenili za donošenje prvotne odluke o ovlaštenom gospodarskom subjektu. Prvotni razlog za pokretanje ponovne procjene također treba uzeti u obzir;

c) ponovna procjena koja uključuje drugu državu članicu

Ako ponovna procjena uključuje ponovnu procjenu mjerila u drugoj državi članici, primjenjuju se pravila za postupke savjetovanja opisana u 4. dijelu, 'Razmjena podataka između država članica'. U pravilu, carinsko tijelo u drugoj državi članici odlučuje je li potrebno izvršiti posjet u okviru postupka ponovne procjene. Rok u kojem druga država članica mora odgovoriti mora pratiti uobičajene rokove za savjetovanje u skladu s člankom 14.m UPCZZ-a.

d) druga carinska odobrenja na koja utječe ponovna pr ocjena

Nakon ponovne procjene preporučljivo je utvrditi posjeduje li ovlaštenu gospodarski subjekt druga odobrenja ili pojednostavnjenja koja uvjetuju usklađenost s mjerilima za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta, na primjer odobrenje za primjenu postupka kućnog carinjenja ili pojednostavnjene deklaracije za izvoz. Ako je to slučaj, to bi trebalo uzeti u obzir, a treba izbjegavati svako moguće udvostručavanje posla prilikom ponovne ocjene, kako u smislu carinskih sredstava, tako i u smislu gospodarskog subjekta.

e) izvješće o ponovnoj procjeni

U smislu izvješća i dokumentacije, treba primijeniti sličan pristup kao i prilikom prvotne kontrole. Važno je da se predložena naknadna aktivnost navede u izvješću tj. privremeno ukidanje, opoziv, mjera koju treba provesti.

f) raspoloživost rezultata

Rezultate ponovne procjene je nužno staviti na raspolaganje carinskim tijelima svih država članica, pomoću komunikacijskog sustava EOS, bez obzira jesu li bile uključene u postupak savjetovanja ili ne.

III. odjeljak - Privremeno ukidanje statusa

Privremeno ukidanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta znači da izdana potvrda nije važeća tijekom određenog razdoblja. Tijekom tog razdoblja, korisnik potvrde ne smije imati pristup povlasticama koje mu omogućuje status, što za njega može imati ozbiljne posljedice. Odredba o privremenom ukidanju potvrde navedena je u članku 14.r UPCZZ-a. Sukladno članku 14r, stavku 1, carinsko tijelo izdavatelj privremeno ukida status ovlaštenog gospodarskog subjekta ako se otkrije nepoštivanje uvjeta ili mjerila za AEO potvrdu. Potrebno je uzeti u obzir da “nepoštivanje” obuhvaća i slučajeve u kojima se mjerila smatraju ispunjenima temeljem članka 14k, stavka 3 i/ili 4.

Privremeno ukidanje može biti jedna od posljedica kontrole izvršene tijekom nadzora, ako su otkriveni ozbiljni nedostaci, što znači da korisnik potvrde, s aspekta rizika, ne može imati status ovlaštenog gospodarskog subjekta u postojećim okolnostima. Ovaj pokazatelj “nepoštivanja” može nastati i kao rezultat informacija dobivenih od drugih tijela državne uprave, npr. tijela civilnog zrakoplovstva.

Međutim, u skladu s odredbama članka 14.r UPCZZ-a, prije odluke o privremenom ukidanju, carinsko tijelo izdavanja mora obavijestiti ovlaštenog gospodarskog subjekta o rezultatima i ocjenama te o činjenici da u skladu s ocjenom može doći do privremenog ukidanja potvrde ako se situacija ne ispravi. Ovlaštenu gospodarski subjekt ima pravo na saslušanje i na mogućnost ispravljanja situacije. Vremenski rok za dostavljanje primjedaba i ispravaka je 30 kalendarskih dana od datuma priopćenja.

Odgovore treba pažljivo ocijeniti s aspekta rizika, a osim ako se situacija može smatrati ispravljenom, status se privremeno ukida tijekom 30 kalendarskih dana, s mogućnošću produljenja za dodatnih 30 dana. Ovlaštenu gospodarski subjekt mora o tomu biti obaviješten pismenim putem.

Status može biti privremeno ukinut odmah, ako vrsta ili opseg prijetnje javnoj sigurnosti i zaštiti, zdravlju ili okolišu zahtijeva takvu odluku. Ovu mogućnost treba koristiti restriktivno.

U skladu s člankom 14.u UPCZZ-a, inicijativa za privremeno ukidanje statusa može doći i od korisnika potvrde, ako je privremeno onemogućen u ispunjavanju bilo kojih mjerila za stjecanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta. Ovlaštenu gospodarski subjekt mora

navesti razloge tog zahtjeva te, ako je potrebno, predložiti plan djelovanja s konkretnim mjerama i očekivanim vremenskim okvirom. Na primjer, gospodarski subjekt optimizira ili mijenja svoju računalno-integriranu proizvodnju te tijekom određenog razdoblja nije u mogućnosti pratiti robu u međunarodnom lancu nabave. On tada traži da mu se privremeno ukine status i predlaže vremenski rok provedbe.

Status može biti privremeno ukinut ako se akcijski plan i razlog za traženje usluge mogu smatrati razumnima. U protivnom, kao mogućnost treba razmotriti opoziv potvrde na zahtjev korisnika.

Međutim, treba uzeti u obzir da je razlika između privremenog ukidanja na inicijativu carinskog tijela temeljem članka 14.r, i na inicijativu ovlaštenog gospodarskog subjekta temeljem članka 14.u, vrlo važna i jasno navedena u zakonodavstvu. Stoga ga ovlašteni gospodarski subjekt ne može koristiti namjerno isključivo za potrebe odgađanja opoziva ili izbjegavanja trogodišnjeg razdoblja temeljem članka 14.v (4).

Uvijek treba uzeti u obzir da, za AEOF, ako mjerilo koji gospodarski subjekt nije uspio ispuniti pripada mjerilu zaštite i sigurnosti, status gospodarskog subjekta samo se djelomično ukida. Tijekom privremeno ukinutog statusa, gospodarski subjekt može imati AEOC, ako to želi.

Carinsko tijelo izdavanja treba vrlo pažljivo ocijeniti učinak privremenog ukidanja statusa. Privremeno ukidanje neće utjecati na carinski postupak koji je započeo prije datuma privremenog ukidanja i još uvijek nije dovršen.

Kao opće načelo, privremeno ukidanje statusa primjenjuje se samo na status ovlaštenog gospodarskog subjekta ali, ovisno o vrsti nedostatka, može utjecati na druge carinske odluke, posebno ako su donesene na temelju statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta (npr. vidi Smjernice o pojednostavnjenim postupcima/Jedinstveno odobrenje pojednostavnjenih postupaka (TAXUD/1284/2005, Rev. 5.5). Privremeno ukidanje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta je pokazatelj kojeg treba uzeti u obzir u drugim kontekstima vezanima uz carinsku aktivnost gospodarskog subjekta.

Kad se otkloni razlog privremenog ukidanja statusa, potvrda treba ponovo postati važeća. U protivnom, carinsko tijelo izdavanja mora razmotriti opoziv potvrde.

IV. odjeljak - Opoziv

Odredbe o opozivu potvrde i slučajevi koji mogu dovesti do opoziva navedeni su u članku 14.v UPCZZ-a.

Inicijativa za opoziv također može doći od korisnika potvrde. U tom slučaju, gospodarski subjekt može predati novi zahtjev za izdavanje potvrde za ovlaštenog gospodarskog subjekta čim se stabilizira njegova situacija vezana uz neusklađenost s mjerilima.

Ako o opozivu odluči carinsko tijelo izdavanja, gospodarski subjekt nema pravo predati novi zahtjev za izdavanje potvrde za ovlaštenog gospodarskog subjekta tijekom tri godine od datuma opoziva.

Međutim, treba uzeti u obzir da je razlika između opoziva na inicijativu carinskog tijela izdavanja i na inicijativu ovlaštenog gospodarskog subjekta vrlo bitna i jasno određena u

zakonodavstvu. Stoga, zahtjev za opoziv ne može namjerno pokrenuti ovlaštenu gospodarski subjekt s isključivom namjerom izbjegavanja opoziva kojeg je pokrenulo carinsko tijelo, s posljedicom trogodišnje zabrane temeljem članka 14.v (4).

Uvijek treba uzeti u obzir da, ako je mjerilo kojeg gospodarski subjekt nije uspio ispuniti samo mjerilo zaštite i sigurnosti, AEOF se opoziva te se može izdati nova potvrda AEOC.

Kao opće načelo, opoziv se primjenjuje samo na status ovlaštenog gospodarskog subjekta, ali ovisno o vrsti nedostatka, može imati utjecaj na druge carinske odluke, posebno ako su donesene na temelju statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta (npr. vidi Smjernice o pojednostavnjenim postupcima/Jedinstveno odobrenje pojednostavnjenih postupaka (TAXUD/1284/2005, Rev. 5.5). Opoziv statusa je pokazatelj kojeg treba uzeti u obzir u drugim kontekstima vezanima uz carinsku aktivnost gospodarskog subjekta.

Opoziv na inicijativu carinskih tijela je carinska odluka i gospodarski subjekt ima pravo na saslušanje. Stoga, bilo koja saznanja, izvršene procjene i činjenica da u skladu s ocjenom može doći do opoziva statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta, priopćavaju se ovlaštenom gospodarskom subjektu, izuzev ako je pravo na saslušanje već naznačeno u okviru postupka privremenog ukidanja statusa. U slučaju bilo koje odluke o opozivu, gospodarski subjekt također ima pravo na žalbu.